İŞKUR

2013

DENİZLİ

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

DENİZLİ ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

(2013)

HAZIRLAYANLAR

Necati ALTUN	(Şef)	necati.altun@iskur.gov.tr
Gonca R. ALTINTEN	(İş ve Meslek Danışmanı)	gonca.renal@iskur.gov.tr
Adem YILDIRIM	(İş ve Meslek Danışmanı)	adem.yildirim@iskur.gov.tr
Erhan ERDOĞAN	(İş ve Meslek Danışmanı)	erhan.erdogan@iskur.gov.tr

SUNUŞ

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin en önemli ekonomik ve sosyal sorunlarının başında hiç kuşkusuz işsizlik sorunu gelmektedir. İşsizlik sorunu devasa bir sorun olup, öyle altından kolayca kalkılabilecek bir sorun değildir. Bir ülkede işsizlik oranın sürekli yüksek olması, bir taraftan o ülkenin sahip olduğu üretim faktörlerini yeterince kullanamadığının diğer taraftan da ekonomik, sosyal ve toplumsal sorunlarının her geçen gün artığının, önemli bir göstergesidir.

Her sorun kendi piyasasını yarattığı gibi işsizlik sorunu da kendi piyasasını işgücü piyasasını yaratmıştır. İşgücü piyasası hassas dengeler üzerine kurulu bir piyasadır. Bu piyasanın, sürekli izlenmesi, takip edilmesi ve analiz edilmesi son derece önemlidir. İhmal edildiğinde işsizlik oranı bir anda yüksek oranlara çıkabilir. İşsizlik oranının uzun süre yüksek seyretmesi ise ekonomik, sosyal ve toplumsal sorunları artırır. Öte yandan, işsizlik sorununun azaltılması amacıyla uygulanacak Aktif İşgücü politikası araçlarının belirlenmesinde de işgücü piyasasının sürekli izlenmesi, takip edilmesi, arz ve talep cephesinin detaylı bir şekilde analiz edilmesi sonucunda elde edilen bilgilerin, hatırı sayılır bir yeri vardır.

Denizli Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, uyguladığı Aktif İşgücü Programları ile bir taraftan işverenlerimizin nitelikli işgücü talebini karşılamakta diğer taraftan da işsizlerimize meslek kazandırarak onların istihdam edilebilirliğini artırmaktadır. İl müdürlüğümüz işgücü piyasası için son derece önemli olan bu faaliyetini işverenlerimizin görüşlerine başvurarak, onların işgücü talepleri doğrultusunda yürütülmeyi başka bir ifadeyle bu faaliyetini işgücü piyasasının ihtiyaçlarına uygun yürütmeyi amaçlamaktadır.

Yukarıda belirtilen amaç doğrultusunda, Denizli Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü 2012 yılında olduğu gibi 2013 yılında da il düzeyinde gerçekleştirdiği mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun hale getirmek ve hizmetlerini daha etkin sunabilmek için kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir.

İşgücü Piyasası Talep Araştırmasında ve bu raporun düzenlenmesinde gösterdikleri özenli ve gayretli çalışmaları nedeniyle Denizli Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonucunda ortaya çıkan bu raporun istihdamın artırılmasına ve işsizliğin azaltılmasına katkı sağlamasını, ilimiz ve ülkemiz çalışma hayatına rehber olmasını temenni ediyorum.

Abdulkadir DEMİR

Vali

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz aktif ve pasif istihdam politikaları ile işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır.

2013 yılı Mayıs-Haziran aylarında, Türkiye genelinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 10 ve daha fazla işçi istihdam eden 100 bin 852 işyerine, kurum personelimiz işveren veya işveren temsilcisi ile görüşme gerçekleştirmeye çalışmıştır. Bu kapsamda ulaşılan işyeri sayısı 87 bin 719'dur. İlimizde bu kapsamda 1.286 işyeri tespit edilmiş ve 1.149 işyerine ulaşılmıştır. Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapması açısından önemli ve gereklidir.

Türkiye Geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları

doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir. Gerçekleştirilen çalışma ile ilimizde, aktif işgücü programları etkin bir şekilde uygulanabilecek, nitelikli insan gücü ve kalifiye işgücü yetiştirilmesi, istihdam olanaklarının arttırılması ve işsizliğin azaltılması sonucunda işgücü piyasasında kurumumuzun etkinliği sağlanmış olacaktır.

Bu Rapor 2013 yılı I. dönem "Türkiye İşgücü Piyasası Analizi" işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri ve İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır. 81 İl için ayrı, ayrı il düzeyindeki verilerin analiz edildiği raporların kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır.

Bu vesileyle Türkiye İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Zafer ALICI

İl Müdürü V.

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ ..... **i**
ÖNSÖZ ..... **ii**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **vi**
ŞEKİLLER LİSTESİ ..... **viiii**
KISALTMALAR ..... **viii**
YÖNETİCİ ÖZETİ **1**
GİRİŞ **6**
BİRİNCİ BÖLÜM **7**
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ **7**
İŞGÜCÜ PiYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN **7**
EKONOMİK VERİLER 7
NÜFUS GÖSTERGELERİ 13
EĞiTiM GÖSTERGELERİ 17
GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 19
İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 28
İKİNCİ BÖLÜM **41**
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI **41**
AMAÇ VE YÖNTEM 41
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 44
AÇIK İŞLER 51
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 55
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 60
İstihdam Artışı Beklenen Meslekler 62
İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler 63
SONUÇ 64
KAYNAKÇA **66**
EKLER **67**
Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 67
Ek 2- Ek 2a: Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi 70
Ek 2b: Tahmin ve Notasyonlar 70
Ek 2 c: Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2012) 72
Ek 2 : Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2013) 73
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 74
Ek 4- Ek Tablolar ..... **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**80

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Temel Fiyatlarla, Gayri Safi Katma Değer, BİN TL; TR32 ve TÜRKİYE.... 7
Tablo 2. Sektörlere göre bölgesel paylar TR32, %, 2004-2008 8
Tablo 3. Kişi Başına GSKD, TR32 ve TÜRKİYE 8
Tablo 4. Kişi Başına GSKD, Bir Önceki Yıla Göre Artış Oranı, TR32 ve TÜRKİYE 9
Tablo 5. Türkiye ve Denizli Yatırım Teşvikleri, 2008-2012 9
Tablo 6. Sektörlere Göre Yatırım Teşvikleri, Türkiye ve Denizli, 2012 10
Tablo 7. Sektörlere Göre Kamu Yatırımları, Denizli ve Türkiye, 2012 ve 2013 11
Tablo 8. Kurulan, Kapanan Şirket İstatistikleri, Denizli ve Türkiye, 2011-2012 12
Tablo 9. Yerleşim Yerine Göre Nüfus, Denizli, 2009-1012 13
Tablo 10. Çalışma Yaşı Nüfusun Bitirilen Eğitime Göre Dağılımı, Denizli ve Türkiye, 2012 16
Tablo 11. Net Göç ve Net Göç hızı, Denizli, 2009-2012 16
Tablo 12. Ortaöğretime Devam Eden Kayıtlı Öğrenci Sayısı, Türkiye ve Denizli, 2012-2013 17
Tablo 13. Eğitim Seviyesine Göre Okullaşma Oranı, Türkiye ve Denizli, 2012-2013 17
Tablo 14. İlköğretim ve OrtaÖğretimde Yeni Kayıt ve Mezun Öğrenci Sayıları,Denizli,2012-2013 18
Tablo 15. Genel İşgücü Göstergeleri, Türkiye ve TR32, 2012 20
Tablo 16 İŞKUR'a Başvuru Yapılan İlk 20 Meslek, Türkiye ve Denizli, 2012 30
Tablo 17 İŞKUR'a Kayıtlı İşsizlerin En Fazla Bulunduğu İlk 20 Meslek, Türkiye ve Denizli, 2012 32
Tablo 18. Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı İlk 20 Meslek, Türkiye ve Denizli, 2012 35
Tablo 19. İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı İlk 20 Meslek, Türkiye ve Denizli, 2012 39
Tablo 20. İŞKUR'dan İşsizlik Sigortası Alanların Eğitim Durumuna Göre Sayıları, Türkiye ve Denizli, 2012 39
Tablo 21. İşgücü Yetiştirme Kursları, Türkiye ve Denizli, 2012 40
Tablo 22. İşgücü Yetiştirme Kursları, Türkiye ve Denizli, 2012 41
Tablo 23. İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2012) 43
Tablo 24. Sektörlere Göre Erkek-Kadın Çalışan Oranları, Denizli ve Türkiye, 2013 47
Tablo 25. Meslek Bazında İstihdam Oranları İlk 20 Meslek, Denizli, 2013 49
Tablo 26. Sektörlere Göre Açık İş Dağılımı ve Oranı, Türkiye ve Denizli, 2013 52
Tablo 27 Açık işlerin Mesleklere Göre Dağılımı, İlk 20 meslek, Türkiye ve Denizli, 2013 53
Tablo 28. Sektörlere göre Temininde Güçlük Çekilen Meslek Bildiren İşyeri sayısı, Denizli ve Türkiye,2013 57
Tablo 29. Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi sayısı ve Oranı, Türkiye ve Denizli, 2013 57
Tablo 30. Temininde Güçlük Çekilen İlk 20 Meslek, Türkiye ve Denizli 2013 58
Tablo 31. Sektörlere Göre Aralık 2013 ve Haziran 2014 İtibariyle NİDO; Türkiye ve Denizli, 2013 61
Tablo 32. Meslek Gruplarına Göre Aralık 2013 ve Haziran 2014 İtibariyle NİDO; Türkiye ve Denizli,2013 62
Tablo 33 İstihdam Artışı Beklenen Meslekler, Türkiye ve Denizli 63
Tablo 34.İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler, Türkiye ve Denizli, 2013 64

ŞEKİLLER LİSTESİ

Grafik 1. Kamu Yatırımlarının Sektörlere Göre Dağılımı, Denizli ve Türkiye, 2013 11
Grafik 2 Çalışma Yaşına göre Nüfus, Denizli, 2009-2012 13
Grafik 3 Cinsiyete göre Çalışma Yaşına göre Nüfus, Denizli ve Türkiye, 2012 14
Grafik 4. Yaş Bağımlılık Oranı, Denizli, 2012 14
Grafik 5. Yıllar İtibariyle Yaş bağımlılık Oranları, Denizli, 2009-2012 15
Grafik 6 Türkiye ve Denizli İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları, %, 2011 19
Grafik 7. Geniş Yaş Grubuna ve Cinsiyete Göre İşgücüne Katılım Oranı, TR32, 2012 21
Grafik 8. Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre İşgücüne Katılım Oranı, %, TR32, 2012 22
Grafik 9. Yaş Gruplarına ve Cinsiyete Göre İşsizlik Oranı, TR32, 2012 23
Grafik 10. Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre İşsizlik Oranı, %, TR32, 2012 23
Grafik 11. İstihdamın Cinsiyet ve Sektörlere Göre Dağılımı, TR32 ve TÜRKİYE, %, 2012 25
Grafik 12. Yaş Gruplarına Göre İstihdam Oranı, TR32, %, 2012 26
Grafik 13. Eğitim Durumuna Göre İstihdam Oranı, TR32, 2012 26
Grafik 14 Eğitim Durumuna Göre Kayıt dışı İstihdam Oranı, TR32, 2012 27
Grafik 15. Denizli İŞKUR'a Kadın, Erkek ve Toplam Başvurular, 2008-2012 29
Grafik 16. İŞKUR'a Başvuru Yapanların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı, Denizli ve Türkiye, 2012 30
Grafik 17. Kayıtlı İşsizlerin Erkek, Kadın ve Toplam olarak Sayıları, Denizli, 2008-2012 31
Grafik 18. İŞKUR' a Kayıtlı İşsizlerin Bekleme sürelerine göre dağılımları, Türkiye ve Denizli, 2013 32
Grafik 19. İŞKUR'a Kayıtlı İşsizlerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı, Türkiye ve Denizli, 2012 33
Grafik 20. Kayıtlı İşsizlerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı, Denizli ve Türkiye, 2012 33
Grafik 21 Yıllar itibariyle Açık İş Sayısı, Denizli, 2008-2012 34
Grafik 22. İŞKUR Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, Denizli ve Türkiye, 2012 35
Grafik 23. Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı, Türkiye ve Denizli, 2012 36
Grafik 24. Erkek, Kadın ve Toplam İşe Yerleştirme, Denizli ve Türkiye, 2012 37
Grafik 25. İşe Yerleştirmelerin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı, Türkiye ve Denizli, 2012 38
Grafik 26. İşe Yerleştirmelerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, Türkiye ve Denizli, 2012 38
Grafik 27. Denizli ve Türkiye'deki İşyerlerinin Sektörel Dağılımı, 2013 45
Grafik 28. Sektöre Göre Çalışan Oranları, Denizli ve Türkiye, %, 2013 46
Grafik 29. Meslek Gruplarına Göre İstihdam, Türkiye ve Denizli, 2013 48
Grafik 30. Meslek Gruplarına Göre Erkek-Kadın Çalışan Oranları, Denizli, 2013 48
Grafik 31. Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranları, Türkiye ve Denizli, 2013 54
Grafik 32. Açık İşlerde İstenilen Eğitim Düzeyleri, Türkiye ve Denizli, 2013 54
Grafik 33. Ana Mesleklerde İhtiyaç Duyulan Beceri Düzeyleri, Türkiye ve Denizli, 2012 55
Grafik 34. İşletmelerin Açık İş Arama Kanalları Dağılımı, Türkiye ve Denizli, 2013 56
Grafik 35. Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı,Türkiye ve Denizli,2013. 58
Grafik 36. Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri, Türkiye ve Denizli, 2013 59

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Bk.: Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

GSKD: Gayrisafi Katma Değer

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: İşsizlik oranı

İEP: İşbaşı Eğitim Programı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

İPTA: İşgücü Piyasası Talep Araştırması

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPTA: Türkiye İşgücü Piyasası Talep Araştırması

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TYP: Toplum Yararına Programlar

SEGE: Sosyo Ekonomik Gelişmişlik Endeksi

YÖNETİCİ ÖZETİ

Türkiye genelinde 2010 yılında 2004 yılına göre Gayrisafi Katma Değer'de %98,1'lik artış görülmektedir. Sektör olarak ayrı ayrı ele alındığında tarım sektöründe %75, sanayi sektöründe %87,1 ve hizmet sektörlerinde %98,1'lik artış olmuştur.

Denizli'nin içinde yer aldığı TR32 bölgesinde 2010 yılında 2004 yılına göre GSKD'de %84'lük artış görülmüştür. Sektör olarak ayrı ayrı ele alındığında 2004 yılına göre 2010 yılında tarım sektöründe %62,1, sanayi sektöründe %56,8 ve hizmet sektörlerinde %103,7'lik artış olmuştur.

TR32 bölgesinde kişi başına düşen GSKD 2010 yılında 12.803 TL iken Türkiye'deki kişi başına düşen GSKD 13.406 TL'dir.

Yatırım teşvikleri açısından 2011 yılına göre 2012 yılında sabit yatırım Türkiye'de %6,2 oranında artarken, Denizli'de %58,5 oranında azalma olmuştur. Sabit yatırımlar sonucu oluşan istihdam da ise Türkiye'de %16,3'lük bir artış görülürken, Denizli'de %8,5'lik bir azalış söz konusudur.

2012 yılında Türkiye ve Denizli de sabit yatırımlar açısından en yüksek pay imalat sektöründedir. Türkiye'de hizmet sektörü en yüksek ikinci paya sahipken, Denizli'de enerji sektörü en yüksek ikinci payı almıştır. Yatırımlar sonucunda en yüksek istihdam sabit yatırımlarda olduğu gibi Denizli ve Türkiye'de imalat sektöründedir. İstihdam açısından ikinci sektör Denizli ve Türkiye'de hizmet sektörüdür. Bir kişilik istihdam yaratmanın maliyeti Türkiye'de 39.177 TL iken Denizli'de 29.891 TL'dir

Ekonomik ve gelişmişlik açısından illerin durumunu gösteren çalışma Sosyo-ekonomik Gelişmişlik Sıralamasında(SEGE) Denizli 81 il içerisinde 10. Sırada yer almaktadır ve altı teşvik bölgesi içerisinde ikinci teşvik bölgesinde bulunmaktadır. İlk üç bölge nispeten yatırım çıktı görünümleri oturmuş olan illeri kapsamakta iken son üç bölge kendi aralarında da izafi olmakla birlikte yatırım görünümleri az gelişmiş, yarı oluşmuş ya da oluşmamış illerden müteşekkildir.

Kamu yatırımları açısından bakıldığında 2013 yılında Denizli ili toplam 194.204.000 TL ile Türkiye genelinde 39. sırada bulunmaktadır. Bu miktar aynı yıl için gerçekleşen toplam kamu yatırımlarının %0,37'sine denk gelmektedir. 2012 yılına göre 2013 yılında Denizli ilinde kamu yatırımlarında %36'lık bir artış olurken, Türkiye genelinde %19'luk bir artış olmuştur.

2011 yılına göre sektörlerdeki kamu yatırımlarını incelediğimizde Denizli ilinde en yüksek artışı sırasıyla ulaştırma ve haberleşme, tarım ve diğer kamu hizmetleri sektörleri alırken, Türkiye'de madencilik, sağlık ve eğitim sektörleri yer almıştır. Türkiye'de bir önceki yıla göre herhangi bir sektörde kamu yatırımında azalma olmazken, Denizli'de en fazla düşüş sırasıyla enerji, turizm ve konut sektöründe gerçekleşmiştir.

Türkiye genelinde kamu yatırımının en fazla olduğu ilk üç sektör ulaştırma-haberleşme, diğer kamu hizmetleri ve eğitim sektöründe iken Denizli ilinde ise kamu yatırımının en fazla olduğu ilk üç sektör diğer kamu hizmetleri, eğitim ve tarım sektörüdür.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği 'nden alınan bilgilere göre 2011-2012 yıllarında Denizli ilinde 2012 yılında kurulan şirket sayısı 2011 yılına göre %38,3, kurulan kooperatif sayısı %33,3, gerçek kişi ticari işletmeleri %2,8 azalmıştır. Tasfiye edilen şirket ve kooperatif sayısı 2012 yılında azalmış olup, tasfiye edilen şirket sayısı %24,8, kooperatif sayısı %34,5 azalmıştır. Kapanan şirket sayısı %3,6 artmış, kapanan kooperatif sayısı %11,3 azalmış, gerçek kişi ticari işletmeleri %25,4 azalmıştır. Fakat 2012 yılı kendi içerisinde değerlendirildiğinde kurulan şirket sayısı ve gerçek kişi işletme sayısı kapanan şirket ve işletme sayısından fazladır.

2012 yılında Denizli ili toplam nüfusu 950.557'dir. Bu nüfus ile Denizli ülke nüfusunun %1,3'ünü oluşturmaktadır. 2009 yılına göre 2012 yılında Nüfus %2,6'lık bir artış gösterirken, 2011 yılına göre 8.279 kişi ile %0,9'luk bir artış söz konusudur. Türkiye'de ise 2012 yılında nüfus artışı %1,2 oranında gerçekleşmiştir. Denizli ilinin nüfusunun %49,8'ini erkekler oluştururken, %50,2'sini ise kadınlar oluşturmaktadır. Türkiye'de ise nüfusun %50,2'si erkek nüfusu, 49,8'ini kadın nüfusu oluşturmaktadır.

Denizli ilinde çalışma yaşındaki (15-64) nüfus 657.306 kişidir. Bu grubun toplam nüfus içindeki oranı %69,1'dir; bu da %67,6 olan Türkiye ortalamasın üzerindedir. Denizli ilinde 0-14 yaş aralığında yer alan çocukların oranı %21,6'dır; bu oranla Türkiye ortalaması olan %24,9'lük orandan 3 puan düşüktür. Denizli ilinde 65 yaş üstü nüfusun ilin toplam nüfusuna oranı ise %9,2 ile %7,5'lik Türkiye ortalamasından yüksektir.

Denizli 2009 yılından 2011 yılına kadar göç veren bir şehir iken 2012 yılında göç alan bir şehir olmuştur. 2012 yılında nüfus 2.454 kişi artarken, net göç hızı %2,6 seviyesine çıkmıştır.

Denizli ilinde ortaöğretime devam eden öğrencilerin %92,4'ü şehirde, %8,2'si köyde öğrenimlerine devam etmektedirler. Şehirde öğrenim gören ortaöğretim öğrencilerinin %50,3'ü erkek, %49,7'si kadındır. Köyde öğrenim gören öğrencilerin ise %52,7'si erkek, %47,3'ü kadındır. Denizli ilinde genel liseye devam eden öğrencilerin %46,2'si erkek, %53,8'i kadındır. Mesleki ve teknik eğitime devam eden öğrencilerin ise %55'i erkek, %45'i ise kadındır.

Türkiye'de brüt okullaşma oranı ilkokulda %107,5, ortaokulda %107,6, genel ortaöğretimde %52,8, mesleki ve teknik ortaöğretim de %44'dür.Türkiye'de net okullaşma oranı ilkokulda %98,9,ortaokulda %93,1, genel ortaöğretimde %34,5, mesleki ve teknik ortaöğretimde %35,6'dır. Denizli ilinde brüt okullaşma oranı ilkokulda %104,9, ortaokulda %104,7, genel ortaöğretimde %48,9, mesleki ve teknik ortaöğretimde ise %47,2'dir. Denizli'de net okullaşma oranı ilkokulda %97,8, ortaokulda %93,8,genel ortaöğretimde %35,9, mesleki ve teknik ortaöğretimde %41'dir

Denizli ilinde 2012-2013 döneminde ilköğretimden mezun olan 14.824 öğrenciden 13.856'sı genel ve mesleki ve teknik ortaöğretim olmak üzere ortaöğretime devam etmektedir. İlköğretimden mezun olan öğrencilerin %6,5'ine karşılık gelen 968 öğrencinin örgün öğretime devam etmediği, açık öğretim kapsamına geçtiği, göç yoluyla ilden ayrıldığı veya işgücü piyasasına dahil olduğu düşünülebilir.

2011 yılı Nüfus Konut Araştırması'na göre il bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında, Denizli ilinde dikkati çeken önemli husus işgücüne katılım ve istihdam oranının Türkiye'ye geneline göre daha fazla olmasıdır. 2011 yılı itibariyle işgücüne katılım

oranı Türkiye'de %47,5, Denizli'de % 52,3'dür. İstihdam oranı ise % 49,1 ile % 43,7 olan Türkiye 'deki istihdam oranının üzerindedir. 2011 yılında iller sıralamasında işgücüne katılım oranında 18. sıradadır. İstihdam oranı en yüksek 17. il Denizli'dir. İşsizlik oranı 2010 yılı itibariyle Türkiye'de %7,9, Denizli'de % 6,1'dir. Denizli işsizlik oranına göre illerin sıralamasında da 26. sırada yer almaktadır.

2011 konut araştırmasında istihdamın sektörlere göre dağılımını incelediğimizde Türkiye'de hizmet sektörü istihdamda %50,1'lik paya sahipken, sanayi sektörü %27,2 ve tarım sektörü %22,7'lik bir paya sahiptir. Denizli'de ise istihdamın gerçekleştiği sektörler aynı sıralamada olmakla beraber hizmet sektörünün istihdamdaki payı(%38,2) düşükken, sanayi sektörünün payı(%32,3) ve tarım sektörünün payı (%29,3) Türkiye'ye göre daha fazladır.

2012 yılında TR32 bölgesinde nüfus, istihdam, işsizlik ve işgücü dışı nüfus olarak bakıldığında, geniş yaş grubu(15+ yaş) toplam nüfusun 2.276.000 kişi olup 1.286.000 kişilik nüfus işgücünü oluşturmaktadır. İşgücü nüfusunun 1.187.000'ini istihdam edilenler, 99.000'ini işsizler oluşturmaktadır. İşgücüne dahil olmayan nüfus ise 990.000'dir.

2012 yılında işgücüne katılım oran Türkiye genelinde %50'dir. TR32 bölgesinde ise %56,5 katılım söz konusudur. Türkiye'de erkeklerin %71'i işgücüne katılırken, TR32 bölgesinde erkeklerin 72,3'ü işgücüne katılmıştır. Kadınlar da ise Türkiye genelinde katılım oranı %29,5, TR32 bölgesinde ise %41,4'tür.

İşgücüne katılım oranı en yüksek olan yükseköğretim mezunlarında erkeklerin %80,4 işgücüne katılım gösterirken, kadınların %72,8'i katılım göstermektedir. Bölgede okuma yazma bilmeyen kadınların işgücüne katılım oranı %22,3, erkeklerin %31,8'dir.

İşsizlik oranı 2011 yılında %9,2 iken 2012 yılında %8,5 olup düşüş göstermiştir. TR32 bölgesinde 2012 yılı işsizlik oranı %7,7 ile Türkiye ortalamasının altındadır. TR32 bölgesindeki işsizlik oranını cinsiyete göre ele aldığımızda erkeklerde işsizlik oranı %6,5 kadınlarda ise %9,7'dir

İşsiz kalan kişiler daha önceki durumlarına göre incelendiklerinde işsiz kalan kişilerin %80,8'lik kesimini ücretli veya yevmiyeli çalışan kişiler oluşturmaktadır. Daha önce çalışmayıp ilk kez iş hayatına atılacak olan kişilerde %9,1 paya sahiptir. İşveren veya kendi hesabına çalışan, %3, ücretsiz aile işçisi %3, sekiz yıldan önce işten ayrılanlar %5,1 oranındadır.

2012 istihdam oranı Türkiye'de %45,4 iken, TR32 bölgesinde ise %52,2'dir. Bir önceki yıla göre İstihdam oranları Türkiye'de0,4 'lük bir artış gösterirken TR32 bölgesinde 2,4'lük bir artış bulunmaktadır. Cinsiyetler açısından bakıldığında TR32 bölgesinde Her 100 erkekten 68'i (%67,6), her 100 kadından 37'si (%37,4) çalışmaktadır. Erkek istihdam oranı % 65 olan Türkiye'deki istihdam oranından 2,6 puan yüksek iken, kadın istihdam oranı Türkiye'deki orandan (%26,1) 11,1 puan yüksektir.

Türkiye genelinde yıllar içerisinde kayıt dışı istihdamda ufak düşüşe rağmen 2012 yılında toplam istihdamın %39'u kayıt dışı çalışmaktadır. TR32 bölgesinde durumun daha kötü olduğu söylemek mümkündür: TR32 Bölgesinde kayıt dışı istihdamın toplam istihdamdaki payı %48,1'dir. TR32 bölgesinde 2006 yılında %48,6 olan kayıt dışılık oranı, yıllar içeresinde azalarak 2010 yılında

%42,5’i görse de 2011 yılında tekrar yükselerek %46 olmuştur ve 2012 yılında artarak %48,1’e ulaşmıştır.

2012 yılında Denizli İŞKUR’a 30.380 kişi başvuruda bulunmuş olup, bu başvuru sayısı Türkiye’de aynı yıldaki başvuruların %1,3’ünü oluşturmaktadır. 2012 yılında Denizli'de İŞKUR’a başvuran kişilerin %56'sını erkekler, %44'ünü kadınlar oluşturmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR'a başvuranların % 35,7'sini kadınlar, %64,3'ünü erkekler oluşturmaktadır. 2012 yılında Denizli İŞKUR’a yapılan başvurular %70,4 oranında artmıştır. 2012 yılında Denizli’de başvurularda kadınlarda %55,4, erkeklerde %84,4 oranında artış olmuştur.

2012 yılında Denizli ilinde İŞKUR’a kayıtlı işsizlerin %51,6'sını erkekler, %48,4'ünü kadınlar oluşturmaktadır. Türkiye’de ise kayıtlı işsizlerin %60,4’ü erkeklerden oluşurken, %39,6’sını kadınlar oluşturmaktadır. 2012 yılında Denizli ilinde kayıtlı işsizler Türkiye’de bulunan işsizlerin %1,2’sini oluşturmaktadır. Denizli’de 2012 yılında kayıtlı işsiz sayısında, 2011 yılına göre %17,6 artış olmuştur Türkiye’de ise bu artış %28,6’dır. Aynı dönemde Denizli ilinde İŞKUR’a kayıtlı işsiz kadınlarda %16,1’lik bir artış olurken, erkeklerde %19’luk oranda bir artış gerçekleşmiştir.

2012 yılında açık iş sayısında bir önceki yıla göre Türkiye'de %50,1, Denizli’de ise %77,5 oranında artış olmuştur. Denizli İŞKUR’da 2008-2012 yılları arasında açık işlerde artış eğiliminde bir grafik karşımıza çıkmaktadır. Nitekim 2013 ocak-eylül döneminde Denizli İŞKUR’da 15.642 açık iş ilanı bulunmaktadır. Önceki yıla göre ilk 9 aylık dönem olmasına rağmen açık işlerde %32,9’luk bir artış söz konusudur.

İŞKUR aracılığıyla işe yerleştirmelere bakacak olursak 2012 yılında bir önceki yıla göre Denizli’de %136,8’lık bir artışla 7.331 kişi iş bulurken, Türkiye’de ise %53’lük bir artışla 556.587 kişi iş sahibi olmuştur. Bu sonuçlara göre Denizli İlindeki işe yerleştirmeler kurum tarafından yapılan Türkiye genelinde gerçekleşen işe yerleştirmelerin %1,3’ünü oluşturmaktadır.

Denizli ilinde bir önceki yıla göre %25,4 artışla 2012 yılında toplam 350 işgücü yetiştirme kursu açılmıştır. Bu sayı Türkiye genelinde açılan işgücü yetiştirme kurslarının %1,3’üne tekabül etmektedir. Bir önceki yıla göre Denizli’de kurslara katılan kursiyer sayısı %71,4 oranında artmıştır. Denizli ilinde açılan kurslara 2.577’si erkek, 3.687’si kadın olmak üzere toplam 6.264 kişi katılmıştır. Yani kurs katılımcılarının %58,9’u kadın, %41,1’i erkektir. Türkiye’de ise katılımcıların %40,4’ü kadın %59,6’sı erkektir. Denizli’de kurslara katılan kadın katılımcıların oranı Türkiye ortalamasından yüksektir.

İPTA 2013 kapsamında Türkiye genelinde 183.667 iş yerine ait veriler derlenmiş olup, Denizli ilinde ise toplam 2.415 iş yerine ait veriler derlenmiştir. Denizli ilinde görüşülen iş yerlerinden 588’i 1-9 aralığında çalışana sahipken, 1.827‘si 10 kişi ve üstü çalışana sahiptir. Araştırma kapsamına 10 kişi ve üstü çalışana sahip iş yerleri girmekle beraber, uygulama aşamasında bu tür iş yeri olduğu belirtildiği için ziyaret edilen 588 iş yerinin zaman içerisinde eleman sayısında düşüş yaşanmış, bu iş yerlerinin 1-9 kişi aralığına dönüştüğü tespit edilmiştir. Buna göre önceden 10 ve üstü çalışana sahip iş yerlerinin sayılarında zamanla %24,3 oranında bir azalma olduğunu söyleyebiliriz.

İPTA 2013 kapsamında Denizli ili genelinde ziyaret edilen 2.415 iş yerinin %42,1'i (1.016) açık iş talebinde bulunmuş olup, bu iş yerlerinde 4.936 adet açık iş alınmıştır. İmalat sektöründe yer alan işletmelerin % 59,7'si açık iş ilanı vererek bu oranlamada ilk sıradadır. Bu sektörü % 56,1 ile konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, %50 ile bilgi ve iletişim sektörü izlemektedir. Finans ve sigorta faaliyetleri sektörü ile elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe yer alan işletmeler de ziyaret edilmiş ancak bu işletmelerden açık iş alınamamıştır.

Araştırma kapsamında açık iş oranı; mevcut açık iş sayısının mevcut istihdam ve açık sayısının toplamına oranıdır. Araştırma sonuçlarına göre, Denizli ilindeki açık iş oranı %6,3 iken; en fazla açık iş oranı bulunan sektörler sırasıyla; bilgi ve iletişim (%7,1), imalat (%6,9) ve mesleki ve bilimsel faaliyetler (%6,7) sektörleridir. Türkiye genelinde açık iş oranı hesaplandığında %4,4 olduğu görülmektedir. Açık oranı en fazla olan sektörler Türkiye genelinde; %5,6 ile konaklama ve yiyecek hizmetleri, %5,4 ile imalat ve %4,6'sı ise toptan ve perakende ticareti, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörüdür.

Denizli ilindeki işletmelerin açık iş arama kanallarından hangi düzeyde yararlandıklarına bakılacak olursa, %71,2'si akraba-eş-dost , %48,5'i İŞKUR, %24,2'si gazete, %13,5'i internet siteleri ve %4,5'i özel istihdam büroları aracılığıyla açık iş taleplerini karşılamaya çalışmaktadır.

Türkiye genelinde araştırmanın yapıldığı iş yerlerinden % 44,1'i, Denizli'de ise 61,9'u eleman temininde güçlük çektiğini belirtmiştir. Sektörler kendi içerisinde değerlendirildiğinde ise Türkiye'de insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüne ait işyerlerinden %65,4'ü eleman temininde güçlük çektiğini belirtmiş ve bu oranlamada ilk sırayı almıştır. Bu sektörü, %56,8 ile imalat, %53,2 ile de konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü takip etmiştir.

Denizli'de ise temas sağlanan iş yerlerinin %56,2'sinde neden olarak eleman bulamıyorum cevabı alınmıştır. İkinci sırada ise %38,5 ile yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Denizli'de çalıştırdıkları iş pozisyonları ile ilgili olarak temininde güçlük çekilme durumu bildiren işverenlerin %29,1'i çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi sebebiyle aradıkları elemanları bulamadıklarını belirtmişlerdir.

Net İstihdam Değişim Oranı (NİDO) beklentisi, istihdam artış miktarı beklentisiyle istihdam azalış miktarı beklentisinin mevcut çalışan sayısına oranını ifade etmektedir. Denizli İli İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarına göre Aralık 2013 itibarıyla net istihdam artışı beklentisi % 7,3 iken, bu beklenti Haziran 2014 itibarıyla % 6'ya düşmektedir.

GİRİŞ

Denizli İşgücü Piyasası Analizi, işgücü piyasasının genel yapısının incelenmesi, arz ve talebin tespitinin yapılması ve işsizlerin durumunun araştırılmasına yöneliktir. İstihdam politikalarının sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için kamu istihdam kurumlarının yapması gereken işlerin başında iş piyasasının durumuna ilişkin araştırma ve analiz çalışmalarının yapılması gerekmekte olup, Denizli'de bu araştırma, Denizli Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından yapılmıştır.
Bu araştırma, rastgele örnek çekimi sonucu il genelinde on ve daha fazla sigortalı işçi çalıştıran 2415 işyerini kapsamış, İl Müdürlüğü personeli İş ve Meslek Danışmanlarının İşveren ya da İşveren temsilcileri (İşletme Müdürü, Muhasebeci, İnsan Kaynakları Sorumlusu) ile yüz yüze yapılan görüşme sonucunda bilgi formlarının doldurulmasıyla oluşturulmuştur.
Bölgesel ve il bazında en kullanılabilir sonuçlara ulaşmak için yapılan, işgücü piyasası hakkında yorum yapabilmemizi sağlayan İşgücü Piyasası Analiz Çalışması Bilgi Formu yedi bölümden oluşmuştur.

Birinci bölümde işyeri ile ilgili genel bilgileri ve işyerinin ana iktisadi faaliyet alanı bilgilerini içermektedir. İkinci bölümde işyerinde çalışmakta olan personelin meslek ve cinsiyet bazında değerlendirmesi yapılmıştır. Üçüncü bölüm, işyerinde mevcut açık işlere ilişkin sorular ve bu işlerde çalışacak olan personelde aranılan nitelikler yer almaktadır. Dördüncü bölüm ise 2013 yılı içerisinde işyerinde işe giriş ve işten çıkışlara yönelik soruları içerir. Beşinci bölümünde, işverenin işyerinde 2014 yılına yönelik eleman artış ve azalışı olacağını öngördüğü mesleklere ilişkin sorular yer almaktadır. Altıncı bölümünde temininde güçlük çekilen mesleklerle ilgili sorular bulunmaktadır. Yedinci bölümü ise, işyerini ziyarete giden ve bilgi formunu işverene veya işveren temsilcisine doldurtan İŞKUR çalışanının bilgi formu ve ziyaretin geneline ilişkin görüşlerini içerir.

Bu araştırmadan elde edilen sonuçlara göre hazırlanan İşgücü Piyasası Analiz Raporu iki bölümden oluşmaktadır.

Raporun birinci bölümü işgücü piyasasının genel görünümünü içermektedir. Bu bölümde işgücü piyasasını etkileyen unsurlar yer almaktadır. Ekonomik veriler, nüfus göstergeleri, eğitim göstergeleri bu bölümde yer almaktadır. Bununla birlikte genel işgücünü oluşturan; istihdam, kayıt dışı istihdam, işsizlik, kadınlar açısından işgücü piyasası, işgücü dışında kalan nüfus gibi konular da bu bölüm içerisindedir.

Raporun ikinci bölümde ise işgücü piyasası talep araştırmasının sonuçlarından bahsedilmiştir. Bu bağlamda araştırmanın amaç ve yönteminin önemi açıklanmıştır. Yine araştırmada yer alan işyerleri ve mevcut istihdam konuları, açık işler, temininde güçlük çekilen meslekler, 2013 yılında işe giriş-çıkışlar ve gelecek dönem istihdam beklentileri raporun ikinci bölümünün konularıdır.

Raporun sonuç bölümünde ise işgücü piyasanın önemli unsurları arasındaki ilişkilerden yola çıkarak işgücü arzı ve talebi açısından karşılaştırmalı bir değerlendirme yapılmakta ve politika önerileri sunulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü piyasası, ekonomik ve demografik faktörlerden çok yakından etkilenir. Örneğin ekonomik gelişmeler, yatırımlar, nüfus ve nüfus artış hızı, göç ve eğitim istihdamı ve dolayısıyla işsizliği doğrudan etkilemektedir. Bu nedenle, birinci bölümde işgücü piyasasının arka planını oluşturması açısından, Denizli ilinin genel ekonomik durumu, demografik yapısı ve nüfusunun eğitim durumu ele alınacaktır.

EKONOMİK VERİLER

İlin yarattığı katma değer, kişi başına düşen gelir, büyüme hızı, özel ve kamu sektörü yatırımları gibi ekonomik değişkenler ilin sosyoekonomik yapısını ve dolayısıyla ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurların başında gelmektedir. Ekonomik veri setinin önemli bir bölümünü il ve hatta bölgesel bazda bulmak mümkün değildir.

İlin ekonomik gücünü gösteren temel gösterge illerin milli geliridir. TÜİK illerin milli gelir hesaplamasını 2001 yılından itibaren yayınlamamaktadır. Bu serinin yerine üretilmeye başlanan katma değer ve yıllara göre gelişimini gösteren istatistikler 2010 yılından bu yana üretilmemektedir. Son yıllara ait verinin eksikliğine rağmen, bu kısımda bir fikir vermesi amacıyla veri değerlendirmede kullanılmıştır.

Tablo 1. İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Temel Fiyatlarla, Gayri Safi Katma Değer, BİN TL; TR32 ve TÜRKİYE

TÜRKİYE	Tarım	Sanayi	Hizmetler	GSKD
2004	52.997.645	138.411.772	303.474.641	494.884.058
2005	60.713.747	160.331.023	350.669.700	571.714.470
2006	62.662.754	188.646.805	417.108.706	668.418.265
2007	64.331.717	209.515.201	480.537.624	754.384.542
2008	72.274.585	232.475.082	549.835.548	854.585.214
2009	78.775.886	218.623.211	567.050.589	864.449.686
2010	92.739.021	259.022.057	628.785.937	980.547.016
TR32	**Tarım**	**Sanayi**	**Hizmetler**	**GSKD**
2004	3.602.734	4.741.237	10.608.036	18.952.007
2005	3.682.462	5.270.599	12.441.431	21.394.492
2006	4.463.560	6.156.930	14.719.643	25.340.132
2007	3.770.267	6.440.545	17.107.110	27.317.922
2008	4.442.273	6.717.177	19.639.293	30.798.743
2009	4.694.082	6.281.125	20.183.991	31.159.199
2010	5.838.279	7.425.704	21.604.672	34.868.655

Kaynak: TÜİK

Türkiye ile TR32 bölgesi sektörel bazda GSKD içindeki paylardaki artış ve azalış oranlarında benzerlik göstermektedir. Türkiye genelinde ve TR32 bölgesinde sektörel bazda gayri safi katma

değer içindeki payda hizmet sektörü artış gösterirken tarım ve sanayi sektörü azalmıştır. 2010 yılında Türkiye'de gayri safi katma değerin %64,1'i hizmet, %26,4'ü sanayi, %9,5'i tarım sektörü iken TR32 bölgesinde %62'si hizmet, %21,3'ü sanayi ve %16,7'si tarım sektöründedir.

Türkiye genelinde 2010 yılında 2004 yılına göre GSKD %98,1'lik artış görülmektedir. Sektör olarak ayrı ayrı ele alındığında tarım sektöründe %75, sanayi sektöründe %87,1 ve hizmet sektörlerinde %98,1'lik artış olmuştur.

TR32 bölgesinde 2010 yılında 2004 yılına göre GSKD'de %84'lük artış görülmüştür. Sektör olarak ayrı ayrı ele alındığında 2004 Yılına göre 2010 yılında tarım sektöründe %62,1, sanayi sektöründe %56,8 ve hizmet sektörlerinde %103,7'lik artış olmuştur.

Tablo 2. Sektörlere göre bölgesel paylar TR32, %, 2004-2010

TR32	TARIM	SANAYİ	HİZMETLER	GAYRİSAFİ KATMA DEĞER
2004	6,8	3,4	3,5	3,8
2005	6,1	3,3	3,5	3,7
2006	7,1	3,3	3,5	3,8
2007	5,9	3,1	3,6	3,6
2008	6,1	2,9	3,6	3,6
2009	6,0	2,9	3,6	3,6
2010	6,3	2,9	3,4	3,6

Kaynak: TÜİK

Tablo 2'de 2004-2010 yıllarında tarım, sanayi ve hizmetler sektöründe ve genel olarak TR32 bölgesinin 28 bölge içerisindeki gayri safi katma değerden aldığı payları göstermektedir. TR32 Bölgesi tarım sektöründe 2004 yılında %6,8'lik bir paya sahipken yıllar içinde dalgalanmalarla 2010 yılında %6,3'lük bir paya sahip olmuştur. Sanayi sektöründe 2004 yılında %3,4'lük bir pay almışken yıllar içinde bu sektörde bölgenin aldığı pay azalarak %2,9 olmuştur. Hizmet sektöründe ise TR32 Bölgesi 2004 yılında %3,5, 2010 yılında %3,4 oranında paya sahiptir. TR32 bölgesi gayri safi katma değerden 2007-2010 yıllarında %3,6'lık bir pay elde etmiştir.

Tablo 3. Kişi Başına GSKD, TR32 ve TÜRKİYE

BÖLGE	PARA	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
TÜRKİYE	TL	7.307	8.338	9.632	10.744	12.020	12.000	13.406
	USD$	5.103	6.187	6.686	8.267	9.384	7.769	8.926
TR32	TL	7.618	8.468	9.881	10.496	11.626	11.578	12.803
	USD$	5.320	6.283	6.858	8.076	9.076	7.496	8.524

Kaynak: TÜİK

Tablo 3, TÜİK tarafından ADNKS sonuçlarına göre 2012 yılında yenilenen yıl ortası nüfus projeksiyonları kullanılarak güncellenen, 2004-2010 yılları ile ilgili verileri ortaya koymaktadır. TR32 bölgesinde kişi başına düşen GSKD 2010 yılında 12.803 TL iken Türkiye'deki kişi başına düşen GSKD 13.406 TL'dir.

Tablo 4. Kişi Başına GSKD, Bir Önceki Yıla Göre Artış Oranı, TR32 ve TÜRKİYE

BÖLGE	PARA	2005	2006	2007	2008	2009	2010
TÜRKİYE	TL	14,1%	15,5%	11,5%	11,9%	-0,2%	11,7%
	USD$	21,2%	8,1%	23,6%	13,5%	-17,2%	14,9%
TR32	TL	11,2%	16,7%	6,2%	10,8%	-0,4%	10,6%
	USD$	18,1%	9,2%	17,8%	12,4%	-17,4%	13,7%

Kaynak: TÜİK

Türkiye'de yaratılan kişi başı gayri safi katma değer TL bazında bir önceki yıla göre durumu Tablo 4'de yer almaktadır. 2009 yılına kadar sürekli artış eğiliminde olan kişi başı katma değer 2009 yılındaki krizle bağlantılı olarak TL bazında hafif bir düşüş gösterse de dolar bazında daha büyük bir düşüş görülmektedir. 2010 yılında ise tekrar artış eğilimine girerek, TR32 bölgesinde TL bazında %10,6'lık Dolar Bazında %13'7'lik bir artış olmuştur. Türkiye'de ise kişi başına GSKD'de 2010 yılında bir önceki yıla göre TL bazında %11,7 ve dolar bazında %14,9'luk bir artış olmuştur.

Tablo 5. Türkiye ve Denizli Yatırım Teşvikleri, 2008-2012

YIL	TÜRKİYE			DENİZLİ		
	BELGE ADEDİ	SABİT YATIRIM (MİLYON TL)	İSTİHDAM	BELGE ADEDİ	SABİT YATIRIM (MİLYON TL)	İSTİHDAM
2008	2.993	25.205	114.876	39	127	1.046
2009	2.335	30.208	85.796	31	111	757
2010	4.195	63.302	151.919	62	1.569	1.155
2011	4.424	54.324	126.656	70	983	1.490
2012	4.329	57.691	147.258	71	408	1.364

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

Tablo 5'de Denizli ve Türkiye'nin son 5 yıl içerisinde yatırım teşviki sonucunda ortaya çıkacağı düşünülen sabit yatırım, alınan belge adedi ve istihdam durumlarına yer verilmiştir. Denizli'nin en yüksek sabit yatırıma sahip olduğu yıl 2010 yılında olup bu yıldan sonra sabit yatırım payları düşmektedir. Fakat sabit yatırımlar düşerken istihdam da 2011 ve 2012 yılında 2010 yılına göre artış görülmektedir. Sabit yatırımlar açısından 2012 yılında 81 il içerisinde 34. Sırada yer almaktadır.

Aşağıdaki Tablo 6'da 2011 ve 2012 yılında yatırım teşviklerinin sektörlere göre dağılımı görülmektedir. 2011 yılına göre 2012 yılında sabit yatırım Türkiye'de %6,2 oranında artarken, Denizli'de %58,5 oranında azalma olmuştur. Sabit yatırımlar sonucu oluşan istihdam da ise Türkiye'de %16,3'lük bir artış görülürken, Denizli'de %8,5'lik bir azalış söz konusudur

Tablo 6. Sektörlere Göre Yatırım Teşvikleri, Türkiye ve Denizli, 2012

YIL	TÜRKİYE				DENİZLİ			
	SEKTÖRLER	BELGE ADEDİ	SABİT YATIRIM (MİLYON TL)	İSTİHDAM	SEKTÖRLER	BELGE ADEDİ	SABİT YATIRIM (MİLYON TL)	İSTİHDAM
2012	ENERJİ	197	12.659	3.505	ENERJİ	5	128	56
	HİZMET	1.147	15.171	56.703	HİZMET	9	36	386
	İMALAT	2.576	26.864	75.913	İMALAT	44	177	603
	MADENCİLİK	285	2.207	8.092	MADENCİLİK	12	48	239
	TARIM	124	790	3.045	TARIM	1	18	80
	TOPLAM	**4.329**	**57.691**	**147.258**	**TOPLAM**	**71**	**408**	**1.364**

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı

2012 yılında Türkiye ve Denizli de sabit yatırımlar açısından en yüksek pay imalat sektöründedir. Türkiye'de hizmet sektörü en yüksek ikinci paya sahipken, Denizli'de enerji sektörü en yüksek ikinci payı almıştır. Yatırımlar sonucunda en yüksek istihdam sabit yatırımlarda olduğu gibi Denizli ve Türkiye'de imalat sektöründedir. İstihdam açısından ikinci sektör Denizli ve Türkiye'de hizmet sektörüdür. Bir kişilik istihdam yaratmanın maliyeti Türkiye'de 39.177 TL iken Denizli'de 29.891 TL'dir. 2012 yılı verilerine göre istihdam yaratmanın maliyeti en yüksek olan sektör Denizli ve Türkiye'de enerji sektörüyken; istihdam yaratmadaki en düşük maliyet Türkiye'de tarım sektörü, Denizli'de hizmet sektörüdür.

Ekonomik ve gelişmişlik açısından illerin durumunu gösteren çalışma Sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasıdır. İllerimiz SEGE 2011'e göre 8 istihdam, 15 yenilikçilik ve rekabetçilik, 7 mali, 5 demografik, 6 eğitim, 5 sağlık, 6 erişebilirlik ve 9 yaşam kalitesi olmak üzere 61 ayrı parametreye göre sıralama yapılarak 6 yatırım teşvik bölgesine ayrılmıştır. İlk üç bölge nispeten yatırım çıktı görünümleri oturmuş olan illeri kapsamakta iken son üç bölge kendi aralarında da izafi olmakla birlikte yatırım görünümleri az gelişmiş, yarı oluşmuş ya da oluşmamış illerden müteşekkildir. Denizli SEGE 2011'e göre 81 il içerisinde 10. sırada yer almaktadır ve Altı teşvik bölgesinden ikinci teşvik bölgesinde bulunmaktadır. İlk üç bölge nispeten yatırım çıktı görünümleri oturmuş olan illeri kapsamakta iken son üç bölge kendi aralarında da izafi olmakla birlikte yatırım görünümleri az gelişmiş, yarı oluşmuş ya da oluşmamış illerden müteşekkildir. (Bk. Ek:4 Şekil 3)

Tablo 7. Sektörlere Göre Kamu Yatırımları, Denizli ve Türkiye, 2012 ve 2013

SEKTÖRLER	2012		2013	
	DENİZLİ	TÜRKİYE	DENİZLİ	TÜRKİYE
Tarım	28.013	5.852.392	49.843	6.002.624
Madencilik	2.911	1.208.400	2.762	1.790.700
İmalat	12.300	538.050	11.000	683.350
Enerji	124	3.732.935	14	4.290.765
Ulaştırma – Haberleşme	5.468	13.877.595	16.666	14.967.255
Turizm	4.760	294.439	1.987	356.545
Konut	1.912	479.845	922	613.250
Eğitim	33.263	6.491.136	46.064	8.419.268
Sağlık	19.150	2.161.600	10.650	3.169.890
Diğer Kamu Hizmetleri	34.796	9.797.895	54.296	12.587.973
TOPLAM(Bin TL)	142.697	44.434.287	194.204	52.881.620

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı

Kamu yatırımları açısından bakıldığında 2013 yılında Denizli ili toplam 194.204.000 TL ile Türkiye genelinde 39. sırada bulunmaktadır. Bu miktar aynı yıl için gerçekleşen toplam kamu yatırımlarının %0,37'sine denk gelmektedir. 2012 yılına göre 2013 yılında Denizli ilinde kamu yatırımlarında %36'lık bir artış olurken, Türkiye genelinde %19'luk bir artış olmuştur. Bir önceki yıla göre sektörlerdeki kamu yatırımlarını incelediğimizde Denizli ilinde en yüksek artışı sırasıyla ulaştırma ve haberleşme, tarım ve diğer kamu hizmetleri sektörleri alırken, Türkiye'de madencilik, sağlık ve eğitim sektörleri yer almıştır. Türkiye'de bir önceki yıla göre herhangi bir sektörde kamu yatırımında azalma olmazken, Denizli'de en fazla düşüş sırasıyla enerji, turizm ve konut sektöründe gerçekleşmiştir.

Grafik 1. Kamu Yatırımlarının Sektörlere Göre Dağılımı, Denizli ve Türkiye, 2013

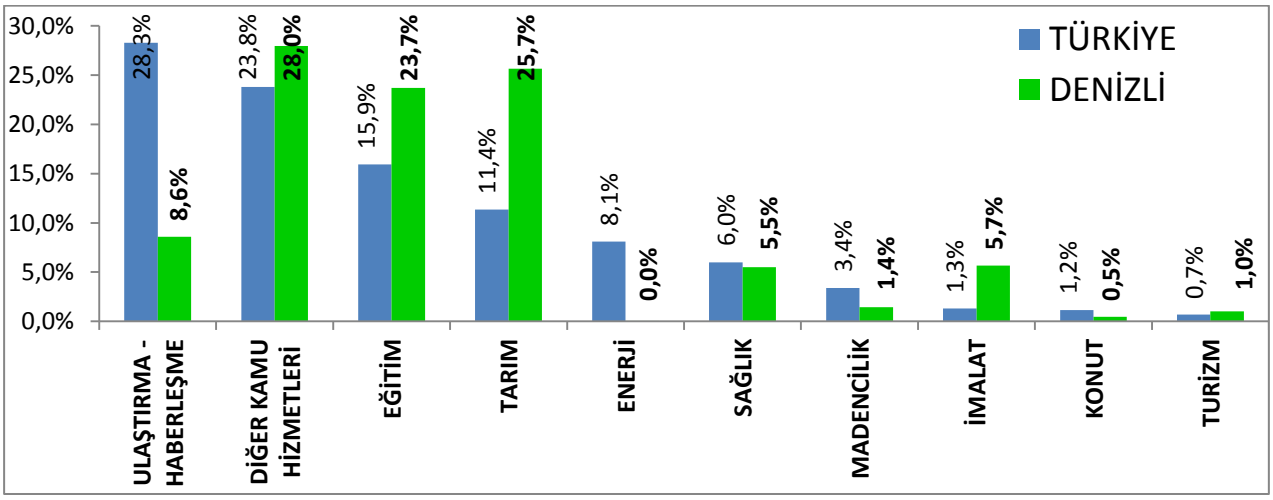

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı

Türkiye genelinde kamu yatırımının en fazla olduğu ilk üç sektör ulaştırma-haberleşme, diğer kamu hizmetleri ve eğitim sektörü iken Denizli ilinde ise kamu yatırımının en fazla olduğu ilk üç sektör diğer kamu hizmetleri, eğitim ve tarım sektörüdür.

Tablo 8. Kurulan, Kapanan Şirket İstatistikleri, Denizli ve Türkiye, 2011-2012

YIL	DENİZLİ İLİ KURULAN/KAPANAN ŞİRKET İSTATİSTİKLERİ							
	KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
	ŞİRKET	KOOP.	TİC. GER. İŞL. Kişi	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	TİC. GER. İŞL. Kişi
2009	386	13	844	145	71	107	64	310
2010	411	8	973	159	79	126	67	378
2011	470	15	1.088	199	58	140	53	406
2012	290	10	1.058	155	38	145	47	303

Kaynak: TOBB

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nden alınan bilgilere göre Tablo 8'de 2011-2012 yıllarında kurulan, tasfiye edilen, kapanan şirket, kooperatif ve gerçek kişi ticari işletmeler in sayısını göstermektedir. Bu değerlere göre Denizli ilinde 2012 yılında kurulan şirket sayısı 2011 yılına göre %38,3, kurulan kooperatif sayısı %33,3, gerçek kişi ticari işletmeleri %2,8 azalmıştır. Tasfiye edilen şirket ve kooperatif sayısı 2012 yılında azalmış olup tasfiye edilen şirket sayısı %24,8, kooperatif sayısı %34,5 azalmıştır. Kapanan şirket sayısı %3,6 artmış, kapanan kooperatif sayısı %11,3 azalmış, gerçek kişi ticari işletmeleri %25,4 azalmıştır. Fakat 2012 yılı kendi içerisinde değerlendirildiğinde kurulan şirket sayısı ve gerçek kişi işletme sayısı kapanan şirket ve işletme sayısından fazladır.

NÜFUS GÖSTERGELERİ

İşgücü piyasası ile demografik yapı arasında çok ciddi bir ilişki vardır. Çalışma çağı, nüfusun artması veya azalması istihdam ve işsizlik oranlarını doğrudan etkilemektedir.

Tablo 9. Yerleşim Yerine Göre Nüfus, Denizli, 2009-1012

Yıl	İl/İlçe merkezi			Belde/Köy			Toplam		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
2009	315.459	315.538	630.997	147.455	147.910	295.365	462.914	463.448	926.362
2010	319.203	321.890	641.093	144.901	145.829	290.730	464.104	467.719	931.823
2011	326.393	328.929	655.322	143.634	143.322	286.956	470.027	472.251	942.278
2012	333.490	337.322	670.812	139.551	140.194	279.745	473.041	477.516	950.557

Kaynak: TÜİK

Tablo 9 ‘da 2009-2012 yıllarında adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre il/ilçe merkezi, belde/köy ve toplam nüfusa yer verilmiştir. 2012 yılında Denizli ili toplam nüfusu 950.557’dir. Bu nüfus ile Denizli ülke nüfusunun %1,3’ünü oluşturmaktadır. 2009 yılına göre 2012 yılında Nüfus %2,6’lık bir artış gösterirken, 2011 yılına göre 8.279 kişi ile %0,9’luk bir artış söz konusudur. Türkiye’de ise 2012 yılında nüfus artışı %1,2 oranında gerçekleşmiştir.

Denizli ilinin nüfusunun %49,8’ini erkekler oluştururken, %50,2’sini ise kadınlar oluşturmaktadır. Türkiye’de ise nüfusun %50,2’si erkek nüfusu, 49,8’ini kadın nüfusu oluşturmaktadır.

2012 ADNKS kayıtlarına göre toplam nüfusun %29,4’ü kırsal alanda, %70,6’sı ise şehirde yaşamaktadır. Türkiye genelinde ise nüfusun %22,7’si kırda, %77,3’ü şehirde yaşamaktadır. Denizli ilinde kırsal kesimde yaşayanların oranı Türkiye ortalamasının üzerindedir. Fakat Denizli’de 2012 yılında şehir merkezindeki nüfus %2,4’lük bir artış gösterirken, kırsal alanda %2,5’lik bir nüfus azalışı mevcuttur.

Grafik 2 Çalışma Yaşına göre Nüfus, Denizli, 2009-2012

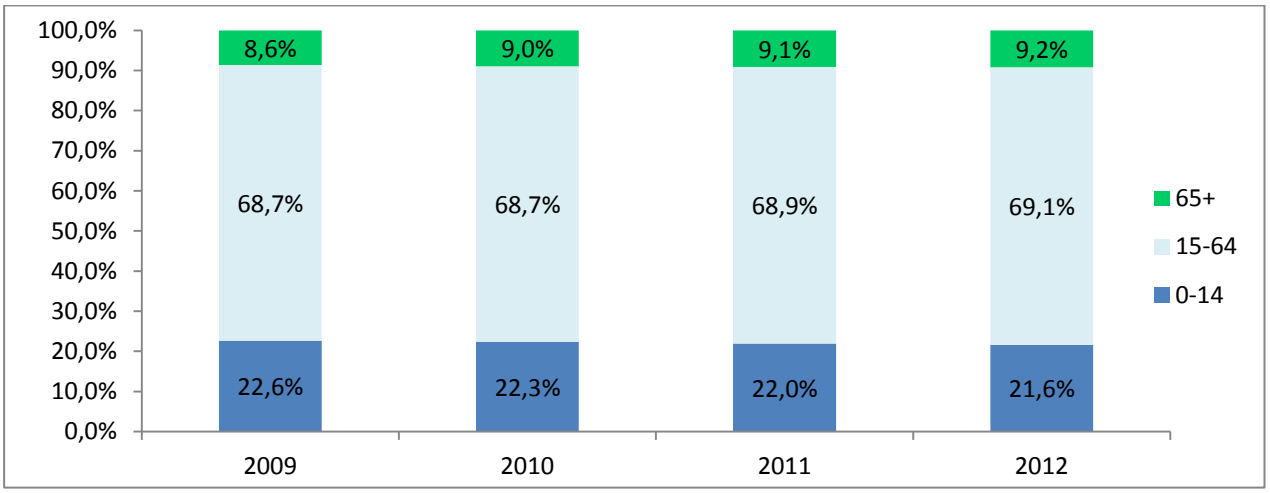

Kaynak: TÜİK

Denizli ilinde çalışma yaşına göre nüfusa bakacak olursak Grafik 2'de Görüldüğü gibi 15-64 yaşındaki nüfus yıllar itibariyle artmaktadır. 0-14 yaşındaki nüfus ise yıllar itibariyle azalırken 65 yaş üstü nüfus da artmaktadır. Bu veriler ışığında Denizli nüfusunun giderek yaşlanmakta olduğunu söyleyebiliriz.

Grafik 3 Cinsiyete göre Çalışma Yaşına göre Nüfus, Denizli ve Türkiye, 2012

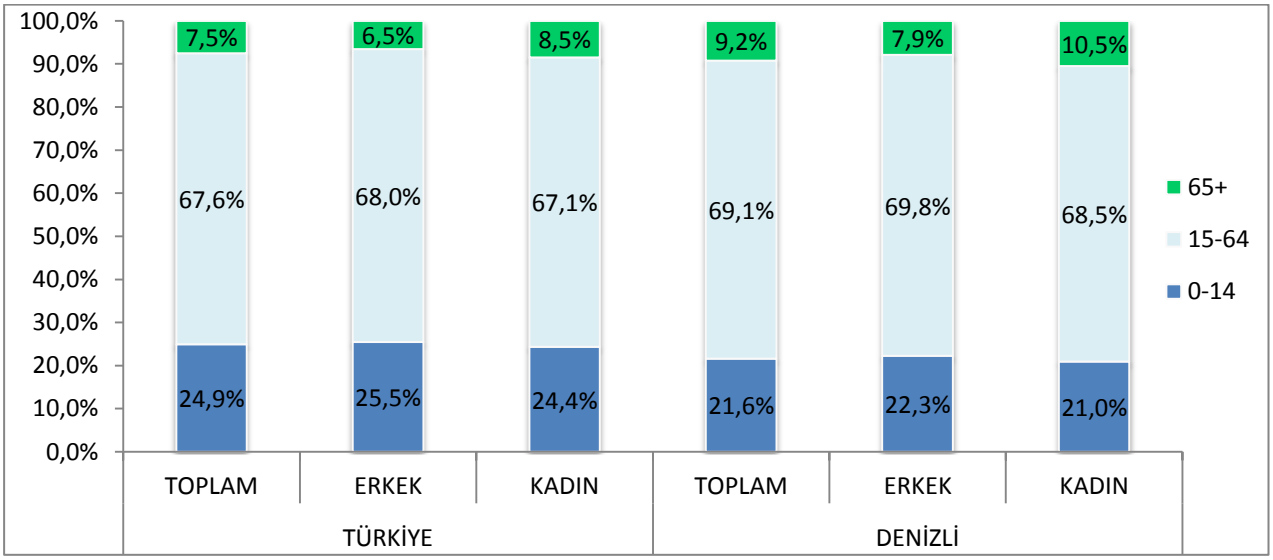

Kaynak: TÜİK

Denizli ilinde çalışma yaşındaki (15-64) nüfus 657.306 kişidir. Bu grubun toplam nüfus içindeki oranı %69,1'dir; bu da %67,6 olan Türkiye ortalamasın üzerindedir. Denizli ilinde 0-14 yaş aralığında yer alan çocukların oranı %21,6'dır; bu oranla Türkiye ortalaması olan %24,9'lük orandan 3 puan düşüktür. Denizli ilinde 65 yaş üstü nüfusun ilin toplam nüfusuna oranı ise %9,2 ile %7,5'lik Türkiye ortalamasından yüksektir.

Cinsiyetler açısından nüfusu incelediğimiz de erkek nüfusunun Denizli'de %69,8'İ 15-64 yaşındaki nüfus oluştururken, Kadın nüfusu %68,5'i bu yaş grubunda yer almaktadır. Türkiye'de ise erkeklerin %68'i ve kadınların %67,1'i 15-64 yaş grubunda bulunmaktadır.

Grafik 4. Yaş Bağımlılık Oranı, Denizli, 2012

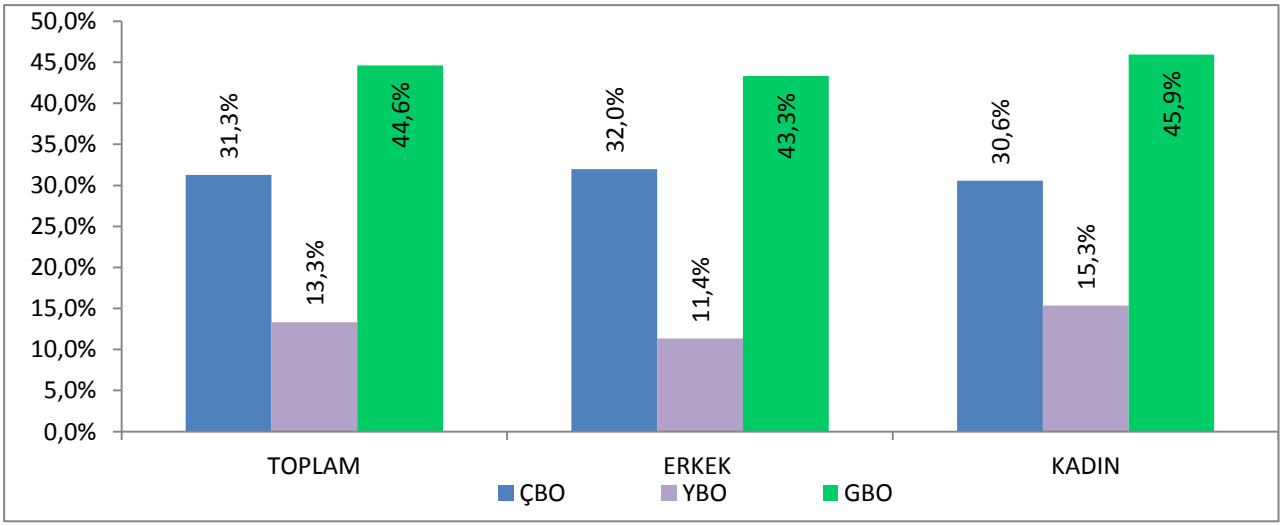

Kaynak: TÜİK

Yaş bağımlılık oranı, '0-14' ve '65 ve daha yukarı' yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir. Yaş bağımlılık oranı çalışma yaşındaki her 100 kişinin teorik anlamda bakmak zorunda olduğu çalışma yaşı dışında kalan yaşlı ve çocuk nüfusunu belirtmesi bakımından anlamlıdır. Yani bu oran üretime katkıda bulunan çalışma yaşındaki nüfusun kendileri ile birlikte üretime katılamayan nüfusa da yetecek kadar üretimde bulunması gerektiğini göstermektedir. Grafik 4'te 2012 yılında Denizli iline ait kadın ve erkek kırınımında çocuk bağımlık oranı(ÇBO)[1], yaşlı bağımlılık oranı(YBO)[2] ve genel bağımlılık oranı (GBO)[3] verilmiştir.

Denizli ilinde ÇBO %31,3 İle Türkiye'deki ÇBO olan %36,9 oranından düşüktür. Genel bağımlık oranında ise Denizli ilinde %44,6'lık oran ile %48'lik Türkiye genel bağımlılık oranından düşüktür. Denizli yaşlı bağımlılık oranında %13,3 ile Türkiye'deki %11,1'lik orandan yüksektir.

Grafik 5. Yıllar İtibariyle Yaş bağımlılık Oranları, Denizli, 2009-2012

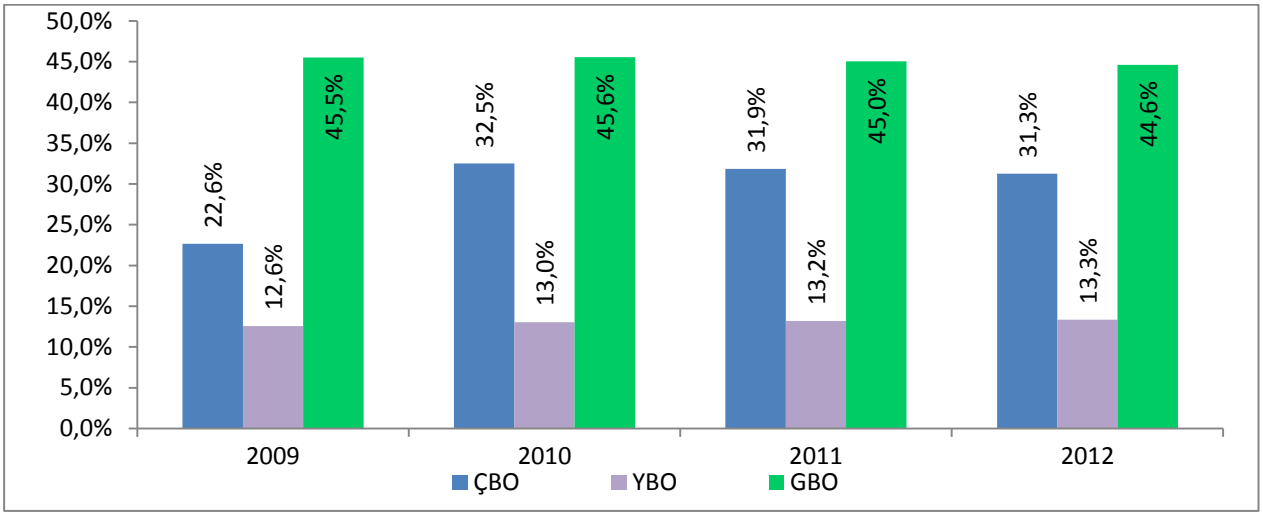

Kaynak: TÜİK

Yıllar itibariyle Denizli'de genel bağımlık oranı ve çocuk bağımlık oranı düşerken; yaşlı bağımlılık oranı giderek artmaktadır. Bu veriler de Denizli nüfusunun giderek yaşlanması sonucunu işaret etmektedir.

Denizli ilinde çalışma yaşı nüfusa ilişkin eğitim istatistiklerine bakıldığında, en çarpıcı nokta bu grup nüfusun büyük bölümünün (%65,6)[4] lise altı eğitimlilerden oluşmasıdır. Türkiye'de de %57,6 ile lise altı eğitimliler en büyük paya sahiptir. Bu oranı Türkiye 'de %19,4 ve Denizli'de %20 ile orta öğretim mezunları takip etmektedir. 15+yaş nüfusun Denizli'de %3,3'ü okuryazar değildir ve bu oranla Türkiye'deki okuryazar olmayanların oranından (%8,7) bir hayli düşüktür. Diğer bir çarpıcı nokta ise Denizli'de okuryazar olmayanların %84'ünü kadın nüfus oluştururken, Türkiye'de bu oran

[1] Çocuk Bağımlılık Oranı: Çalışma çağındaki her 100 kişi başına düşen çocuk sayısıdır. 0-14 yaş grubundaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranının yüzde olarak ifadesidir.

[2] Yaşlı Bağımlılık Oranı: Çalışma çağındaki her 100 kişi başına düşen yaşlı sayısıdır. 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranını olarak ifadesidir.

[3] Genel Bağımlılık Oranı: Çalışma çağındaki her 100 kişi başına düşen çocuk yaşlı sayısıdır. Bu oran çocuk ve yaşlı bağımlılık oranlarının toplamına eşittir.

4 Lise altı eğitimliler okur azar olanları, ilkokul,orta okul ve dengi ile ilk öğretim mezunlarını kapsamaktadır

[4] Lise altı eğitimliler okur yazar olanları, ilkokul, orta okul ve dengi ile ilköğretim mezunlarını kapsamaktadır.

%80,4'dür. Kadın nüfusunun yüksek olduğu bir diğer eğitim seviyesi ise lise altı eğitimlilerdedir. Denizli'de lise altı eğitimlilerin %52,2 kadınların oluştururken, Türkiye'de 50,1'ini kadınlar oluşturmaktadır. Eğitim seviyesi arttıkça hem Türkiye'de hem Denizli'de kadınların eğitim seviyesindeki payı giderek düşmektedir.

Tablo 10. Çalışma Yaşı Nüfusun Bitirilen Eğitime Göre Dağılımı, Denizli ve Türkiye, 2012

Bitirilen eğitim düzeyi	TÜRKİYE			DENİZLİ		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Okuma Yazma Bilmeyen	4.645.638	908.628	3.737.010	17.991	2.887	15.104
Lise altı	30.867.557	15.411.020	15.456.537	487.748	232.978	254.770
Ortaöğretim	10.379.231	6.002.688	4.376.543	148.956	80.515	68.441
Yükseköğretim	4.695.581	2.762.020	1.933.561	78.862	44.971	33.891
Bilinmeyen	2.962.823	1.626.257	1.336.566	9.585	5.365	4.220
Toplam	**53.550.830**	**26.710.613**	**26.840.217**	**743.142**	**366.716**	**376.426**

Kaynak: TÜİK

Eğitim seviyesi cinsiyetler açısından kendi içerisinde değerlendirilince erkek ve kadınlarda en yüksek eğitim payı genelde olduğu gibi sırasıyla lise altı eğitimliler ve ortaöğretim mezunları oluşturmaktadır. Yükseköğretim mezunları Denizli genelinde %10,6'lık paya sahipken erkekler içinde %12,3'lük kadınlarda ise %9'luk bir paya sahiptir. Denizli'de okuma yazma bilmeyenler erkeklerin erkek nüfusun içinde %0,8 okuma yazma bilmeyen kadınlar ise kadın nüfusu içinde %4 oranında bir paya sahiptir. Bu veriler Türkiye'de erkekler için %3,4, kadınlar için %13,9 şeklindedir. Bu veriler neticesinde Denizli'nin genel itibariyle eğitim seviyesinin Türkiye ortalamasının üstünde olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 11. Net Göç ve Net Göç hızı, Denizli, 2009-2012

Yıl	ADNKS Nüfusu	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı (%)
2009	926.362	20.119	21.706	-1.587	-1,71
2010	931.823	21.863	23.468	-1.605	-1,72
2011	942.278	23.454	23.853	-399	-0,42
2012	950.557	24.446	21.992	2.454	2,58

Kaynak: TÜİK

Denizli 2009 yılından 2011 yılına kadar göç veren bir şehir iken 2012 yılında göç alan bir şehir olmuştur. 2012 yılında nüfus 2.454 kişi artarken, net göç hızı %2,6 seviyesine çıkmıştır.

2012 yılında Denizli ilinin en fazla göç aldığı iller sırasıyla İzmir, Aydın, Afyon, İstanbul ve Antalya illeridir. En fazla göç verdiği iller ise İzmir, Aydın, İstanbul, Antalya ve Muğla'dır

EĞİTİM GÖSTERGELERİ

Eğitim verileri işgücü arzının eğitim seviyesini ve eğitim politikalarının talebe cevap verecek şekilde yeniden düzenlenmesi konusunda öncü olan verilerdir. Bu veriler MEB, YÖK ve TÜİK tarafından yıllık olarak yayınlanmaktadır. Bu kapsamda ele alınacak veriler aşağıdadır.

İlin istihdam göstergeleri açısından ilköğretimden ortaöğretime ve ortaöğretimden yükseköğretime geçişte görülen okuldan ayrılmalar çok önemlidir. Okuldan ayrılan genç nüfus potansiyel işgücüdür. Bu kesim ilk kez iş arayan kesim olarak öncelikle potansiyel işsiz olarak işgücü piyasasına giriş yapacak, iş bulan kesim de istihdamda yer alacaktır. Bir kısmı ise işgücü piyasası dışında yer alacaktır. Bu anlamda işgücü arzı ile ilgili veriler eğitim başlığında analizi önem taşımaktadır. Özellikle eğitim seviyeleri arasında eğitimi bırakma durumu işgücünü niceliksel olarak etkilemekte ve sonuç olarak istihdam ve işsizlik de bu eğilimden etkilenecektir.

Tablo 12. Ortaöğretime Devam Eden Kayıtlı Öğrenci Sayısı, Türkiye ve Denizli, 2012-2013

TÜRKİYE				DENİZLİ			
BÖLGE	TOPLAM	ERKEK	KADIN	BÖLGE	TOPLAM	ERKEK	KADIN
TOPLAM	4.995.623	2.643.414	2.352.209	TOPLAM	56.716	28.644	28.072
ŞEHİR	4.822.012	2.545.792	2.276.220	ŞEHİR	52.432	26.385	26.047
KÖY	17.3611	97.622	75.989	KÖY	4.284	2.259	2.025

Kaynak: MEB İstatistikleri

Denizli ilinde ortaöğretime devam eden öğrencilerin %92,4'ü şehirde,%8,2'si köyde öğrenimlerine devam etmektedirler. Şehirde öğrenim gören ortaöğretim öğrencilerinin %50,3'ü erkek, %49,7'si kadındır. Köyde öğrenim gören öğrencilerin ise %52,7'si erkek, %47,3'ü kadın öğrencidir. Türkiye'de orta öğretime devam eden öğrencilerden %96,5'i şehirde, %3,6'sı köydedir. Şehirde orta öğretime devam eden öğrencilerin %96,3'ü erkek, %96,8'i kadındır. Köyde orta öğretimine devam eden öğrencilerin ise %3,8'i erkek, %3,3'ü kadındır. Denizli ilinde genel liseye devam eden öğrencilerin %46,2'si erkek, %53,8'i kadındır. Mesleki ve teknik eğitime devam eden öğrencilerin ise %55'i erkek, %45'i ise kadındır.

Tablo 13. Eğitim Seviyesine Göre Okullaşma Oranı, Türkiye ve Denizli, 2012-2013

BÖLGE	OKULLAŞMA ORANI	İlkokul			Ortaokul			Genel Ortaöğretim			Mesleki ve Teknik Ortaöğretim		
		TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN
TÜRKİYE	BRÜT	107,5	107,2	107,8	107,6	106,1	109,2	52,8	52,8	52,8	44,0	46,8	41,0
	NET	98,9	98,8	98,9	93,1	93,2	93,0	34,5	32,8	36,3	35,6	38,0	33,1
DENİZLİ	BRÜT	104,9	105,2	104,6	104,7	103,4	106,1	48,9	44,1	54,0	47,2	50,7	43,6
	NET	97,8	97,7	97,9	93,8	93,5	94,1	35,9	30,9	41,1	41,0	44,1	37,8

Kaynak: MEB İstatistikleri

Türkiye'de brüt okullaşma oranı ilkokulda %107,5, ortaokulda %107,6,genel ortaöğretimde %52,8, mesleki ve teknik ortaöğretim de %44'dür.Türkiye'de net okullaşma oranı ilkokulda %98,9,ortaokulda %93,1, genel ortaöğretimde %34,5, mesleki ve teknik ortaöğretimde %35,6'dır. Denizli ilinde brüt okullaşma oranı ilkokulda %104,9, ortaokulda %104,7, genel ortaöğretimde

%48,9, mesleki ve teknik ortaöğretimde ise %47,2'dir. Denizli'de net okullaşma oranı ilkokulda %97,8, ortaokulda %93,8, genel ortaöğretimde %35,9, mesleki ve teknik ortaöğretimde %41'dir.

Tablo 14. İlköğretim ve Orta Öğretimde Yeni Kayıt ve Mezun Öğrenci Sayıları,Denizli,2012-2013

ÖĞRENİM DURUMU	İLKÖĞRETİM	GENEL	MESLEKİ VE TEKNİK ORTAÖĞRETİM
MEZUN OLAN	14.824	5.054	4.517
YENİ KAYIT	19.882	5.967	7.889

Kaynak: MEB İstatistikleri

Denizli İlinde 2012-2013 Döneminde İlköğretimden mezun olan 14.824 öğrenciden 13.856'sı Genel ve mesleki ve teknik ortaöğretim olmak üzere ortaöğretime devam etmektedir. İlköğretimden mezun olan öğrencilerin %6,5'ine karşılık gelen 968 öğrencinin örgün öğretime devam etmediği, açık öğretim kapsamına geçtiği, göç yoluyla ilden ayrıldığı veya işgücü piyasasına dahil olduğu düşünülebilir.

GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşgücü piyasasının genel bir resmini çıkartabilmek için işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik oranlarına cinsiyet eşitliği, eğitim durumu, sektörler arası dağılım gibi göstergeler ışığında bakmak gerekmektedir. Bu tür bir analiz için gerekli verilerin çoğu TÜİK Hane halkı İşgücü Anketlerine dayanmaktadır. Ancak 2012 yılına ait veriler Denizli iline özel değildir; NUTS2 bölümlemesinde Denizli, Muğla ve Aydın illerini kapsayan TR32 bölgesi bütününde mevcuttur. Dolayısıyla bu bölümde sunulacak analiz Denizli ili 2011 yılı itibariyle Nüfus Konut Araştırması sonucu değerlendirilip, 2012 yılı verileri hane halkı işgücü anketlerine göre bölgesel özellikleri ortaya koyacaktır.

2011 yılı Nüfus Konut Araştırması'na göre il bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında, Denizli ilinde dikkati çeken önemli husus işgücüne katılım ve istihdam oranının Türkiye'ye geneline göre daha fazla olmasıdır.[5] 2011 yılı itibariyle işgücüne katılım oranı Türkiye'de %47,5, Denizli'de % 52,3'dür. İstihdam oranı ise % 49,1 ile % 43,7 olan Türkiye 'deki istihdam oranının üzerindedir. 2011 yılında iller sıralamasında işgücüne katılım oranında 18. sıradadır. İstihdam oranı en yüksek 17. il Denizli'dir. İşsizlik oranı 2010 yılı itibariyle Türkiye'de %7,9, Denizli'de % 6,1'dir. Denizli işsizlik oranına göre illerin sıralamasında da 26. sırada yer almaktadır.

Grafik 6 Türkiye ve Denizli İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları, %, 2011

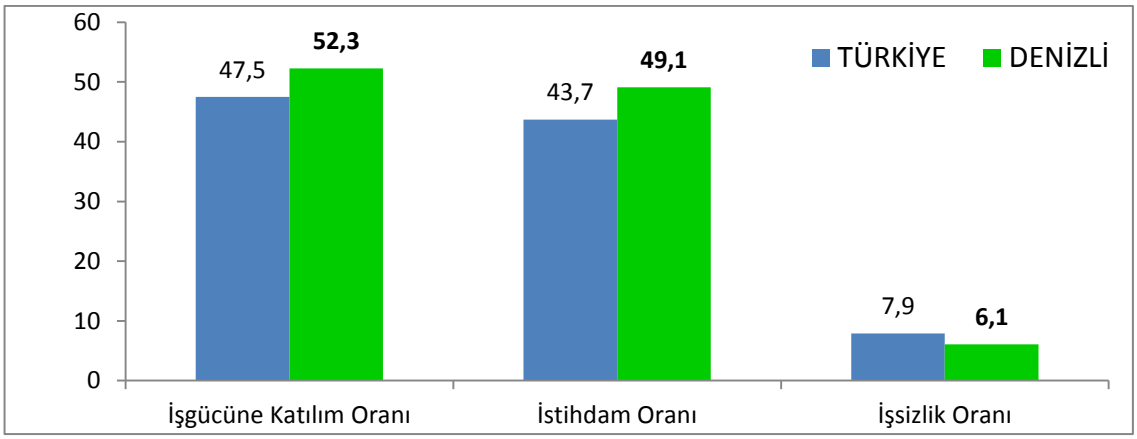

Kaynak: TÜİK

2011 Konut Araştırmasında istihdamın sektörlere göre dağılımını incelediğimizde Türkiye'de hizmet sektörü istihdamda %50,1'lik paya sahipken, sanayi sektörü %27,2 ve tarım sektörü %22,7'lik bir paya sahiptir. Denizli'de ise istihdamın gerçekleştiği sektörler aynı sıralamada olmakla beraber hizmet sektörünün istihdamdaki payı(%38,2) düşükken, sanayi sektörünün payı(%32,3) ve tarım sektörünün payı (%29,3) Türkiye'ye göre daha fazladır.[6]

[5] Bk: Ek3-B1 Temel İşgücü Göstergeleri
[6] Bk: Ek3 B2 İstihdamın Sektörel Dağılımı

Tablo 15. Genel İşgücü Göstergeleri, Türkiye ve TR32, 2012

BÖLGE	CİNSİYET	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam edilenler	İşsiz	İşgücüne katılma oranı	İşsizlik oranı	İstihdam oranı
TR32	KADIN	1.162	481	434	46	41,4	9,7	37,4
	ERKEK	1.114	806	753	52	72,3	6,5	67,6
	TOPLAM	2.276	1286	1187	99	56,5	7,7	52,2
TÜRKİYE	KADIN	**27.773**	**8.192**	**7.309**	**883**	**29,5**	**10,8**	**26,3**
	ERKEK	**26.951**	**19.147**	**17.512**	**1635**	**71,0**	**8,5**	**65,0**
	TOPLAM	**54.724**	**27.339**	**24.821**	**2.518**	**50,0**	**9,2**	**45,4**

Kaynak: TÜİK

2012 yılında TR32 bölgesinde nüfus, istihdam, işsizlik ve işgücü dışı nüfus olarak bakıldığında, geniş yaş grubu(15+ yaş) toplam nüfusun 2.276.000 kişi olup 1.286.000 kişilik nüfus işgücünü oluşturmaktadır. İşgücü nüfusunun 1.187.000'ini istihdam edilenler, 99.000'ini işsizler oluşturmaktadır. İşgücüne dahil olmayan nüfus ise 990.000'dir.

15+ yaş grubundaki sivil nüfusun TR32 bölgesindeki dağılımı %48,9 erkek, %51,1 kadın şeklindedir. Türkiye'de ise %49,2 erkek, %50,8 kadın nüfusu oluşturmaktadır. TR32 bölgesindeki 15+ nüfusu eğitim durumlarına göre incelendiğinde nüfusun büyük bölümünü lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Nüfusun %65,6'sını lise altı eğitimliler oluştururken, %15'ini lise ve dengi meslek okulu, %10,1'ini yükseköğretim mezunları ve %9,4'ünü ise okuma yazma bilmeyenler oluşturmaktadır.

TR32 nüfusunun 2012 yılı verilerinin ışığında 15+ nüfusu yaş gruplarına göre incelediğimizde en fazla nüfusun 35-54 yaş aralığında olduğu görülmüştür. Bu yaş grubu(35-54 yaş aralığı) 15+ nüfusun %36,8'ini oluşturmuştur. 15+ yaş gurubundaki nüfusun %27,2'sini 55+ yaş grubu, %18,8'ini 25-34 yaş aralığı, %9,7'sini 15-19 yaş aralığı, % 7,6'sını 20-24 yaş aralığı oluşturmaktadır. Türkiye geneline göre genç nüfusun az oluşu dikkat çekmektedir.

İşgücü belirli bir bölgede belirli bir zaman aralığında istihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfustur. İş piyasasının en önemli arz unsuru olan işgücü parametresi geniş yaş grubu ve eğitim durumuna göre TR32 bölgesi ve Türkiye geneli veriler incelenecektir.

2012 yılı verilerine göre Denizli ilinin de içinde bulunduğu TR32 bölgesinde işgücüne dahil olan nüfusun %62,6'sını erkek, %37,4'ünü kadınlar oluşturmaktadır. Türkiye genelinde ise işgücüne dahil olan nüfusun %70'ini erkek, %30'unu kadınlar oluşturmaktadır. TR32 bölgesinde işgücüne dahil olan nüfusun %66,4'ünü lise altı eğitimliler, %15,9'unu lise ve dengi meslek okulu, %13,8'ini yükseköğretim, %4'ünü okuma yazma bilmeyenler oluşturmaktadır. Türkiye'de ise %57,2'sini lise altı eğitimliler, %20,3'ü lise ve dengi meslek okulu, %18,3'ünü yükseköğretim mezunları, %4,3'ünü okuma yazma bilmeyenler oluşturmaktadır. Hem TR32 bölgesinde hem de Türkiye genelinde lise altı eğitimliler işgücünde en büyük paya sahiptir.

TR32 bölgesinde işgücüne dahil olan nüfusun %45,4'ünü 35-54 yaş grubu, %24,6'sını 25-34 yaş grubu, %14,8'ini 55 yaş üstü, %8,9'unu 20-24 yaş grubu, %6,3'ünü 15-19 yaş grubudur. Türkiye genelinde ise %43,5 35-54 yaş grubu, %30,8'ini 25-34 yaş grubu, %10,4'ünü 20-24 yaş grubu, %9,6'sını 55 yaş üstü, %5,8'ini 15-19 yaş grubu işgücüne dahil olan nüfusun dağılımıdır.

2012 yılında işgücüne katılım oranı[7] Türkiye genelinde %50'dir. TR32 bölgesinde ise %56,5 katılım söz konusudur. Türkiye'de erkeklerin %71'i işgücüne katılırken, TR32 bölgesinde erkeklerin 72,3'ü işgücüne katılmıştır. Kadınlar da ise Türkiye genelinde katılım oranı %29,5, TR32 bölgesinde ise %41,4'tür.

Grafik 7. Geniş Yaş Grubuna ve Cinsiyete Göre İşgücüne Katılım Oranı, TR32, 2012

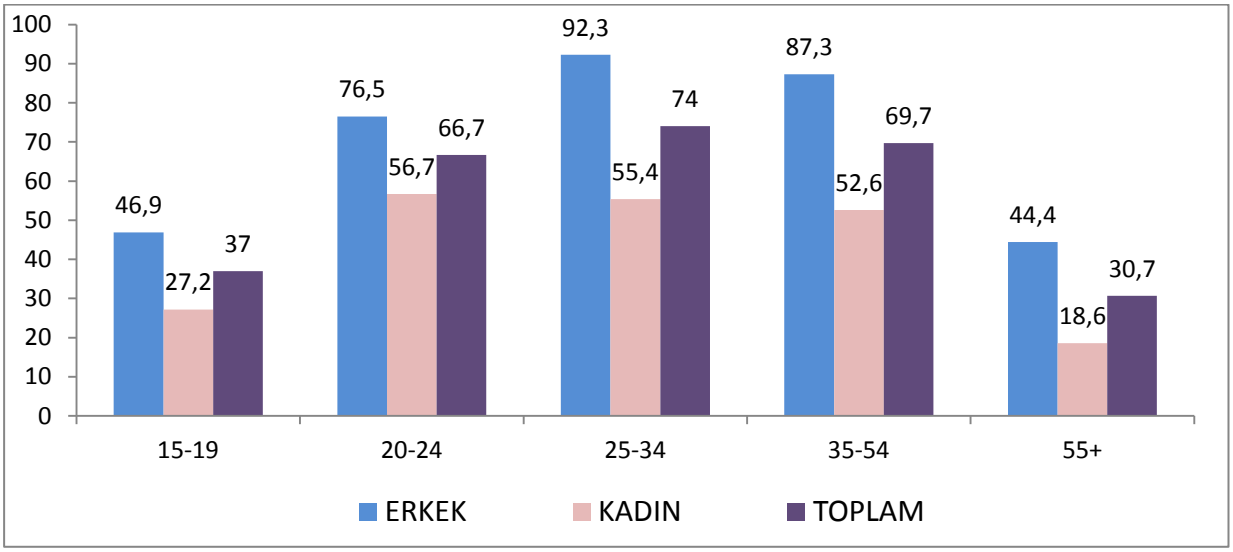

Kaynak: TÜİK

Bölgede işgücüne katılıma oranlarına yaş açısından bakıldığında ise işgücüne katılımın 25-34 arası yaş grubunda en yüksek seviyededir. İşgücüne katılımın en yüksek olduğu yaş aralığı kadınlarda %56,7 ile 20-24, erkeklerde %92,3 ile 25-34'tür. 20-24, 25-34 ve 35-54 yaş gruplarının hem erkekler hem kadınlar da ve toplamda işgücüne katılım oranları birbirine çok yakın seviyelerdedir.

2012 Hane halkı anketlerine göre TR32 bölgesinde eğitim durumlarına göre incelendiğinde Grafik 8'de görüldüğü gibi eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılım oranı her iki cinsiyet açısından da artmaktadır. İşgücüne katılım oranı en yüksek olan yükseköğretim mezunlarında erkeklerin %80,4 işgücüne katılım gösterirken, kadınların %72,8'i katılım göstermektedir. Bölgede okuma yazma bilmeyen kadınların işgücüne katılım oranı %22,3, erkeklerin %31,8'dir.

[7] İşgücüne Katılım Oranı: İşgücü Arzı (İstihdam + İşsiz) / 15 + Kurumsal Olmayan Nüfus x 100

Grafik 8. Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre İşgücüne Katılım Oranı, %, TR32, 2012

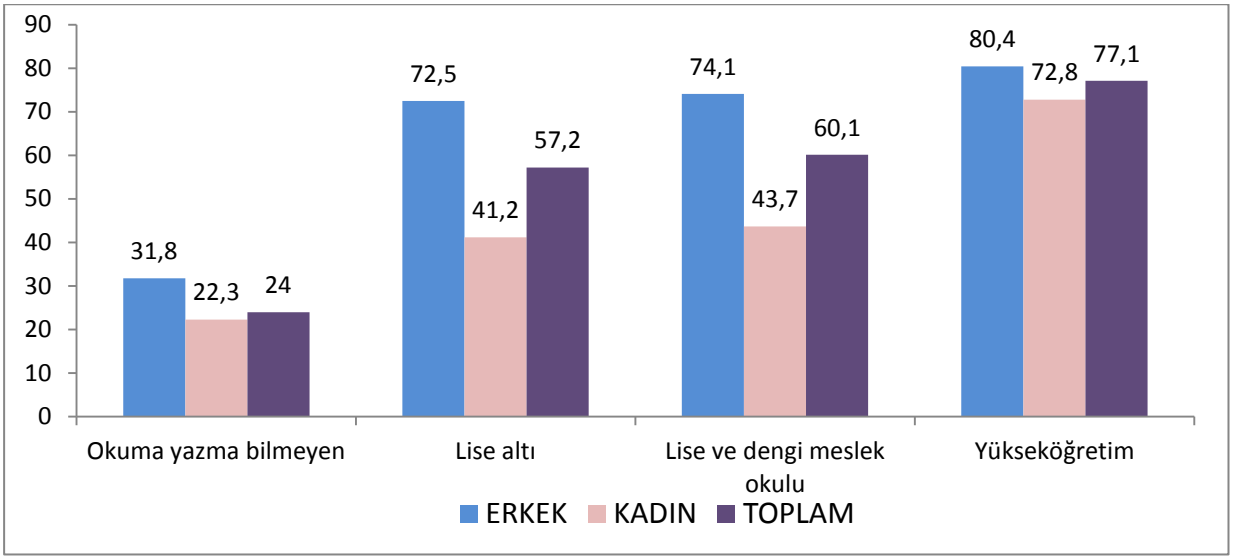

Kaynak: TÜİK

İşsiz, çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan *(kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan)* kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve iki hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dâhildirler.

İşsizlik oranı 2011 yılında %9,2 iken 2012 yılında %8,5 olup düşüş göstermiştir. TR32 bölgesinde 2012 yılı işsizlik oranı %7,7 ile Türkiye ortalamasının altındadır. TR32 bölgesindeki işsizlik oranını cinsiyete göre ele aldığımızda erkeklerde işsizlik oranı %6,5 kadınlarda ise %9,7'dir.

Grafik 9. Yaş Gruplarına ve Cinsiyete Göre İşsizlik Oranı, TR32, 2012

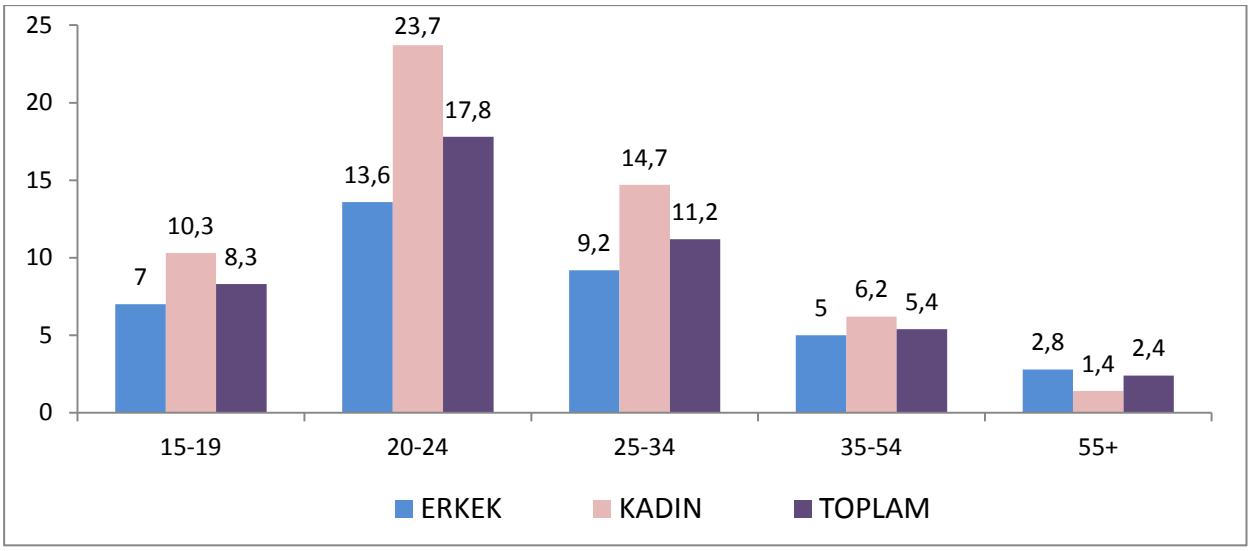

Kaynak: TUİK

Yaş gruplarına göre TR32 Bölgesinde en yüksek işsizlik oranı %17,8 ile 20-24 yaş grubundadır. Bu yaş grubunda işsizlik oranı, cinsiyetler açısından da incelediğimizde erkekler(%13,6) ve kadınlarda(%23,7) da en yüksek işsizlik oranıdır. Kadınlarda 20-24 yaş grubunu %14,7 ile 25-34 yaş grubu takip etmektedir. Bu grupta erkeklerde işsizlik oranı %9,2'dir. Hem kadınlar (%1,4), hem de erkekler (%2,8) açısından işsizlik oranının en düşük olduğu yaş grubu ise 55 ve üstü yaş grubudur; bu grubun toplam işsizlik oranı %2,4'dür.

Grafik 10. Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre İşsizlik Oranı, %, TR32, 2012

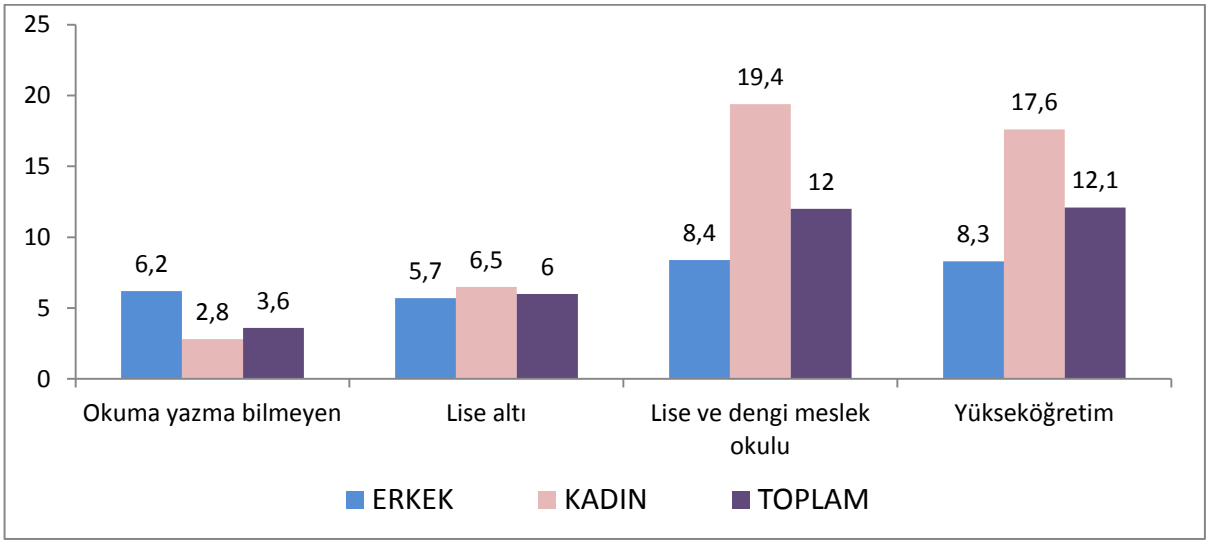

Kaynak: TUİK

TR32 bölgesinde işsizlerin %53,5'ini erkekler, %46,5'ini kadınlar oluşturmaktadır. Eğitim seviyesine göre incelendiğinde eğitim seviyesi arttıkça işsizlik oranın da yükseldiği görülmektedir. Genelde en yüksek işsizlik oranı yükseköğretim mezunlarında olup %12,1 iken lise ve dengi meslek okulu mezunlarında %12 oranındadır. Lise altı eğitimlilerde %6'lık işsizlik oranı mevcutken, okuma yazma bilmeyenlerde %3,6'lık işsizlik oranı vardır. Cinsiyetler açısından eğitim durumuna göre işsizlik

oranlarına bakacak olursak TR32 bölgesinde kadınlarda ve erkeklerde en yüksek işsizlik oranı lise ve dengi meslek okulu mezunlarıdır. Her iki cinsiyette de yükseköğretim mezunları işsizlik oranın yüksek olduğu bir diğer eğitim seviyesidir. Bölgedeki işsizlik oranlarını düşüren lise altı eğitim seviyesinde olanlarla ve okuma yazma bilmeyenlerin işgücüne katılımının yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

TR32 bölgesinde işsiz kalan kişilerin iş arama sürelerinde bir yıldan daha az süreli iş arayanlar %78, bir yıl ve daha çok bekleyen %20, iş bulmuş başlamak için bekleyenler %2 şeklinde dağılım göstermektedir.

İşsiz kalan kişiler daha önceki durumlarına göre incelendiklerinde işsiz kalan kişilerin %80,8'lik kesimini ücretli veya yevmiyeli çalışan kişiler oluşturmaktadır. Daha önce çalışmayıp ilk kez iş hayatına atılacak olan kişilerde %9,1 paya sahiptir. İşveren veya kendi hesabına çalışan, %3, ücretsiz aile işçisi %3, sekiz yıldan önce işten ayrılanlar %5,1 oranındadır.

Son çalışılan iktisadi faaliyet açısından işsiz kişilere bakacak olursak TR32 bölgesinde işsiz kalan kişilerin %49'u hizmet sektöründe, %26,3 sanayi sektöründe ve %11,1'i tarım sektöründe çalışıp işsiz kalmıştır.

İşgücü göstergelerinden bir diğer önemli olan veri ise istihdam oranlarıdır.[8] 2012 istihdam oranı Türkiye'de %45,4 iken, TR32 bölgesinde ise %52,2'dir. Bir önceki yıla göre İstihdam oranları Türkiye'de 0,4 'lük bir artış gösterirken TR32 bölgesinde 2,4'lük bir artış bulunmaktadır. Cinsiyetler açısından bakıldığında TR32 bölgesinde Her 100 erkekten 68'i (%67,6), her 100 kadından 37'si (%37,4) çalışmaktadır. Erkek istihdam oranı % 65 olan Türkiye'deki istihdam oranından 2,6 puan yüksek iken, kadın istihdam oranı Türkiye'deki orandan (%26,1) 11,1 puan yüksektir. Diğer bir ifade ile bölge istihdam oranını Türkiye ortalamasının çok üzerine çıkartan kadınlardır. Bunun nedenine Denizli açısından bakılırsa tekstil sektörünün imalat sektöründe öncü olması ve kadınların bu sektörde yoğun olarak işgücüne katılmasından kaynaklıdır.

[8] ***İstihdam Oranı =*** *Toplam İstihdam / 15 + Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus* x 100

Grafik 11. İstihdamın Cinsiyet ve Sektörlere Göre Dağılımı, TR32 ve TÜRKİYE, %, 2012

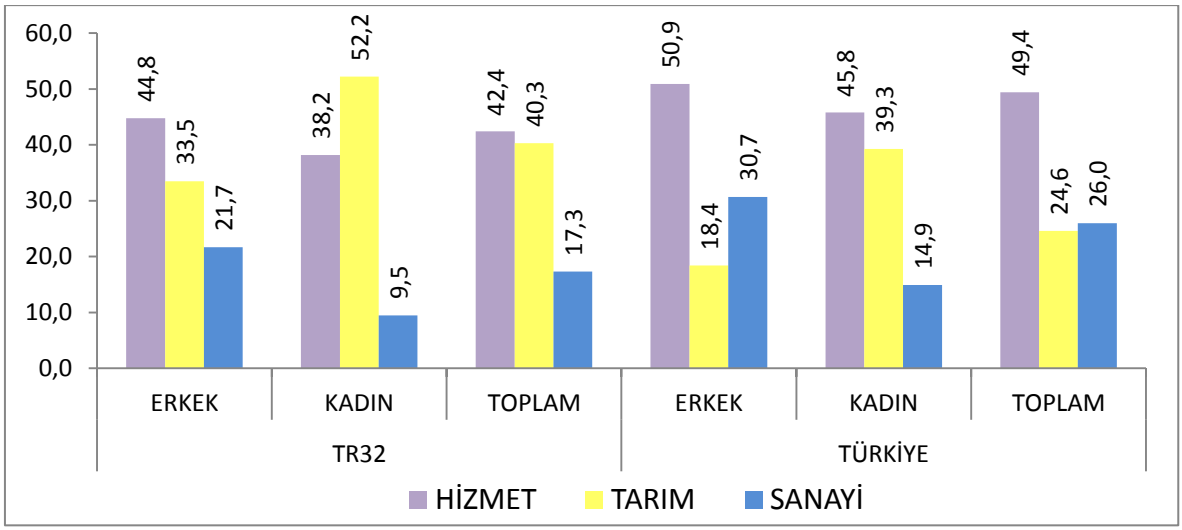

Kaynak: TUİK

Türkiye'de ve TR32 bölgesinde en fazla çalışanı olan sektör hizmet sektörüdür. Türkiye'de çalışanların yarısına yakını hizmet sektöründe istihdam edilirken, TR32 bölgesinde çalışanların %42,4'lük bölümü hizmet sektöründe istihdam edilmektedir. TR32 bölgesinde sektörlere göre istihdamda oluşan farklılık tarım ve sanayi sektöründe kendini göstermektedir. Türkiye'de tarım sektöründe istihdam edilenler %24,6'lık bir paya sahipken bölgede bu pay %40,3'dür. Sanayi Türkiye'de %26,5'lik bir payla ikinci sırada bulunurken TR32 bölgesinde sanayideki istihdam %17,3 ile Türkiye'deki istihdam oranından düşük ve bölgedeki sektörel istihdam da son sırada bulunmaktadır.

TR32 bölgesinde ve Türkiye'de erkek istihdamında hakim sektör hizmetler sektörüdür. TR32 çalışan her 100 erkekten 45'i hizmetler sektöründe, 33'ü tarım sektöründe ve 22'si sanayi sektöründe çalışmaktadır. Türkiye'de her 100 erkekten 51'i hizmet sektörde, 31'i sanayi sektöründe ve 18'i tarım sektöründe istihdam edilmektedir. TR32 bölgesinde Kadın istihdamında hakim sektör tarımdır ve çalışan her 100 kadından 52'si tarım sektöründe çalışmaktadır. Türkiye 'de ise kadın istihdamında hizmet sektörü ilk sırada yer almaktadır.

Grafik 12. Yaş Gruplarına Göre İstihdam Oranı, TR32, %, 2012

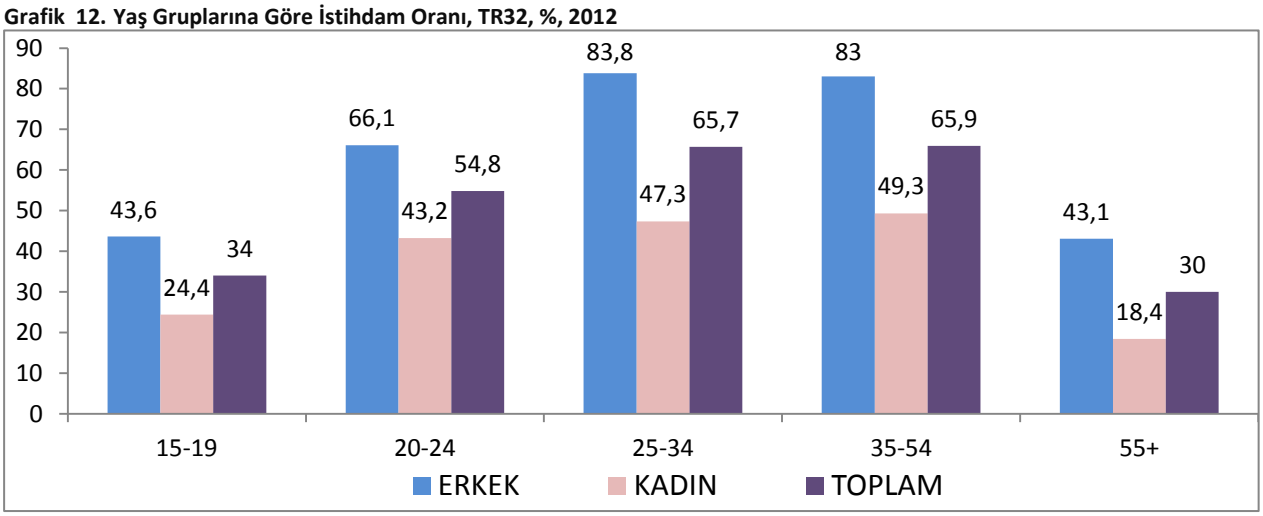

Kaynak: TUİK

TR32 bölgesinde yaş gruplarına göre bakıldığında en yüksek istihdam oranı erkeklerde 25-34, kadınlarda 35-54 yaş gruplarındadır. Bu grupları erkeklerde 35-54, kadınlarda 25-34 yaş grubu izlemektedir. Cinsiyetler arası istihdam farkı çok fazladır. Bu yaş gruplarında erkek istihdam oranı kadın istihdam oranının yaklaşık iki katıdır.

Grafik 13. Eğitim Durumuna Göre İstihdam Oranı, TR32, 2012

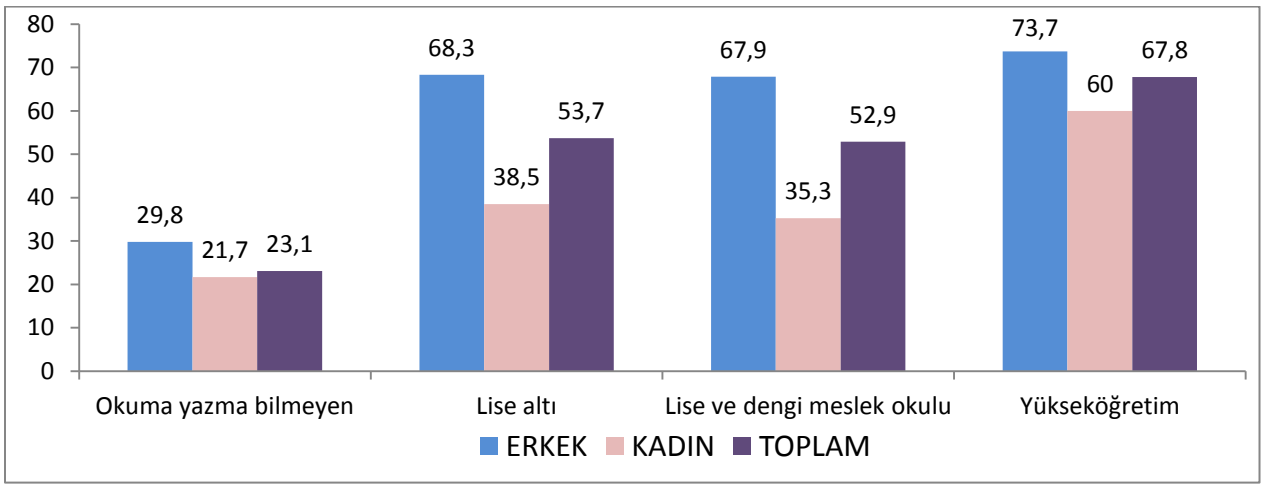

Kaynak: TUİK

Grafik 13'de görüldüğü üzere TR32 bölgesinde eğitim seviyesi arttıkça istihdam oranı genel olarak artarken, kadın erkek kırılımında baktığımızda lise altı mezunlarının istihdam oranı lise ve dengi mezunlarına göre erkek ve kadınlardaki istihdam oranından daha yüksek seviyededir. En yüksek istihdam oranı hem cinsiyetler açısından hem genelde yükseköğretim mezunlarındadır.

TR32 bölgesinde tarım dahil istihdamın işyeri büyüklüğüne göre dağılımına bakıldığında %70,9 oranında, Türkiye genelinde ise %57,6 oranında istihdamın 1-9 kişi çalıştıran işyerlerinde yoğunlaştığını görülmektedir. 10-49 ve 50 üstü çalışanı olan işyerleri TR 32 bölgesinde %14,6'lık bir paya sahiptir.

Kayıt dışı istihdam hem TR32 bölgesinde hem de Türkiye genelinde en önemli işgücü piyasası sorunlarından biridir. Türkiye genelinde yıllar içerisinde kayıt dışı istihdamda ufak düşüşe rağmen 2012 yılında toplam istihdamın %39'u kayıt dışı çalışmaktadır. TR32 bölgesinde durumun daha kötü olduğu söylemek mümkündür. TR32 Bölgesinde kayıt dışı istihdamın toplam istihdamdaki payı %48,1'dir. TR32 bölgesinde 2006 yılında %48,6 olan kayıt dışılık oranı, yıllar içeresinde azalarak 2010 yılında %42,5'i görse de 2011 yılında tekrar yükselerek %46 olmuştur ve 2012 yılında artarak %48,1'e ulaşmıştır.[9] Kayıt dışı istihdamın TR32 bölgesinde yüksek olmasının tarım sektörünün istihdamda büyük paya sahip olması ve bu sektörde çalışan ücretsiz aile işçilerinden kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Cinsiyetler açısından bakıldığında TR32 bölgesinde kadınların %63,6'sı kayıt dışı çalışırken, erkeklerin %39,2'si kayıt dışı istihdam edilmektedir. Türkiye'de ise kadınlarda %54,2, erkeklerde %32,7 oranında kayıt dışı istihdam söz konusudur.

Grafik 14 Eğitim Durumuna Göre Kayıt dışı İstihdam Oranı, TR32, 2012

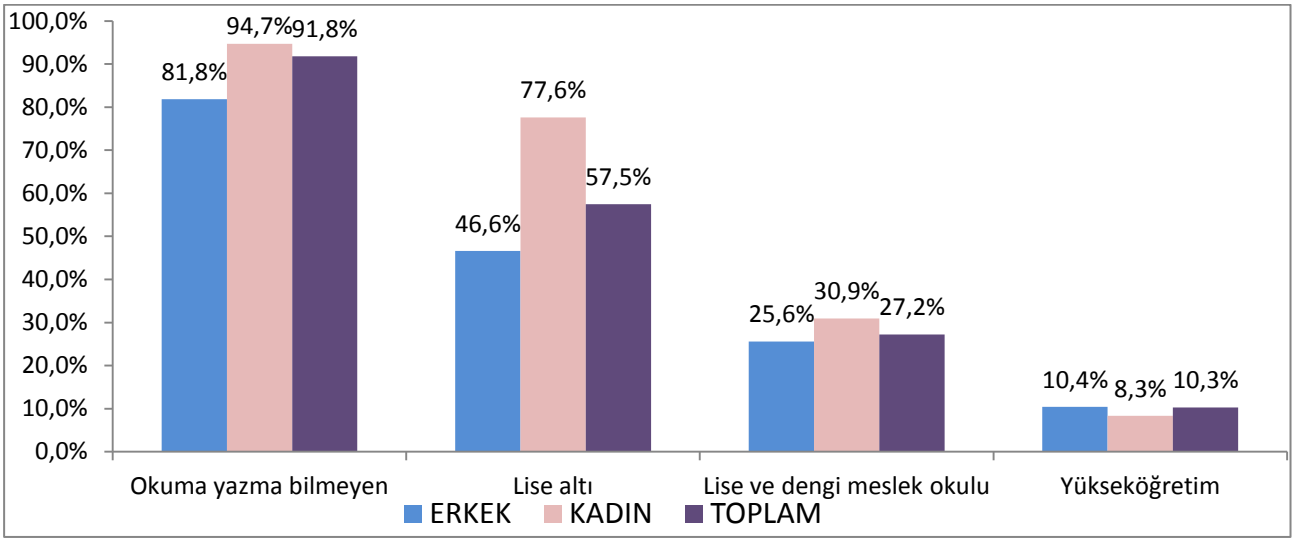

Kaynak: TUİK

Kayıt dışılık ile eğitim arasında negatif ilişki vardır. Grafik 14'te görüldüğü gibi TR32 bölgesinde çalışanların eğitim seviyesi yükseldikçe kayıt dışı çalışma azalmaktadır. Kayıt dışılıkta özellikle cinsiyetler arasında çok büyük farklılık vardır. Eğitim seviyesine göre istihdamda kayıtlılık durumuna bakıldığında olduğu gibi toplam okuma yazma bilmeyenlerin %90'ından fazlası kayıt dışı çalışmaktadır. Bunu sırasıyla lise altı eğitimliler (%57,5), lise ve dengi meslek okulları mezunları (%272) ve yükseköğretim mezunları (%10,3) izlemektedir

2012 yılı verilerine göre Türkiye'de 27.385.000 kişi işgücüne dahil değildir. Türkiye'de işgücüne dahil olmayan kesimin %28,5'ini erkekler, %71,5'ini kadınlar oluşturmaktadır. TR32 bölgesinde 990.000 kişi işgücüne dahil değildir. Bu nüfusun %31,2'sini, erkekler %68,8'ini kadınlar oluşturmaktadır. TR32 bölgesinde işgücüne dahil olmayan nüfusta hem erkek hem kadınlarda lise

[9] TR32 Bölgesinde kayıt dışı istihdam oranı 2007 yılında %47,8, 2008 yılında %45,4, 2009 yılında %43'tür

altı eğitimliler en büyük paya sahiptir. Bunun yanında her iki cinsiyette de eğitim düzeyi arttıkça işgücü dışında kalma oranı azalmaktadır.

TR32 bölgesinde işgücüne dahil olmama nedeni olarak ilk sırada ev işleri ile meşgul olma gelmektedir. İkinci sırada emekli olmak üçüncü sırada ise engelli, yaşlı veya hasta olma nedenleri gelmektedir.

İşgücüne dahil olamama da eğitim ve nedene bağlı parametreler birlikte değerlendirildiğinde lise altı eğitimli kadınlarda ev işleri ile meşgul olma ilk sıradadır.

TR32 bölgesinde işgücüne dahil olmayan erkek ve kadınlarda 55 yaş üstü kesimin en büyük orana sahip olduğu görülmektedir. Erkeklerde %52,1'lik payla elli beş yaş üstü, %18,8'lik payla 15-19 yaş grubu, %16,8'lik payla 35-54 yaş grubu, %6,5'lik payla 20-24 yaş grubu, %5,5'lik payla 25-34 yaş grubu işgücüne dahil olmayan kesimin dağılımını göstermektedir. Kadınlarda % 39,2'lik payla elli beş yaş üstü, %29,7'lik payla 35-54 yaş grubu, %14'lük payla 25-34 yaş grubu, %11,9'luk payla 15-19 yaş grubu, %5,4'lük payla 20-24 yaş grubu işgücüne dahil olmayan kesimin dağılımını göstermektedir.

İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

Bu başlık altında Türkiye İş Kurumu 2008 -2012 yılına ait Denizli Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü verileri kullanılarak Denizli ilinde kayıtlı işgücü ve kayıtlı işsiz verileri, alınan açık iş sayıları, kuruma yapılan başvurular, işlere yapılan yerleştirmeler ve işgücü yetiştirme kursları özetlenecektir. Bu veri seti sadece İŞKUR'a kayıtlı kesim itibariyle mevcut olmasına rağmen, Kuruma yapılan başvurularla işe yerleştirmelerin yaş, eğitim seviyesi ve kadın-erkek oranları açısından değerlendirilme yapılmasını sağlayacağı için ve il bazında cinsiyet, yaş, eğitim gibi kayıtlı işsizlerin özelliklerini ve açık işlerin sektörel dağılımı gibi özellikleri içermesi açısından oldukça önemli özelliklere sahiptir. Bu anlamda ilerleyen yıllarda gerçekleştirilecek eşleştirmelerin daha etkin bir şekilde yapılabilmesi anlamında ve alınacak olası kararların isabetliliği açısından oldukça önemli bir veri kaynağıdır.

Grafik 15. Denizli İŞKUR'a Kadın, Erkek ve Toplam Başvurular, 2008-2012

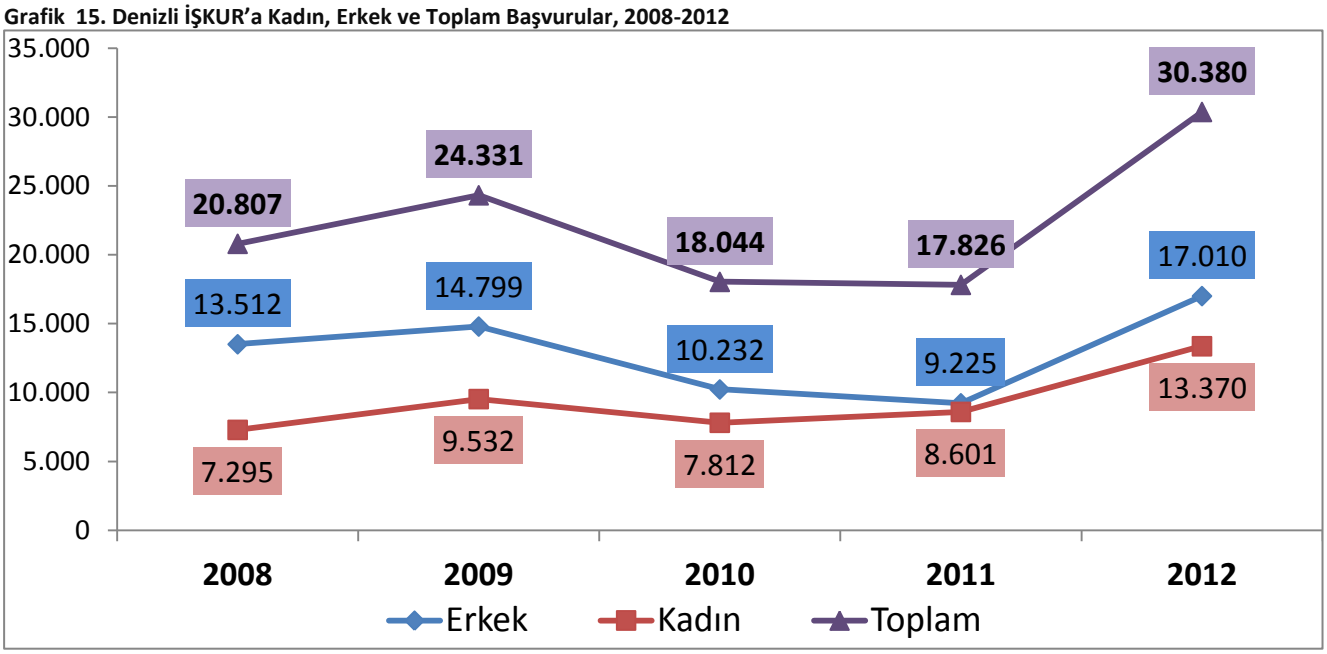

Kaynak: İŞKUR

Grafik6 2008-2012 yılında Denizli İŞKUR'a yapılan başvuruları[10] göstermektedir. 2012 yılında Denizli İŞKUR'a 30.380 kişi başvuruda bulunmuş olup, bu başvuru sayısı Türkiye'de aynı yıldaki başvuruların %1,3'ünü oluşturmaktadır. 2012 yılında Denizli'de İŞKUR'a başvuran kişilerin %56'sını erkekler, %44'ünü kadınlar oluşturmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR'a başvuranların % 35,7'sini kadınlar, %64,3'ünü erkekler oluşturmaktadır. 2012 yılında Denizli İŞKUR'a yapılan başvurular %70,4 oranında artmıştır. 2012 yılında Denizli'de başvurularda kadınlarda %55,4, erkeklerde %84,4 oranında artış olmuştur.

2013 Ocak-Eylül döneminde ise 24.287 kişi İŞKUR'a başvurmuştur. Bunun 13.771'i erkek, 10.516'sı kadınlardan oluşmaktadır.

[10] Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için internet üzerinden ya da Kurum İl Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaat anlamına gelmektedir.

Grafik 16. İŞKUR'a Başvuru Yapanların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı, Denizli ve Türkiye, 2012

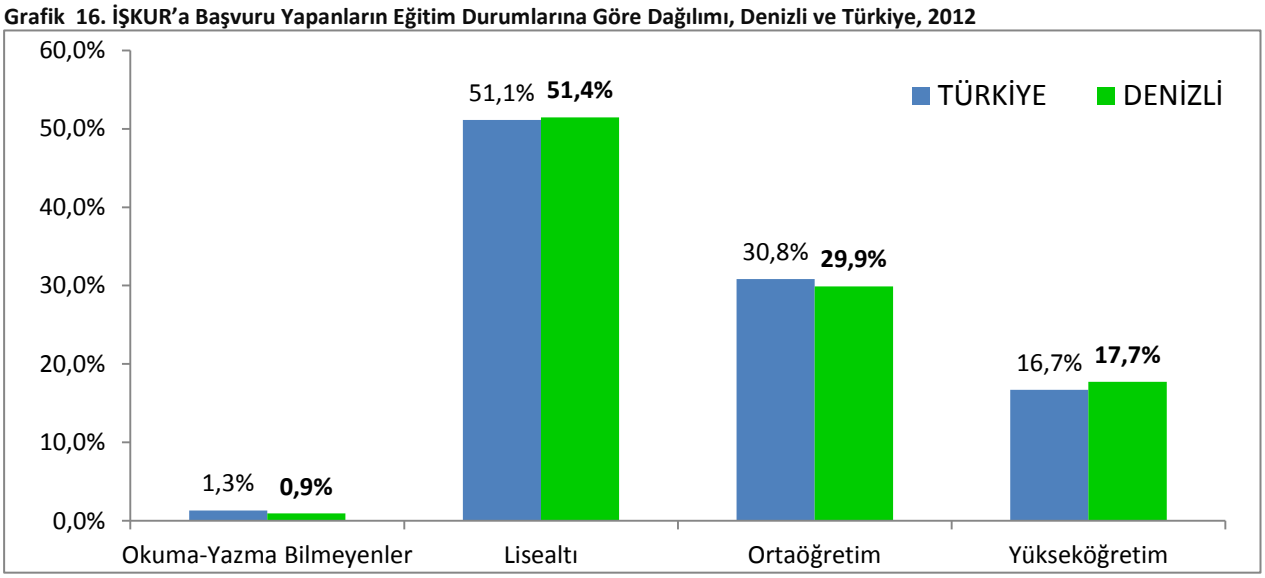

Kaynak: İŞKUR

2012 yılında kuruma başvuru yapanların eğitim durumları incelendiğinde Türkiye'de %1,3 okuma yazma bilmeyenler, %51,1 lise altı eğitimliler, %30,8 ortaöğretim mezunu, %16,7 yükseköğretim mezunu kişilerden oluşmaktadır. Denizli'de ise %0,9 okuma yazma bilmeyenler, %51,4 lise altı eğitimliler, %29,9 ortaöğretim, %17,7 yükseköğretim mezunu kişilerden oluşmaktadır.

Tablo 16 İŞKUR'a Başvuru Yapılan İlk 20 Meslek, Türkiye ve Denizli, 2012

TÜRKİYE		DENİZLİ	
MESLEK	**ORAN**	**MESLEK**	**ORAN**
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	15,0%	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	24,9%
BÜRO MEMURU (GENEL)	4,1%	MAKİNECİ (DİKİŞ)	4,4%
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	3,4%	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	3,8%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	2,7%	BÜRO MEMURU (GENEL)	2,3%
SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	2,4%	DOKUMACI (DOKUMA MAKİNELERİ OPT.)	2,1%
SEKRETER	2,4%	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	1,6%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	2,4%	SEKRETER	1,5%
ÖN MUHASEBECİ	2,2%	ÖN MUHASEBECİ	1,3%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	2,0%	DEPO HAMALI	1,2%
MUHASEBECİ	2,0%	SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	1,1%
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	1,7%	ÇAYCI	0,9%
AŞÇI	1,6%	KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	0,9%
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	1,6%	ŞOFÖR-İTFAİYE ARACI	0,9%
BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	1,5%	PAZARLAMACI (SATIŞ TEMSİLCİSİ)	0,9%
KASİYER	1,2%	MUHASEBECİ	0,8%
PAZARLAMACI (SATIŞ TEMSİLCİSİ)	1,1%	GARSON (SERVİS ELEMANI)	0,8%
ÇAYCI	1,0%	KASİYER	0,8%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	1,0%	SATIŞ TEMSİLCİSİ/PLASİYER	0,8%

Kaynak: İŞKUR

Tablo 16'da Türkiye ve Denizli İŞKUR'a başvuru yapanların meslek bazında ilk 20 mesleğin oranları verilmiştir. Denizli ilinde meslekler bazında başvuranların en fazla olduğu meslek %15 ile Türkiye'de de %24,9 beden işçisi(genel)dir. Denizli ilinde İŞKUR'a yapılan başvurlarda

makineci(%4,1), temizlik görevlisi(%3,4), büro memuru(%2,7), kompleci-dokumacı(%2,4), şoför-yük taşıma(%2,4) şeklinde sıralanmaktadır. Türkiye'de ise meslekler bazında başvuranların en fazla olduğu meslekler büro memuru(%4,4), beden işçisi-temizlik(%3,8), temizlik görevlisi(%2,3) ve satış elemanı(%2,1) şeklindedir.

Grafik 17. Kayıtlı İşsizlerin Erkek, Kadın ve Toplam olarak Sayıları, Denizli, 2008-2012

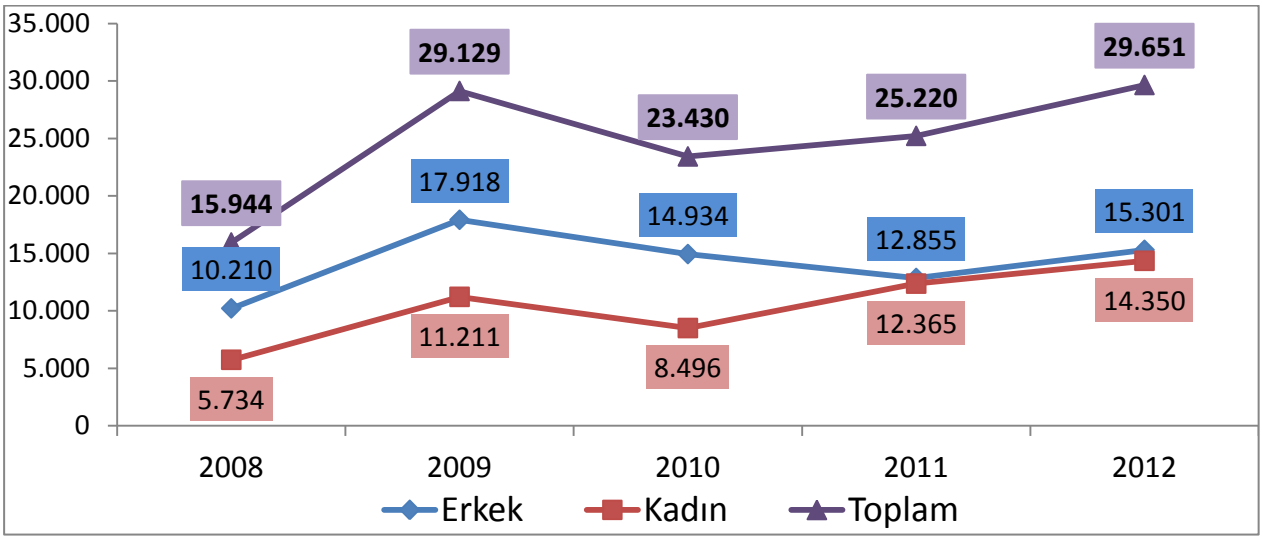

Kaynak: İŞKUR

2012 yılında Denizli ilinde İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin[11] %51,6'sını erkekler, %48,4'ünü kadınlar oluşturmaktadır. Türkiye'de ise kayıtlı işsizlerin %60,4'ü erkeklerden oluşurken, %39,6'sını kadınlar oluşturmaktadır. 2012 yılında Denizli ilinde kayıtlı işsizler Türkiye'de bulunan işsizlerin %1,2'sini oluşturmaktadır. Denizli'de 2012 yılında kayıtlı işsiz sayısında, 2011 yılına göre %17,6 artış olmuştur Türkiye'de ise bu artış %28,6'dır. Aynı dönemde Denizli ilinde İŞKUR'a kayıtlı işsiz kadınlarda %16,1'lik bir artış olurken, erkeklerde %19'luk oranda bir artış gerçekleşmiştir.

[11] Çalışma çağında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geri kalanlar **kayıtlı işsiz** sayılmaktadır.

Tablo 17 İŞKUR'a Kayıtlı İşsizlerin En Fazla Bulunduğu İlk 20 Meslek, Türkiye ve Denizli, 2012

TÜRKİYE		DENİZLİ	
MESLEK	ORAN	MESLEK	ORAN
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	24,5%	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	15,4%
BÜRO MEMURU (GENEL)	6,0%	BÜRO MEMURU (GENEL)	4,4%
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	3,9%	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	4,0%
SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	2,0%	SEKRETER	2,9%
SEKRETER	1,9%	ÖN MUHASEBECİ	2,9%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	1,9%	MAKİNECİ (DİKİŞ)	2,6%
ÖN MUHASEBECİ	1,6%	SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	2,3%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	1,5%	ÇAYCI	2,3%
MUHASEBECİ	1,3%	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	2,1%
BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	1,1%	PAZARLAMACI (SATIŞ TEMSİLCİSİ)	1,6%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	1,1%	DOKUMACI (DOKUMA MAKİNELERİ OPT.)	1,5%
AŞÇI	1,0%	DEPO HAMALI	1,5%
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	0,9%	MUHASEBECİ	1,3%
ÇAYCI	0,9%	ŞOFÖR-İTFAİYE ARACI	1,2%
PAZARLAMACI (SATIŞ TEMSİLCİSİ)	0,8%	GARSON (SERVİS ELEMANI)	1,2%
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	0,8%	KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	1,1%
BÜRO İŞÇİSİ	0,7%	KASİYER	0,9%
KASİYER	0,7%	AŞÇI YARDIMCISI	0,9%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	0,7%	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	0,9%
AŞÇI YARDIMCISI	0,6%	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	0,9%

Kaynak: İŞKUR

İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımında ilk sırada Denizli'de %15,4'lük, Türkiye'de %24,5'lik oranda beden işçisi(genel) bulunmakta olup bu meslekteki işsizleri Denizli 'de %4,4, Türkiye'de %6 ile Büro Memuru(genel) mesleğindeki işsizler takip etmektedir. Tablo 16'da İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin bulunduğu ilk 20 meslek incelendiğinde Denizli ve Türkiye'de benzer mesleklerde yığılmalar olduğu görülmektedir. Kuruma kayıtlı işsizlerin bulunduğu ilk 20 meslekteki 13 mesleğin Denizli ve Türkiye'de aynı olduğu görülmektedir. Denizli'de farklı olarak dokumacı ve kumaş paketleme işçisi tekstil sektörünün ağırlığıyla farklılık gösteren mesleklerdir.

Grafik 18. İŞKUR' a Kayıtlı İşsizlerin Bekleme sürelerine göre dağılımları, Türkiye ve Denizli, 2013

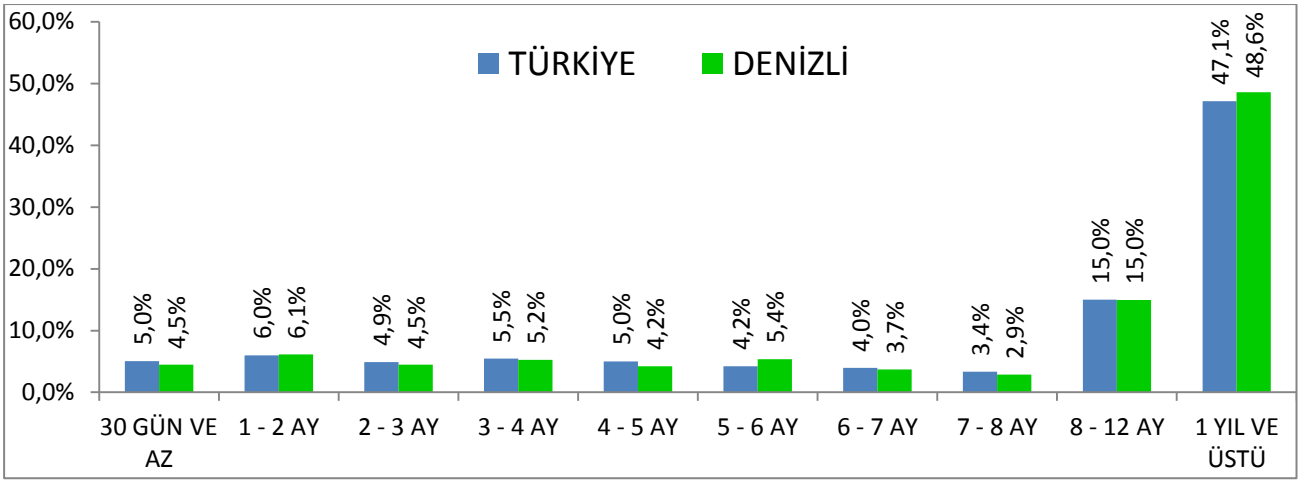

Kaynak: İŞKUR

Grafik 18'de Türkiye ve Denizli'de İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin ne kadar süre işsiz kaldıklarını göstermektedir. Türkiye genelinde İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin %47,1'i bir yıl ve üzeri işsiz kalırken, Denizli'de İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin %48,6'sı bir yıl ve üzeri işsiz kalmıştır.

Grafik 19. İŞKUR'a Kayıtlı İşsizlerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı, Türkiye ve Denizli, 2012

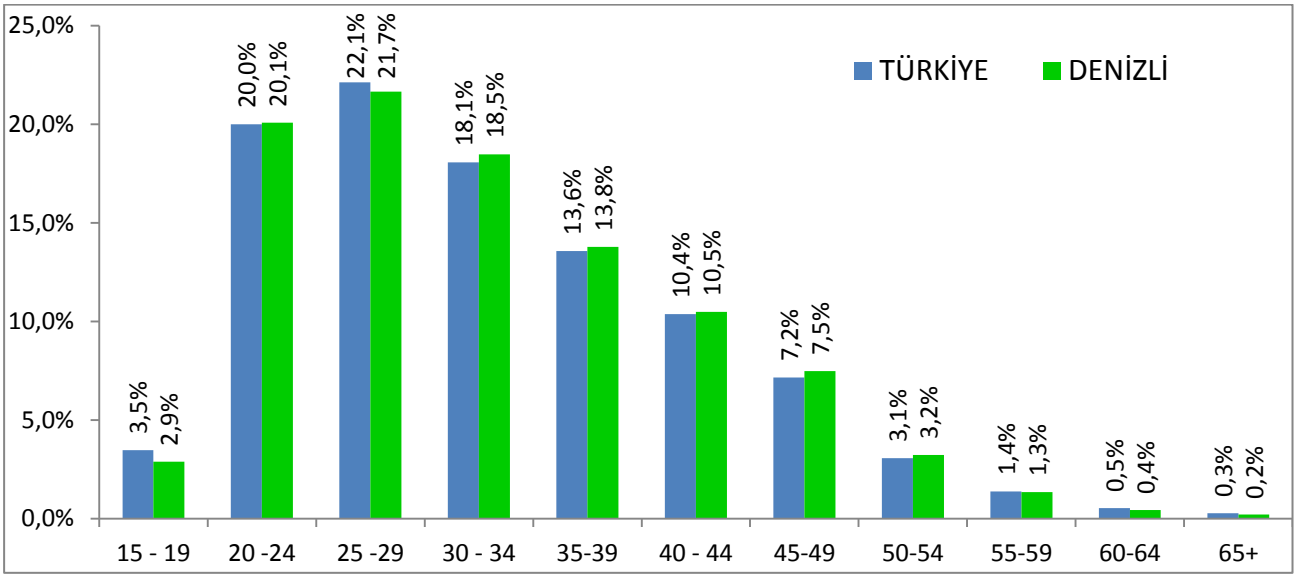

Türkiye İş Kurumuna kayıtlı işsizlerin en fazla bulunduğu yaş aralığı 25-29 yaş aralığındadır. Kuruma kayıtlı işsizlerin %22,1'i bu yaş grubundadır. Türkiye'de ikinci sırada %20'lik oranla 20-24 yaş aralığı, üçüncü sırada %18,1'lik oranla 30-34 yaş aralığı gelmektedir. Denizli ilinde kuruma kayıtlı işsizlerinde en fazla olduğu yaş aralığı %21,7 ile 25-29 yaş aralığındadır. İkinci sırada 20-24 yaş aralığı, üçüncü sırada 30-34 yaş aralığıdır. Bu sonuçlara göre Türkiye ve Denizli İş Kurumu'na kayıtlı işsizlerin yaş grupları açısından birbirine paralel olduğunun göstergesidir. Denizli ilinde kadın erkek kırılımında kayıtlı işsizlerin durumuna bakacak olursak erkeklerde ve kadınlarda en fazla kümelendiği grup 25-29 yaş aralığıdır ve bu aralığı her iki cinsiyette de 20-24 yaş aralığı takip etmektedir.

Grafik 20. Kayıtlı İşsizlerin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı, Denizli ve Türkiye, 2012

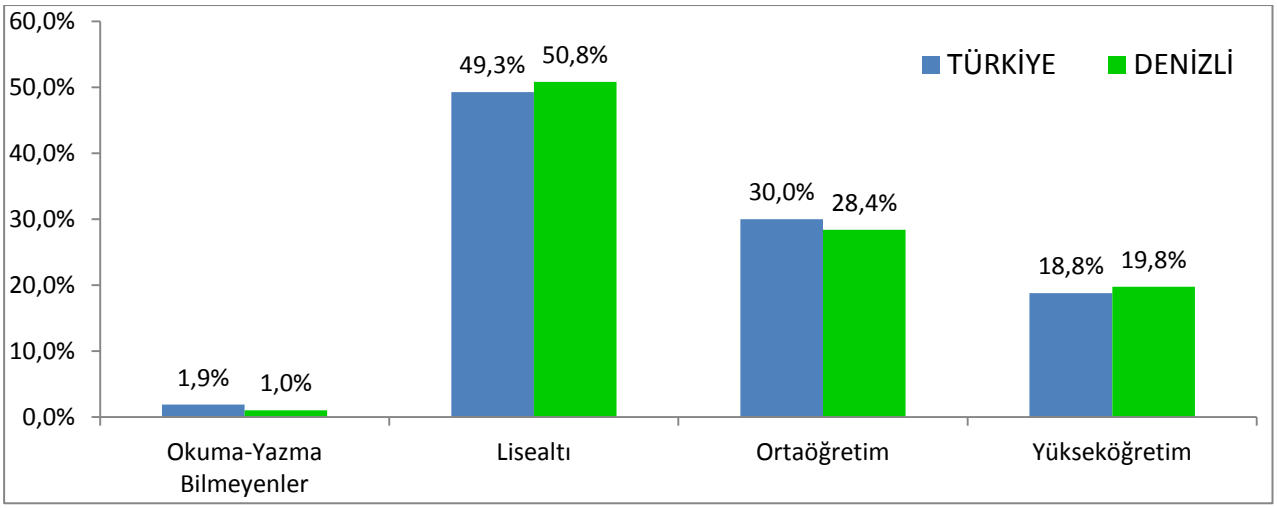

Kaynak: İŞKUR

Türkiye'de 2012'de İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin %49,3'ünü lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Denizli'de kuruma kayıtlı işsizlerin %50,8'ini lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Ortaöğretim mezunlarında kayıtlı işsizler içindeki oranı Türkiye'de %30, Denizli ilinde ise %28,4 iken yükseköğretim mezunlarında kayıtlı işsizlerdeki payı Türkiye'de %18,8, Denizli ilinde %19,8'dir.

Grafik 21. Yıllar itibariyle Açık İş Sayısı, Denizli, 2008-2012

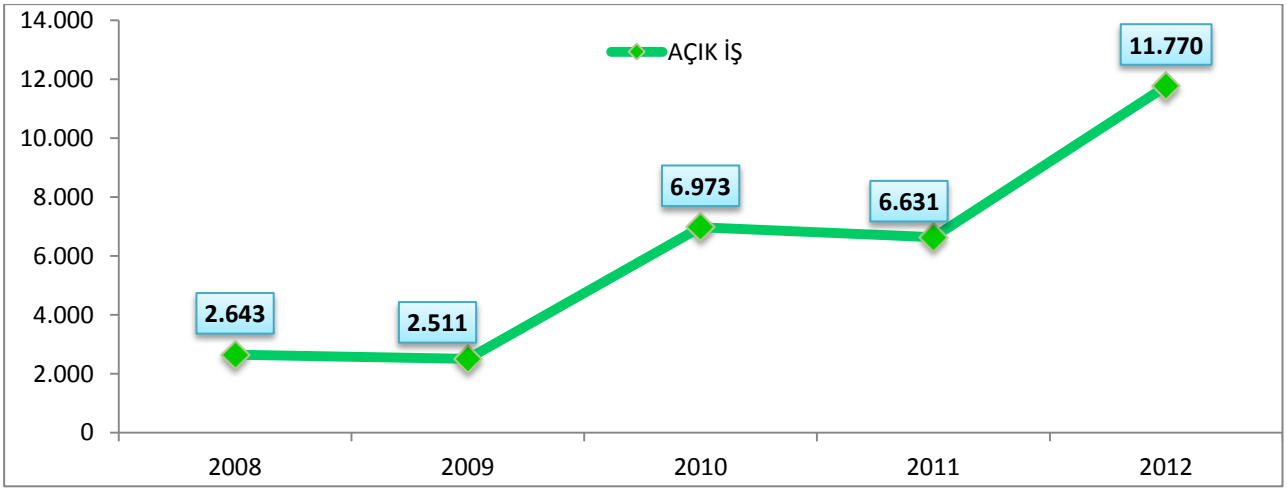

Kaynak: İŞKUR

Grafik 21 2008-2012 yılları arasında Türkiye ve Denizli ilinde alınan açık iş[12] sayısını göstermektedir. 2012 yılında açık iş sayısında bir önceki yıla göre Türkiye'de %50,1, Denizli'de ise %77,5 oranında artış olmuştur. Denizli İŞKUR'da 2008-2012 yılları arasında açık işlerde artış eğiliminde bir grafik karşımıza çıkmaktadır. Nitekim 2013 ocak-eylül döneminde Denizli İŞKUR'da 15.642 açık iş ilanı bulunmaktadır. Önceki yıla göre ilk 9 aylık dönem olmasına rağmen açık işlerde %32,9'luk bir artış söz konusudur.

Denizli'de 2012 yılında 944 kamu ve 10.826 özel sektör ilanı olmak üzere toplam 11.770 açık iş ilanı ile Türkiye genelindeki açık işlerin %1,19'unu oluşturmaktadır. Özel sektörden alınan açık işler Denizli'de %92'lik, Türkiye'de ise %85,8'lik bir paya sahiptir. Denizli İŞKUR'un 2013 yılı ocak-eylül dönemindeki 15.642 açık iş ilanının; 15.258'i özel sektör, 384'ü kamu talebidir. 2013 yılındaki açık işlerin %99,3 oranında özel sektörden alınan açık iş ilanlarından oluşmaktadır. Bu veriler İŞKURun özel sektör işverenlerine daha çok hizmet ettiğinin göstergesidir.

2012 yılı içinde alınan açık iş ilanlarını sosyal durumlarına göre incelediğimizde Denizli'de ki açık iş ilanlarının %93,2'si normal, %6,7'si engelli, %0,1'i eski hükümlü-terörle mücadelede yaralanan iş ilanlarından oluşmaktadır. Türkiye'de ise 2012 yılında alınan açık iş ilanlarının %87,6'sı normal, %12,4'ü engelli ,%0,1'i eski hükümlü-terörle mücadelede yaralanan iş ilanlarından oluşmaktadır.

[12] Açık İş: Kuruma işverenden intikal eden işçi istemidir.

Tablo 18. Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı İlk 20 Meslek, Türkiye ve Denizli, 2012

TÜRKİYE		DENİZLİ	
MESLEK	ORAN	MESLEK	ORAN
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	37,0%	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	23,0%
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	4,9%	MAKİNECİ (DİKİŞ)	10,3%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	4,4%	DOKUMACI (DOKUMA MAKİNELERİ OPT.)	6,4%
SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	2,2%	KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	2,7%
BÜRO MEMURU (GENEL)	2,1%	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	2,2%
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	2,1%	KALİTE KONTROLCÜ-TEKSTİL	2,2%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	1,8%	BOYAHANE TESİS TAKİP İŞÇİSİ	1,9%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	1,6%	KALİTE KONTROLCÜ	1,7%
ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	1,3%	ÖN MUHASEBECİ	1,6%
REYON GÖREVLİSİ	1,1%	KONFEKSİYON İŞÇİSİ	1,6%
KASİYER	1,0%	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	1,5%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	0,8%	HASTA KAYIT GÖREVLİSİ	1,4%
ÖN MUHASEBECİ	0,8%	MERMER İŞÇİSİ	1,4%
LOJİSTİK ELEMANI	0,8%	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	1,3%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	0,8%	SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	1,1%
BULAŞIKÇI (STEVARD)	0,7%	PAZARLAMACI (SATIŞ TEMSİLCİSİ)	1,0%
PAZARLAMACI (SATIŞ TEMSİLCİSİ)	0,7%	KASİYER	0,9%
KONFEKSİYON İŞÇİSİ	0,7%	SEVKİYAT GÖREVLİSİ	0,8%
AŞÇI	0,6%	GAZ ALTI KAYNAKÇISI	0,8%
ELEKTRİK TEKNİSYENİ	0,6%	REYON GÖREVLİSİ	0,8%

Kaynak: İŞKUR

Açık işlerin mesleklere göre dağılımına bakacak olursak Denizli ve Türkiye'de beden işçisi(genel) ilk sırada yer almaktadır ve yaklaşık olarak Denizli'de her dört ilandan biri vasıfsız eleman ilanı olarak açılmaktadır. Açık İş ilanlarında göze çarpan Denizli'nin tekstil sektöründeki ağırlıyla birlikte bu sektörde çalışılan meslekler ön plana çıkmaktadır.

Grafik 22. İŞKUR Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, Denizli ve Türkiye, 2012

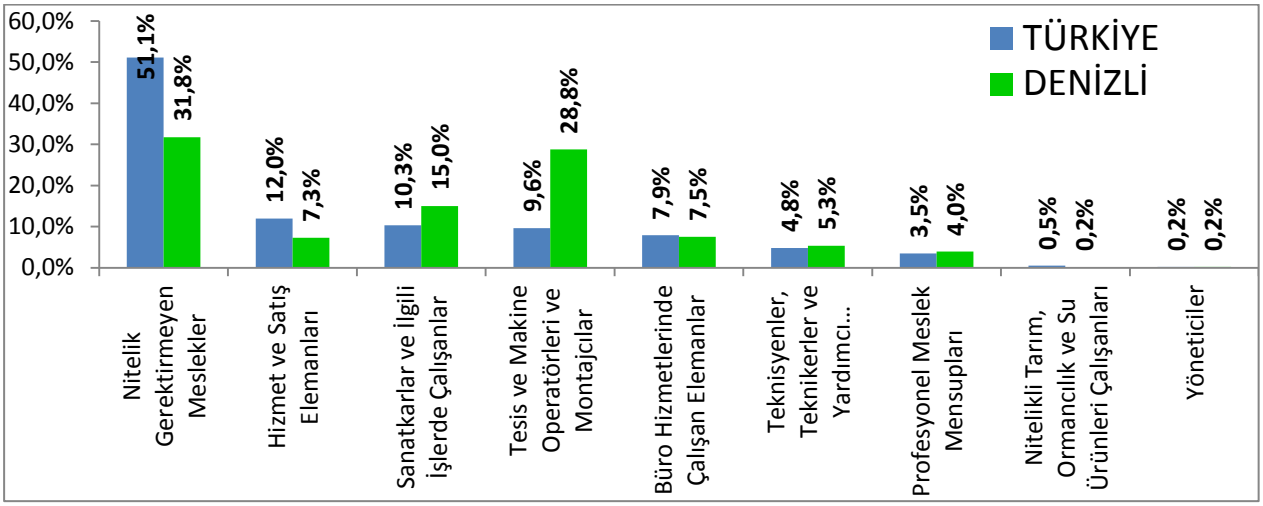

Kaynak: İŞKUR

2012 yılında açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde hem Türkiye'de hem de Denizli'de ilk sırada nitelik gerektirmeyen meslekler bulunmaktadır. Türkiye genelinde ikinci sırada hizmet ve satış elemanları bulunurken, Denizli'de tesis ve makine operatörleri ve montajcılar bulunmaktadır. Hem Türkiye hem Denizli'de üçüncü sırada sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar gelmektedir.

Grafik 23. Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı, Türkiye ve Denizli, 2012

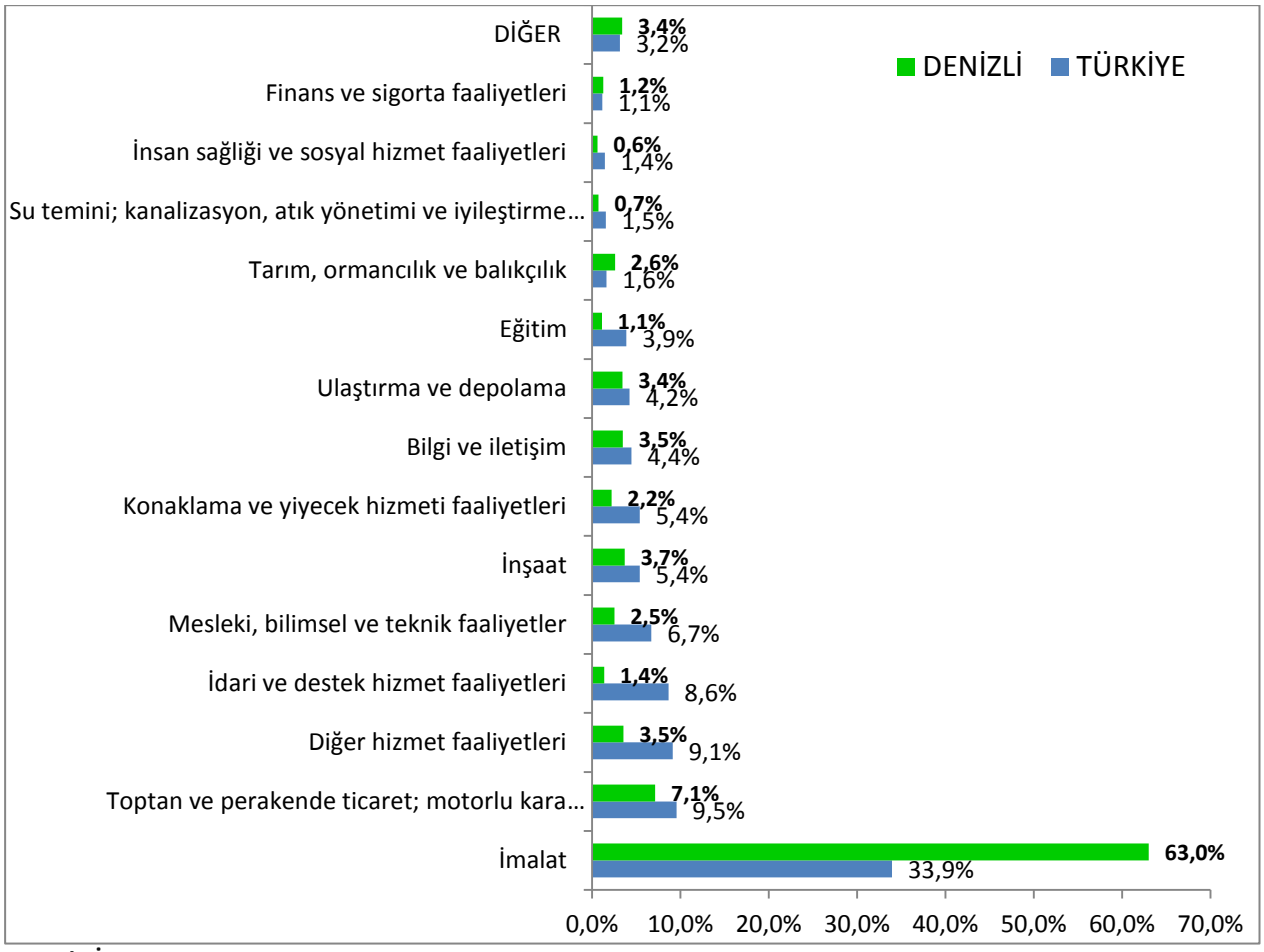

Kaynak: İŞKUR

Yukarıdaki grafikte İŞKUR'da ilana çıkan açık işlerin sektörlere göre dağılımına yer verilmiştir. Türkiye'de açık işlerin sektörel dağılımındaki ilk beş sektör imalat(%33,9), toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı(%9,5), diğer hizmet faaliyetleri(%9,1), idari ve destek hizmet faaliyetleri(%8,6), mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler(%6,7) olup Denizli'de ise imalat(%63), toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı (%7,1), inşaat (%3,7), diğer hizmet faaliyetleri(%3,5), bilgi ve iletişim(%3,5)dir. Açık işlerin gerek sektör gerek meslek gruplarına göre dağılımına baktığımızda imalat sektörünün Denizli'de öncü sektör olduğunun ve bu sektör içinde tekstil sektörünün büyük paya sahip olduğu söylenebilir.

Grafik 24. Erkek, Kadın ve Toplam İşe Yerleştirme, Denizli ve Türkiye, 2012

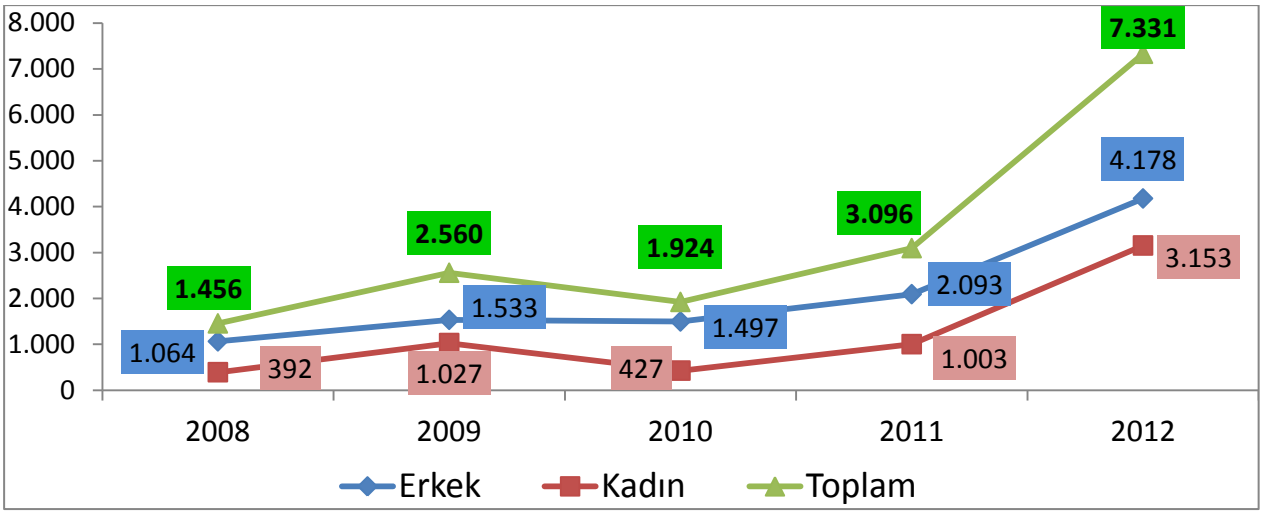

Kaynak: İŞKUR

İŞKUR aracılığıyla işe yerleştirmelere[13] bakacak olursak 2012 yılında bir önceki yıla göre Denizli'de %136,8'lık bir artışla 7.331 kişi işbulurken, Türkiye'de ise %53'lük bir artışla 556.587 kişi iş sahibi olmuştur. Bu sonuçlara göre Denizli İlindeki işe yerleştirmeler kurum tarafından yapılan Türkiye genelinde gerçekleşen işe yerleştirmelerin %1,3'ünü oluşturmaktadır. Cinsiyet açısından bakacak olursak 2012 yılında Denizli'de Kadınların bir önceki yıla göre kurum tarafından işe yerleştirmesi %214,4'lük bir artışla 3.153 kişiye çıkmıştır.Aynı dönemde Türkiye'de ise kadınların işe yerleştirmesi %62'lik bir artış göstermiştir. 2012 yılında 2011 yılna göre erkeklerin işe yerleştirme sayısında ise Denizli'de %99,6'lık bir artış söz konusuyken, Türkiye'de %49,2'lik bir artış bulunmaktadır. 2013 yılının Ocak-Eylül döneminde Denizli'de işe yerleştirme 9.464 kişiye ulaşarak 2012 yılının geneline göre %29,1 bir artış görülmektedir. İşe yerleştirmelerde bu seviyelerde artış olmasında İŞKUR'un yeni yüzü olan iş ve meslek danışmanlarının büyük bir rolü bulunmaktadır.

Denizli'de İŞKUR aracılığıyla gerçekleşen işe yerleştirmelerin %43'ü kadın, %57'si erkektir. Türkiye'de ise işe yerleştirmelerin %29,8'i kadın, %70,2'si erkeklerden oluşmaktadır. Bu verilerden de anlaşılacağı gibi Denizli'deki kadınların, Türkiye geneline göre iş arama faaliyetlerinde ve işgücü piyasasına katılımında daha fazla bulunduğunun bir göstergesidir.

İşe yerleştimelerin sektörel olarak incelediğimiz de Türkiye ve Denizli'de öncü sektör imalat sektörüdür. Denizli'de İşkur'un İşe yerleştirdiği her iki kişiden biri imalat sektöründe işe başlamıştır (%64,8). Türkiye'de ise yaklaşık olarak her üç kişiden biri imalat sektöründe işe yerleşmiştir.(%28)

2012 yılında Denizli ilinde işe yerleştirmelerin %12,3 kamu işyerlerine olurken, %87,7'si özel sektör iş yerlerinde olmuştur. Türkiye'de ise kamuda %24,7, özel sektörde %75,3 oranında bir işe yerleştirme mevcuttur.

[13] İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurum aracılığı ile işe yerleştirilmesidir.

2012 yılında Denizli İŞKUR aracılığıyla yapılan işe yerleştirmelerin %93,3'ü normal, %6,7'si engelli kişilerden oluşmaktadır. 2012 yılında Türkiye'de benzer oranlarda %93,6 normal, %6,4'ü engelli kişilerden oluşmaktadır.

Grafik 25. İşe Yerleştirmelerin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı, Türkiye ve Denizli, 2012

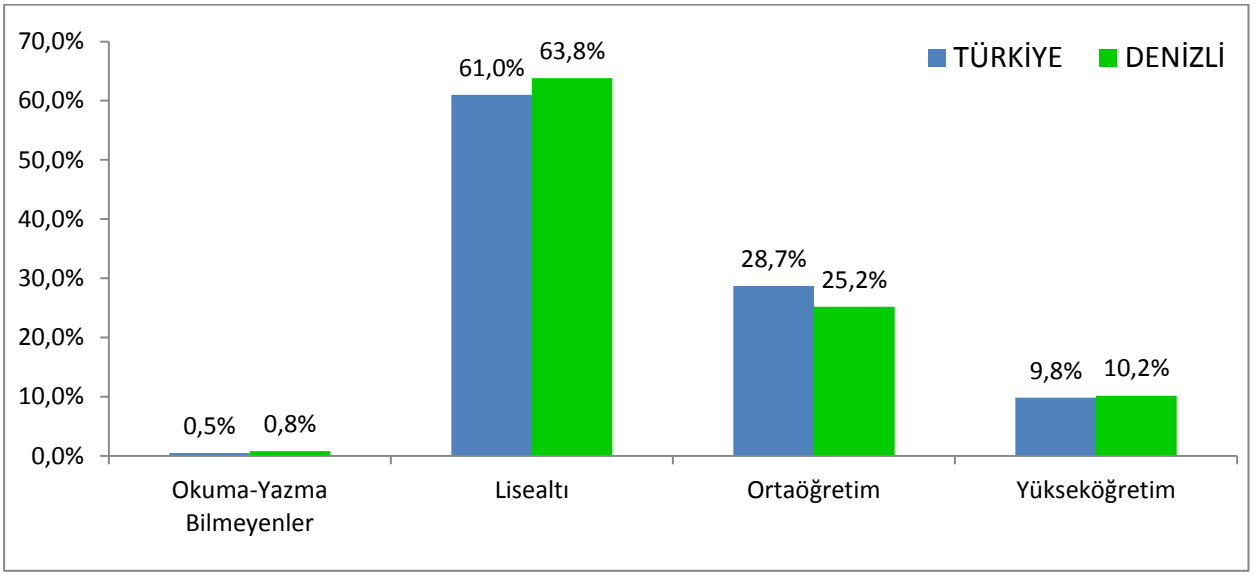

Kaynak: İŞKUR

2012 yılında İŞKUR aracılığıyla işe yerleşen kişilerin eğitim durumuna göre incelendiğinde en fazla lise altı eğitimliler işe yerleştirildiği görülmektedir. Türkiye'de %61 olan bu oran, Denizli'de %63,8 'dir. Türkiye genelinde İŞKUR aracılığıyla işe yerleşenlerin %28,7'si ortaöğretim, %9,8'i yükseköğretim mezunudur. Denizli ilinde İŞKUR aracılığıyla işe yerleşenlerin %25,2'si ortaöğretim, %10,2'si yükseköğretim mezunudur.

Grafik 26. İşe Yerleştirmelerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, Türkiye ve Denizli, 2012

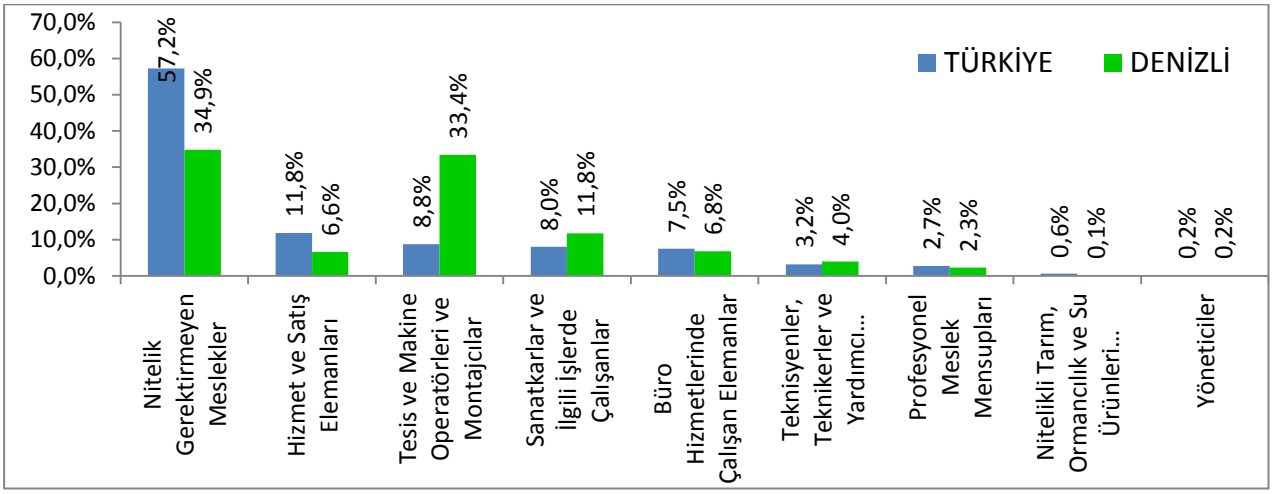

Kaynak: İŞKUR

İŞKUR aracılığıyla yapılan işe yerleştirmelerin meslek gruplarına göre dağılımında Türkiye'de ve Denizli ilinde ilk sırada nitelik gerektirmeyen meslekler gelmektedir. Bu meslek grubu Türkiye 'de %57,2, Denizli'de ise %34,9 oranında paya sahiptir. Türkiye'de %11,8'lik oranla hizmet ve satış

elemanları, %8,8'lik oranla tesis ve makine operatörleri ve montajcılar işe yerleştirmenin en çok olduğu diğer meslek gruplarıdır. Denizli ilinde ise %33,4 tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, %11,8 sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar işe yerleştirmenin en çok olduğu diğer meslek gruplarıdır.

Tablo 19. İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı İlk 20 Meslek, Türkiye ve Denizli, 2012

TÜRKİYE		DENİZLİ	
MESLEK	ORAN	MESLEK	ORAN
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	41,3%	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	26,7%
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	6,7%	MAKİNECİ (DİKİŞ)	13,5%
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	5,3%	DOKUMACI (DOKUMA MAKİNELERİ OPT.)	7,8%
SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	2,4%	KUMAŞ PAKETLEME İŞÇİSİ	3,7%
BÜRO MEMURU (GENEL)	2,1%	BOYAHANE TESİS TAKİP İŞÇİSİ	2,9%
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	1,5%	KALİTE KONTROLCÜ-TEKSTİL	2,5%
MAKİNECİ (DİKİŞ)	1,5%	HASTA KAYIT GÖREVLİSİ	2,2%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	1,5%	KALİTE KONTROLCÜ	2,0%
ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	1,5%	KONFEKSİYON İŞÇİSİ	1,9%
REYON GÖREVLİSİ	1,2%	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	1,8%
KASİYER	1,1%	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	1,4%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	1,1%	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	1,3%
ÖN MUHASEBECİ	0,9%	TIBBİ DOKÜMANTASYONCU VE SEKRETER	1,2%
LOJİSTİK ELEMANI	0,7%	VERİ GİRİŞ KONTROL İŞLETMENİ	1,2%
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	0,6%	İPLİKÇİ (RİNG/VATER/VARGEL)	1,2%
BULAŞIKÇI (STEVARD)	0,5%	SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	1,0%
PAZARLAMACI (SATIŞ TEMSİLCİSİ)	0,5%	KASİYER	1,0%
KONFEKSİYON İŞÇİSİ	0,5%	REYON GÖREVLİSİ	0,9%
AŞÇI	0,5%	MERMER İŞÇİSİ	0,9%
ELEKTRİK TEKNİSYENİ	0,5%	PERAKENDE SATIŞ ELEMANI (GIDA)	0,8%

Kaynak: İŞKUR

Denizli ve Türkiye'de İŞKUR aracılığıyla işe yerleşen kişilerin mesleklere göre dağılımında en fazla işe yerleştirmenin beden işçisi(genel) mesleğinde olduğu görülmektedir. Denizli'de işe yerleştirmelerin genelinin tekstil sektörü ağırlıklı olduğunu yukarıdaki tablo ortaya koymaktadır. Açık işlerin yüksek olduğu mesleklerle işe yerleştirmenin yüksek olduğu meslekler birbiriyle örtüşmektedir.

Tablo 20. İŞKUR'dan İşsizlik Sigortası Alanların Eğitim Durumuna Göre Sayıları, Türkiye ve Denizli, 2012

Eğitim Durumu	TÜRKİYE			DENİZLİ		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Okuma-Yazma Bilmeyenler	2.333	1.536	3.869	21	27	48
Lisealtı	250.280	62.188	312.468	3.793	1.701	5.494
Ortaöğretim	130.951	57.825	188.776	1.430	880	2.310
Yükseköğretim	57.247	46.360	103.607	653	555	1.208

Kaynak: İŞKUR

2012 yılında Türkiye ve Denizli'de işsizlik sigortası alanların eğitim durumuna göre incelediğimizde en yüksek yığılımın lise altı eğitimlerde olduğu ortaya çıkmaktadır. Denizli'de işsizlik sigortası alanların %60,6'sını, Türkiye'de %51,3'ünü lisealtı eğitimliler oluşturmaktadır. Okuma yazma bilmeyenler Türkiye ve Denizli'de çok düşük bir paya sahiptir. İşsizlik sigortası alanların içinde ortaöğretim mezunları Türkiye'de %31, Denizli'de %25,5'lik paya sahipken; yükseköğretim mezunları Türkiye'de %17, Denizli'de %13,3'lük bir paya sahiptir.

Türkiye İş Kurumu istihdamın korunması, artırılması, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesi ile işsizliğin azaltılmasına yardımcı olmak amacıyla işgücü yetiştirme ve uyum hizmetleri yürütmektedir. Bu etkinlikler, "Kuruma kayıtlı işsizlerin iş piyasası ihtiyaçları doğrultusunda istihdam edilebilirliklerinin arttırılarak; iş bulmalarının kolaylaştırılmasına, işe yerleştirilmesine ve kendi işlerini kurmalarının sağlanmasına yönelik girişimcilik, meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimlerini, rehberlik ve danışmanlık hizmetlerini, toplum yararına çalışma programları ile çalışan işgücüne ilişkin eğitim seminerlerini" kapsamaktadır.[14]

Tablo 21. İşgücü Yetiştirme Kursları, Türkiye ve Denizli, 2012

İşgücü Yetiştirme Kursları (2012)				
		Türkiye	**Denizli**	**Oran**
Kurs Sayısı		27.351	350	1,3%
Katılan Sayısı	**Erkek**	276.901	2.577	0,9%
	Kadın	187.744	3.687	2,0%
	Toplam	464.645	6.264	1,3%

Kaynak: İŞKUR

Denizli ilinde bir önceki yıla göre %25,4 artışla 2012 yılında toplam 350 işgücü yetiştirme kursu açılmıştır. Bu sayı Türkiye genelinde açılan işgücü yetiştirme kurslarının %1.3'üne tekabül etmektedir. Bir önceki yıla göre Denizli'de kurslara katılan kursiyer sayısı %71,4 oranında artmıştır. Denizli ilinde açılan kurslara 2.577'si erkek, 3.687'si kadın olmak üzere toplam 6.264 kişi katılmıştır. Yani kurs katılımcılarının %58,9'u kadın, %41,1'i erkektir. Türkiye'de ise katılımcıların %40,4'ü kadın %59,6'sı erkektir. Denizli'de kurslara katılan kadın katılımcıların oranı Türkiye ortalamasından yüksektir.

Denizli ilinde 2012 yılında en fazla katılımcının faydalandığı kursun İstihdam Garantili İşgücü Yetiştirme Kursu kategorisinde olduğu görülmektedir. Bu grup kursa il özelinde toplam 2.417 kişi katılmıştır. Bu tür kursları 1.140 katılımcı ile UMEM Projeleri kategorisi takip etmiştir. Üçüncü sırada ise 1.002 katılımcı ile İşgücü Yetiştirme Kursları/TYP kursları gelmektedir.

[14] Türkiye İş Kurumu İşgücü Uyum Hizmetleri Yönetmeliği, Sayı: 27097 (6. Mükerrer), 31 Aralık 2008 Tarihli Resmi Gazete

Tablo 22. İşgücü Yetiştirme Kursları, Türkiye ve Denizli, 2012

İşgücü Yetiştirme Kursları (2012)			
KURSLAR		TÜRKİYE	DENİZLİ
UMEM Projesi/İEP	Kurs Sayısı	3.333	5
	Katılan Sayısı	12.503	46
Staj/İEP	Kurs Sayısı	8.018	88
	Katılan Sayısı	18.570	242
İşgücü Yetiştirme Kursları / İstihdam Garantili	Kurs Sayısı	4.564	99
	Katılan Sayısı	116.451	2.417
İşgücü Yetiştirme Kursları /TYÇP	Kurs Sayısı	4.936	40
	Katılan Sayısı	186.599	1.002
UMEM Projesi	Kurs Sayısı	2.359	54
	Katılan Sayısı	41.054	1.140
İşgücü Yetiştirme Kursları /Genel	Kurs Sayısı	1.576	28
	Katılan Sayısı	34.019	664
Girişimcilik	Kurs Sayısı	900	22
	Katılan Sayısı	24.953	609
Özürlü Kursları	Kurs Sayısı	574	4
	Katılan Sayısı	6.272	33
Eski Hükümlülere Yönelik Kurslar	Kurs Sayısı	334	10
	Katılan Sayısı	4.483	111
TOPLAM KURS SAYISI		27.351	350
TOPLAM KATILAN SAYISI		464.645	6.264

Kaynak: İŞKUR

Katılımcı sayısında olduğu gibi açılan kurslarda ilk sırada %28,3 ile istihdam garantili işgücü yetiştirme kursu bulunmaktadır. İkinci sırada ise %25,1 ile staj programı bulunurken bu kursu %15,4 ile UMEM projesi izlemektedir.

İKİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hane Halkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Tablo 23. İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2012)

İŞKUR'UN UYGULADIĞI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI YÖNTEM VERİLERİ						
Dönem	**Kapsamı**	**Period**	**Sınıflamalar**	**Yöntem**	**GÖRÜŞME YAPILAN İŞYERİ SAYISI[15]**	
2007	50+ TÜM İŞYERLERİ	15 EKİM - 30	İSCO 88- NACE	Yüz yüze	Toplam	**12.712**
2008	TÜM İŞYERLERİ	15 Ekim - 5 Aralık	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**71.001**
					10+ işyeri	26.409
					50+işyeri	7.224
2009/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	17 Nisan - 30 Mayıs	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**275.099**
					10+ işyeri	83.404
					50+işyeri	15.273
2009/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	4 Kasım-13 Aralık	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**255.938**
					10+ işyeri	80.638
					50+işyeri	15.985
2010/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**218.068**
					10+ işyeri	73.418
					50+işyeri	14.476
2010/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**198.479**
					10+ işyeri	69.442
					50+işyeri	14.688
2011/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**159.862**
					10+ işyeri	60.501
					50+işyeri	13.393
2011/II	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	19 Aralık- 19 Ocak	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam	**5.941**
					10+ işyeri	3.283
					50+işyeri	1.606
2012/I	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	2 Mayıs- 15 Haziran	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam Girişim	**5.225**
2012/II	10 + İŞYERLERİ (TÜİK)	10 Eylül-31 Ekim	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam İşyeri	**53.164**
2013/I	10 + İŞYERLERİ (TÜİK)	15 Mayıs-30 Haziran	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam İşyeri	**87.719**

Kaynak: İŞKUR

Türkiye İş Kurumu, 2013 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında 15 Mayıs-30 Haziran 2013 tarihleri arasında Türkiye genelinde 87.719 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev 2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslar arası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 31 Aralık 2013 ve 30 Haziran 2014 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

[15] Genelleme yapılmamış işyeri sayısıdır.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

Talep araştırması için örnek hacmi, örnek seçimi, tahmin ve notasyon yöntemleri hakkında Ek 2'de ayrıntılı açıklama yapılmıştır.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İPTA 2013 kapsamında Türkiye genelinde 183.667 iş yerine ait veriler derlenmiş olup, Denizli ilinde ise toplam 2415 iş yerine ait veriler derlenmiştir. Denizli ilinde görüşülen iş yerlerinden 588 tanesi 1-9 aralığında çalışana sahipken, 1827 'si 10 kişi ve üstü çalışana sahiptir. Araştırma kapsamına 10 kişi ve üstü çalışana sahip iş yerleri girmekle beraber, uygulama aşamasında bu tür iş yeri olduğu belirtildiği için ziyaret edilen 588 iş yerinin zaman içerisinde eleman sayısında düşüş yaşanmış, bu iş yerlerinin 1-9 kişi aralığına dönüştüğü tespit edilmiştir. Buna göre önceden 10 ve üstü çalışana sahip iş yerlerinin sayılarında zamanla %24,3 oranında bir azalma olduğunu söyleyebiliriz.

Grafik 27. Denizli ve Türkiye'deki İşyerlerinin Sektörel Dağılımı, 2013

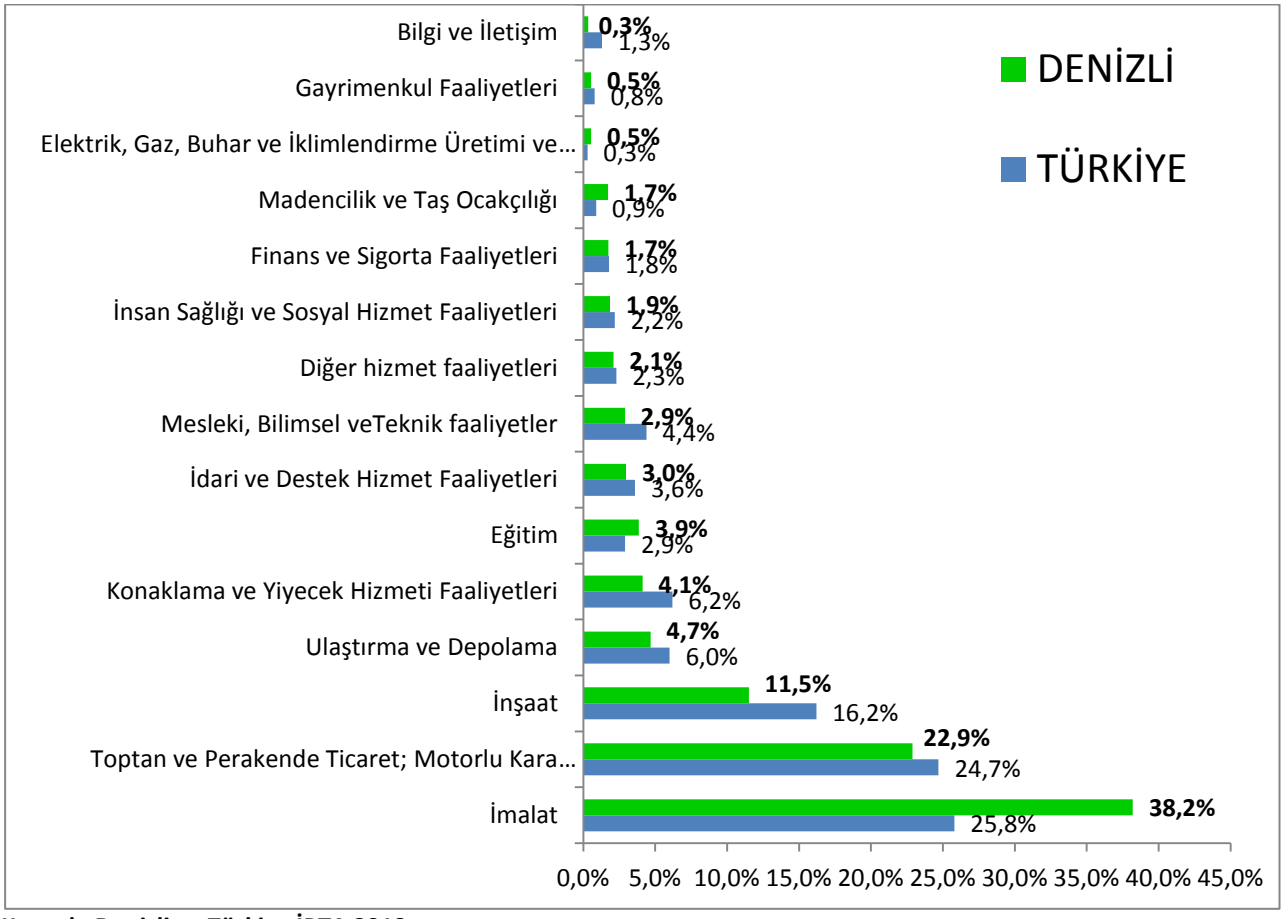

Kaynak: Denizli ve Türkiye İPTA 2013

Bütün işyerleri açısından bakıldığında, 2012 yılı itibariyle Denizli ve Türkiye genelinde en fazla işyeri bulunan sektörler paralellik göstermektedir. Denizli'de %38,2'lik; Türkiye'de % 25,8'lik oranla en fazla işyeri imalat sektöründedir. İkinci sırada ise Denizli'de %22,9, Türkiye'de % 24,7'lik oran ile toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı gelmektedir. Üçüncü sırayı Denizli'de %11,5, Türkiye genelinde % 16,2 ile inşaat sektörü almaktadır. İlk üç sektör Denizli'deki toplam işyerlerindeki payın yaklaşık %72,6'sını oluştururken, Türkiye için bu oran %66,7'dir.

Denizli ilinde gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Talep Araştırması'ndan elde edilen verilerden bir grubu da görüşülen işyerlerinde mevcut istihdam sayılarıyla ilgilidir. Araştırma kapsamında Denizli'de 2.415 işyerinde toplam 73.114 çalışan istihdam edilmektedir. Çalışanların %64,2'si erkek iken, kadınların oranı ise %35,8'dir. Türkiye genelinde ise 183.667 işyerinde 5.595.354 kişi istihdam edilmektedir. İşletme başına düşen ortalama çalışan sayısı Türkiye genelinde 30,4 iken, bu değer Denizli ilinde 30,2 olarak tespit edilmiş olup Türkiye ortalamasına oldukça yakındır. Öte yandan çalışma hayatındaki kadınların oranı ilde 35,8 iken, Türkiye genelinde 23,1 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranın yüksek olması imalat sektörünün Denizli'de önemli bir yere sahip olmasıyla yakından ilgilidir.

Grafik 28. Sektöre Göre Çalışan Oranları, Denizli ve Türkiye, %, 2013

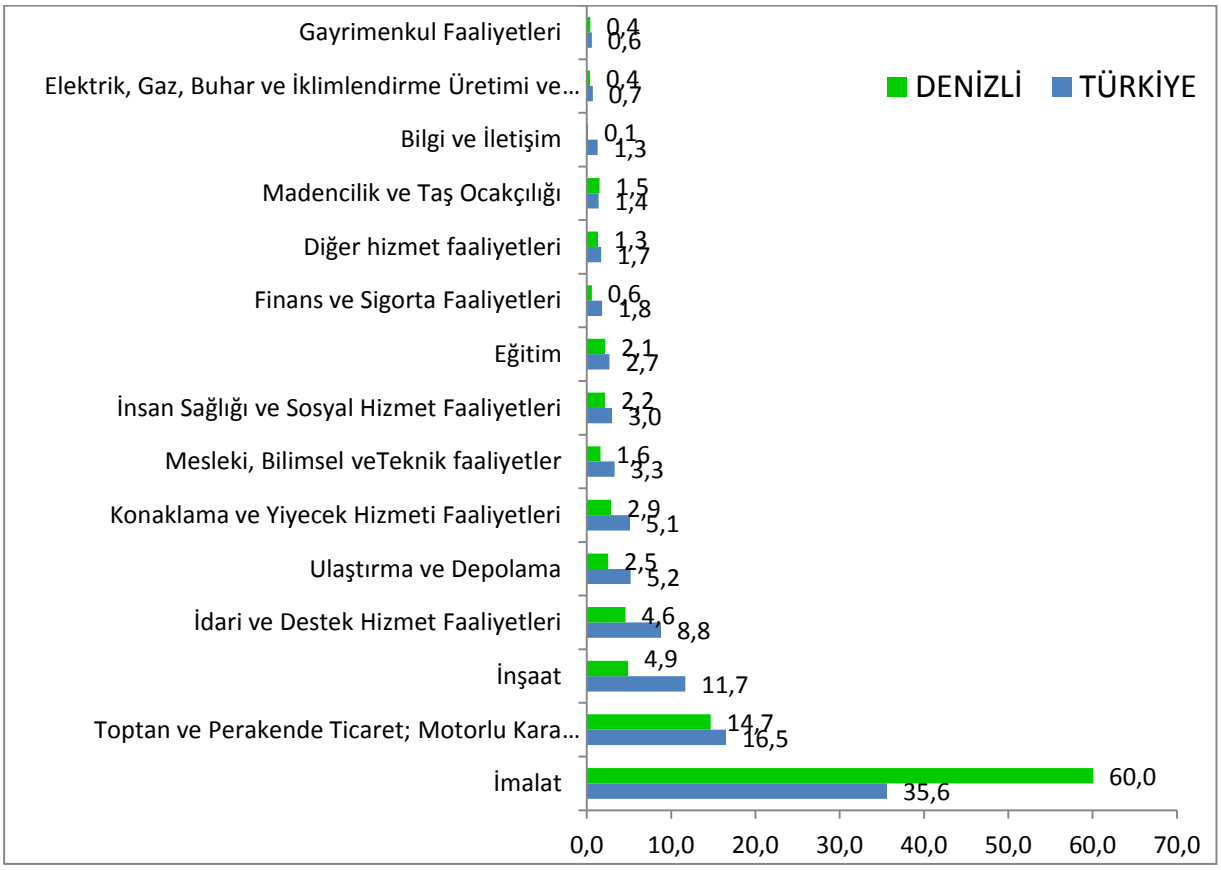

Kaynak: Denizli ve Türkiye, İPTA 2013

Türkiye ile Denizli ili arasında paralellik gösteren bir başka inceleme alanı ise çalışanların sektörel dağılımıdır. İşyerlerinde çalışan sayısının en yüksek olduğu sektör Denizli'de %60'lık paya, Türkiye genelinde de %35,6'lık paya sahip olan imalat sektörüdür. Bu sektörü Denizli'de %14,7, Türkiye de ise 16,5 ile toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı izlemektedir. Üçüncü sırada ise, mevsimsel faktörlerin de etkisi ile Denizli'de %4,9'luk, Türkiye'de de %11,7'lik oranı ile inşaat sektörü yer almaktadır.

İPTA 2013 kapsamında her iki cinsiyette de, hem Türkiye'de hem de Denizli'de en fazla istihdam sağlanan sektörler sıralamasında ilk sırayı imalat sektörü, ikinci sırayı ise toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü almıştır. Üçüncü sırayı erkek çalışanlar için Türkiye genelinde ve Denizli ilinde inşaat, kadınlarda ise yine Türkiye geneli ve Denizli ili için idari destek ve hizmet faaliyetleri sektörü almaktadır.

Tablo 24. Sektörlere Göre Erkek-Kadın Çalışan Oranları, Denizli ve Türkiye, 2013

SEKTÖRLER	TÜRKİYE		DENİZLİ	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	95,6%	4,4%	88,6%	11,4%
İnşaat	92,8%	7,2%	94,3%	5,7%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	92,8%	7,2%	-	-
Ulaştırma ve Depolama	87,9%	12,1%	86,8%	13,2%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	84,3%	15,7%	84,5%	15,5%
Gayrimenkul Faaliyetleri	82,2%	17,8%	87,4%	12,6%
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	78,1%	21,9%	-	-
İmalat	78,0%	22,0%	61,4%	38,6%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	76,4%	23,6%	61,5%	38,5%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	75,4%	24,6%	66,1%	33,9%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	72,1%	27,9%	68,4%	31,6%
Mesleki, Bilimsel veTeknik faaliyetler	67,3%	32,7%	78,2%	21,8%
Bilgi ve İletişim	66,9%	33,1%	46,2%	53,8%
Diğer hizmet faaliyetleri	65,90%	34,10%	60,8%	39,2%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	64,0%	36,0%	58,1%	41,9%
Eğitim	50,7%	49,3%	48,7%	51,3%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	40,1%	59,9%	38,1%	61,9%
GENEL TOPLAM	**76,90%**	**23,10%**	**64,2%**	**35,8%**

Kaynak: Denizli ve Türkiye, İPTA 2013

Denizli'de erkeklerin kadınlara göre daha fazla ağırlıkta çalıştığı üç sektör; inşaat, madencilik ve taş ocakçılığı, gayrimenkul faaliyetleri olarak belirlenmiştir. Kadınların ağırlıklı olarak çalıştığı işyerleri ise; insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, bilgi ve iletişim, eğitim ve mesleki bilimsel ve teknik faaliyetler gibi sektörlerin içerisinde yer almaktadır. Türkiye'de bu sıralama erkekler için; su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, madencilik ve taş ocakçılığı ve inşaat sektörüdür. Kadınlar çalışanların Türkiye genelinde ağırlıkta olduğu tek sektör insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür.

Grafik 29. Meslek Gruplarına Göre İstihdam, Türkiye ve Denizli, 2013

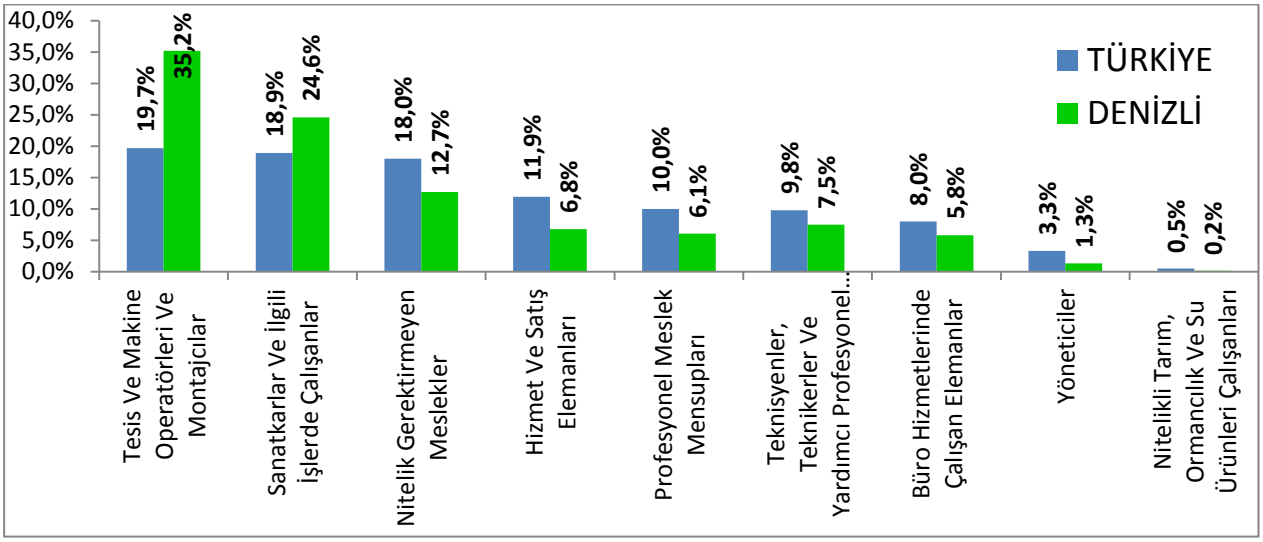

Kaynak: Denizli ve Türkiye, İPTA 2013

İPTA 2013 çalışması kapsamında görüşülen işyerlerinde, çalışanların en çok kümelendiği meslek grubu; Türkiye'de %19,7 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, en az kümelendiği meslek grubu %0,5 gibi küçük bir oran ile nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanlarıdır. Denizli'de ise en çok kümelendiği meslek grubu %35,2 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, en az kümelendiği meslek grubu ise Türkiye'de olduğu gibi nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanlarıdır.

Grafik 30. Meslek Gruplarına Göre Erkek-Kadın Çalışan Oranları, Denizli, 2013

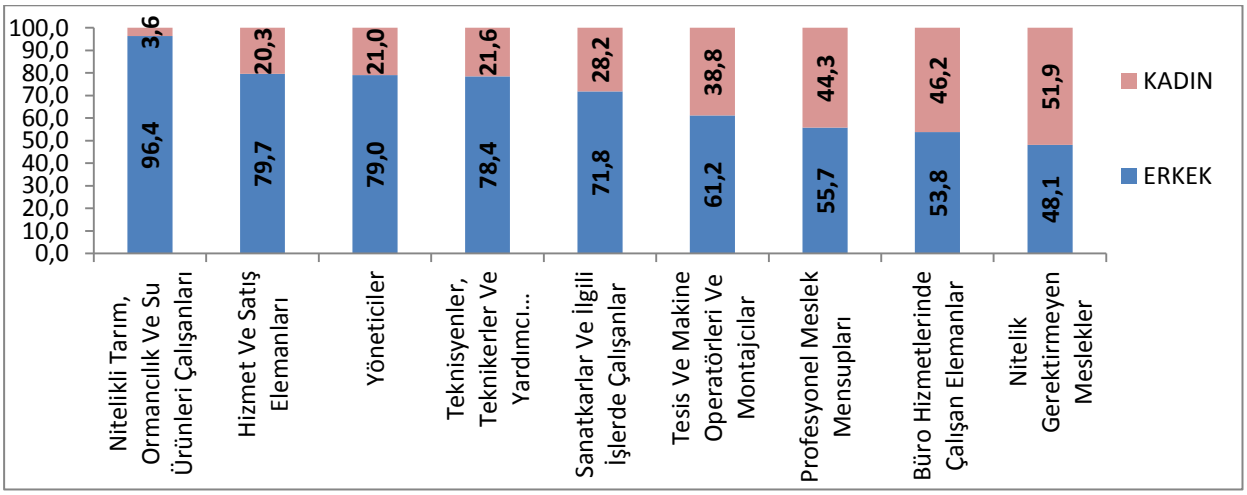

Kaynak: Denizli ve Türkiye, İPTA 2013

Denizli'de ana meslek gruplarında çalışanların cinsiyetlere göre dağılımına baktığımızda istihdam edilen kadınların en fazla ağırlığının bulunduğu meslek grupları sırasıyla; nitelik gerektirmeyen meslekler, büro hizmetinde çalışan elemanlar ve profesyonel meslek mensuplarıdır. Erkek çalışanların en fazla ağırlığının bulunduğu meslek gruplarıysa; nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar, hizmet ve satış elemanları ve yöneticilerdir. Grafik-30'da dikkat çeken bir başka nokta ise nitelik gerektirmeyen mesleklerde kadın çalışanların daha ağırlıklı olduğudur.

Tablo 25. Meslek Bazında İstihdam Oranları İlk 20 Meslek, Denizli, 2013

TOPLAM		ERKEK		KADIN	
MESLEK	**ORAN**	**MESLEK**	**ORAN**	**MESLEK**	**ORAN**
Makineci (Dikiş)	8,8%	Dokuma Makineleri Operatörü	6,4%	Makineci (Dikiş)	**20,7%**
Dokuma Makineleri Operatörü	5,8%	Şoför-Yük Taşıma	3,5%	Konfeksiyon İşçisi	**8,3%**
Konfeksiyon İşçisi	3,9%	Mermer İşçisi	3,3%	Kumaş Paketleme İşçisi	**6,8%**
Kumaş Paketleme İşçisi	2,9%	Güvenlik Görevlisi	2,4%	Dokuma Makineleri Operatörü	**4,7%**
Mermer İşçisi	2,5%	Makineci (Dikiş)	2,1%	Temizlik Görevlisi	**3,8%**
Temizlik Görevlisi	2,3%	Pazarlamacı	1,7%	El Ve Makine Nakışçısı	**3,3%**
Şoför-Yük Taşıma	2,2%	Temizlik Görevlisi	1,5%	Meydancı	**3,1%**
Meydancı	1,8%	Cam Üfürücü	1,4%	Kalite Kontrolcü-Tekstil	**2,9%**
Kalite Kontrolcü-Tekstil	1,8%	Konfeksiyon İşçisi	1,4%	Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	**2,3%**
Güvenlik Görevlisi	1,7%	Tel Çekme İşçisi (Makine İle)	1,4%	Muhasebeci	**2,0%**
Muhasebeci	1,5%	Haşıl Makinesi Operatörü	1,4%	Ambalajcı (Makine İle)	**1,8%**
Pazarlamacı	1,3%	Muhasebeci	1,2%	Kesimci (Konfeksiyon)	**1,3%**
El Ve Makine Nakışçısı	1,3%	Kesimci (Konfeksiyon)	1,2%	Kumaş Katlama Mak. Operatörü	**1,3%**
Kesimci (Konfeksiyon)	1,2%	Depo Hamalı	1,2%	Çaycı	**1,2%**
Ambalajcı (Makine İle)	0,9%	Meydancı	1,2%	Sekreter	**1,2%**
Aşçı	0,9%	Kalite Kontrolcü-Tekstil	1,1%	Büro Memuru (Genel)	**1,1%**
Cam Üfürücü	0,9%	Şoför (Yolcu Taşıma)	1,1%	Ön Muhasebeci	**1,1%**
Tel Çekme İşçisi (Makine İle)	0,9%	Kurutma-Apre Makinesi Opt.	1,1%	Mermer İşçisi	**1,1%**
Haşıl Makinesi Operatörü	0,8%	Aşçı	1,0%	Bulaşıkçı (Stevard)	**1,0%**
Büro Memuru (Genel)	0,8%	Sıvacı	0,9%	Kalite Kontrolcü	**0,9%**
TOPLAM	**44,3%**	**TOPLAM**	**36,7%**	**TOPLAM**	**70,0%**

Kaynak: Denizli ve Türkiye, İPTA 2013

En yüksek çalışanı olan ilk yirmi meslekte çalışanlar, toplam çalışanların %44,3'ünü oluşturmaktadır. İlk yirmi sıradaki meslekler incelendiğinde Denizli ilinde tekstil sektörüyle orantılı olarak tekstil alanındaki meslekler tabloda yer almaktadır İlk sırada %8,8 oranla makineci(dikiş) bulunurken ilk onda yer alan meslekler sırası ile dokuma makineleri operatörü, konfeksiyon işçisi, kumaş paketleme işçisi, mermer işçisi, temizlik görevlisi, şoför-yük taşıma, meydancı, kalite kontrolcü-tekstil, güvenlik görevlisi, muhasebeci, pazarlamacı, el ve makine nakışçısı, kesimci(konfeksiyon), ambalajcı (makine ile), aşçı, cam üfürücü, tel çekme işçisi(makine ile),haşıl makinesi operatörü, büro memurudur.

En fazla çalışanı olan ilk yirmi meslekteki erkek çalışanlar, toplam erkek çalışanların %36,7'sini oluşturmaktadır. Denizli ilinde erkeklerin en fazla çalıştığı meslek dokuma makineleri operatörüdür. İlk yirmi meslekte sırasıyla şoför-yük taşıma, mermer işçisi, güvenlik görevlisi, makineci(dikiş), pazarlamacı, temizlik görevlisi, cam üfürücü, konfeksiyon işçisi, tel çekme işçisi, haşıl makinesi operatörü, muhasebeci, kesimci(konfeksiyon),depo hamalı, meydancı, kalite kontrolcü-tekstil, şoför(yolcu taşıma), kurutma-apre makinesi operatörü, aşçı, sıvacıdır.

En fazla çalışanı olan ilk yirmi meslekteki kadın çalışanlar, toplam kadın çalışanların %70'ini oluşturmaktadır. Denizli ilinde kadınların en fazla çalıştığı meslek makineci(dikiş)dir. Bu meslek %20,7 ile çok büyük bir paya sahiptir. İlk yirmi meslekte sırasıyla konfeksiyon işçisi, kumaş paketleme işçisi, dokuma makineleri operatörü, temizlik görevlisi, el ve makine nakışçısı, meydancı, kalite kontrolcü-tekstil, dikiş makinesi operatörü-kumaş ve muhasebecidir.

AÇIK İŞLER

Denizli İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında açık iş araştırmanın saha uygulaması sürecinde ziyaret edilen işyerlerinde işverenlerin "fiilen" ihtiyaç duydukları meslekleri ifade etmektedir. Açık iş yaratılmış, dolu olmayan veya yakında boşalacak olan pozisyonları tanımlar. Denizli İşgücü Piyasası Talep Araştırması kapsamında ise Denizli ilinde işyerlerine yapılan ziyaretler neticesinde, referans dönemi (15 Mayıs-30 Haziran 2013) esas alınmak üzere, var olduğu öğrenilen açık iş[16] sayısı 4.936'dır.

İPTA 2013 kapsamında Denizli ili genelinde ziyaret edilen 2.415 iş yerinin %42,1'i (1016) açık iş talebinde bulunmuş olup, bu iş yerlerinde 4.936 adet açık iş alınmıştır. İmalat sektöründe yer alan işletmelerin % 59,7'si açık iş ilanı vererek bu oranlamada ilk sıradadır. Bu sektörü % 56,1 ile konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, %50 ile bilgi ve iletişim sektörü izlemektedir. Finans ve sigorta faaliyetleri sektörü ile elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe yer alan işletmeler de ziyaret edilmiş ancak bu işletmelerden açık iş alınamamıştır.

Türkiye genelinde ise ziyaret edilen 529.669 iş yerinden %28,7'si açık iş talebinde bulunmuştur. Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe yer alan işletmelerin % 40,6'sı, imalat sektöründe bulunan iş yerlerinin %36,9'u, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe bulunan iş yerlerinin de % 35,8'i açık iş ilanı vererek bu oranlamada ilk üç sırayı almışlardır.

Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle en fazla açık iş imalat sanayindedir. Denizli ilinde 10'dan fazla çalışanı olan özel sektör işyerlerinde hem işyeri sayısı hem de çalışanlar itibariyle lokomotif sektör imalat sektörüdür. Bu husus açık işlerde de kendini göstermekte ve en fazla açık işin olduğu sektör de imalat sektörüdür. Açık işlerin % 65,7'si imalat, %14,2'si toptan perakende ticaret, %4,8'i idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründedir. Oransal olarak en fazla açık iş bulunan sektörler Türkiye genelinde de il üç sıra değişmemekle beraber, sektörlere göre açık işler içinde imalat %43,8'lik, toptan ve perakende ticaret %17,4'lük ve idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü %6,9'luk paya sahiptir.

[16] Açık iş yeni yaratılmış, dolu olmayan veya yakında boşalacak bir pozisyon olarak tanımlanır. İşveren, bu pozisyon için, kurum dışından uygun bir aday bulmak amacıyla aktif olarak adım atmaktadır ve daha fazla adım atmaya da hazırdır; ve bu pozisyonu ya hemen ya da yakın bir gelecekte doldurmayı planlamaktadır.

Tablo 26. Sektörlere göre Açık İş Dağılımı ve Oranı, Türkiye ve Denizli, 2013

Sektör	TÜRKİYE		DENİZLİ	
	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,9%	3,0%	0,8%	3,6%
İmalat	43,8%	5,4%	65,7%	6,9%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0,2%	1,3%	0,0%	0,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0,2%	1,8%	-	-
İnşaat	8,8%	3,4%	4,0%	5,2%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	17,4%	4,6%	14,2%	6,1%
Ulaştırma ve Depolama	3,3%	2,9%	1,9%	4,8%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	6,5%	5,6%	3,0%	6,5%
Bilgi ve İletişim	1,1%	3,8%	0,2%	7,1%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	0,8%	2,1%	-	-
Gayrimenkul Faaliyetleri	0,5%	4,0%	0,1%	1,7%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik faaliyetler	2,8%	3,8%	1,7%	6,7%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	6,9%	3,5%	4,8%	6,6%
Eğitim	1,5%	2,5%	1,2%	3,7%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	2,7%	4,1%	1,2%	3,8%
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	0,2%	3,1%	-	-
Diğer hizmet faaliyetleri	2,2%	5,6%	1,1%	5,3%
Genel Toplam:	**100%**	**4,4%**	**100%**	**6,3%**

Kaynak: Denizli ve Türkiye, İPTA 2013

Araştırma kapsamında açık iş oranı; mevcut açık iş sayısının mevcut istihdam ve açık sayısının toplamına oranıdır.[17] Araştırma sonuçlarına göre, Denizli ilindeki açık iş oranı %6,3 iken; en fazla açık iş oranı bulunan sektörler sırasıyla; bilgi ve iletişim (%7,1), imalat (%6,9) ve mesleki ve bilimsel faaliyetler (%6,7) sektörleridir. Türkiye genelinde açık iş oranı hesaplandığında %4,4 olduğu görülmektedir. Açık oranı en fazla olan sektörler Türkiye genelinde; %5,6 ile konaklama ve yiyecek hizmetleri, %5,4 ile imalat ve %4,6 ile ise toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörüdür.

Ana meslek grupları itibariyle Denizli'de en fazla ihtiyaç duyulan meslek grubu %46,1 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılardır. Bu ana meslek grubunu %26,7 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve %10,9 ile nitelik gerektirmeyen mesleklerde çalışanlar takip etmektedir. Türkiye genelinde de en fazla ihtiyaç duyulan ilk üç meslek grubu aynı olmakla birlikte, %26,1 tesis ve makine operatörleri ve montajcıları, %24 sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve %13,7 ile nitelik gerektirmeyen mesleklerde çalışanlar şeklindedir.

[17] Açık İş Oranı = (Açık İş Sayısı * 100) / (Mevcut istihdam + Açık İş Sayısı)

Tablo 27 Açık işlerin Mesleklere Göre Dağılımı, İlk 20 meslek, Türkiye ve Denizli, 2013

TÜRKİYE		DENİZLİ	
Meslek	Açık İş Dağılımı	Meslek	Açık İş Dağılımı
Makineci (Dikiş)	7,9%	Makineci (Dikiş)	24,2%
Beden İşçisi (Genel)	3,3%	Dokuma Makineleri Operatörü	7,8%
Güvenlik Görevlisi	3,2%	Mermer İşçisi	5,2%
Garson (Servis Elemanı)	2,4%	Kumaş Paketleme İşçisi	3,6%
Temizlik Görevlisi	2,2%	Cam Üfürücü	2,5%
Ortacı	1,7%	Kalite Kontrolcü-Tekstil	3,1%
Gaz Altı Kaynakçısı	1,7%	Meydancı	2,0%
Satış Danışmanı	1,6%	Kaynakçı (Gaz altı-Oksijen-Argon)	2,5%
Pazarlamacı	1,4%	Güvenlik Görevlisi	1,6%
Çağrı Merkezi Görevlisi	1,3%	Makine Nakışçısı	1,6%
Komi (Garson Yardımcısı)	1,1%	Mermer Ebatlandırma İşçisi	1,1%
Şoför-Yük Taşıma	1,1%	Pazarlamacı	1,1%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	1,0%	Temizlik Görevlisi	1,0%
Ütücü	1,0%	Beden İşçisi (İnşaat)	0,9%
Depo Hamalı	0,9%	Monte Makinesi Operatörü(Ayakkabı)	0,8%
CNC Torna Tezgahı Operatörü	0,9%	Garson (Servis Elemanı)	0,8%
Overlok Makinesi Operatörü	0,9%	Mermer Blok Kesme Makinesi Opt.	0,7%
Beden İşçisi (İnşaat)	0,8%	Soğuk Demirci	0,7%
Ön Muhasebeci	0,8%	Depo Hamalı	0,7%
Muhasebeci	0,7%	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	0,6%
TOPLAM	35,9%	TOPLAM	62,7%

Kaynak: Denizli ve Türkiye, İPTA 2013

Denizli ilinde meslekler itibariyle açık işin en fazla olduğu meslek makinecidir. Yaklaşık olarak her 4 açık işten birini makineci mesleğindedir.(%24,2) Makinecileri %7,8 ile Dokumacı (dokuma makineleri operatörü), %5,2 ile mermer işçisi, %3,6 ile kumaş paketleme işçisi ve %2,5 ile cam üfürücü mesleği takip etmektedir. İl genelinde en çok açık iş alınan ilk yirmi mesleğe baktığımızda altı tanesinin tekstil sektörüne ait olduğunu görmekteyiz. Bu durum ilin ekonomik karakterini yansıtan bir sonuçtur. Açık iş sayısının en yüksek olduğu ilk yirmi meslek; Denizli'de toplam açık işlerin %62,7'sini oluştururken, Türkiye'de 35,9'unu oluşturmaktadır. Türkiye genelinde mesleklere göre açık iş sıralaması; makineci(dikiş) (%7,9), beden işçisi (genel) (%3,3), güvenlik görevlisi (%3.2), garson (servis elemanı)(%2,4), temizlik görevlisi(%2,2) şeklindedir.

Grafik 31. Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranları, Türkiye ve Denizli, 2013

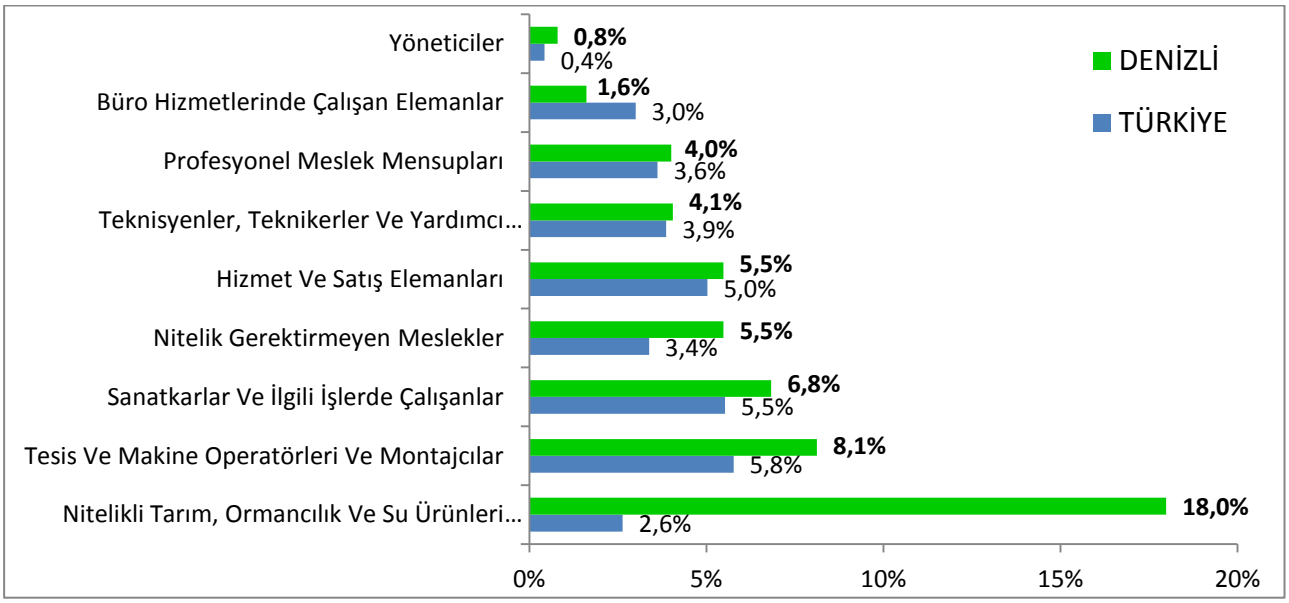

Kaynak: Denizli ve Türkiye, İPTA 2013

Ana meslek grupları itibariyle Türkiye'de açık iş oranının en yüksek olduğu ana meslek grubu %5,8 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılardır. İkinci sırayı sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar %5,5 ile alırken, üçüncü sırayı da hizmet ve satış elemanları %5 ile almıştır. Benzer bir sıralamayı Denizli ili için yapacak olursak, ilk sırada %18 ile nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları ikinci sırada % 8,1 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, üçüncü sırada ise %6,8 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar yer almaktadır.

Grafik 32. Açık İşlerde İstenilen Eğitim Düzeyleri, Türkiye ve Denizli, 2013

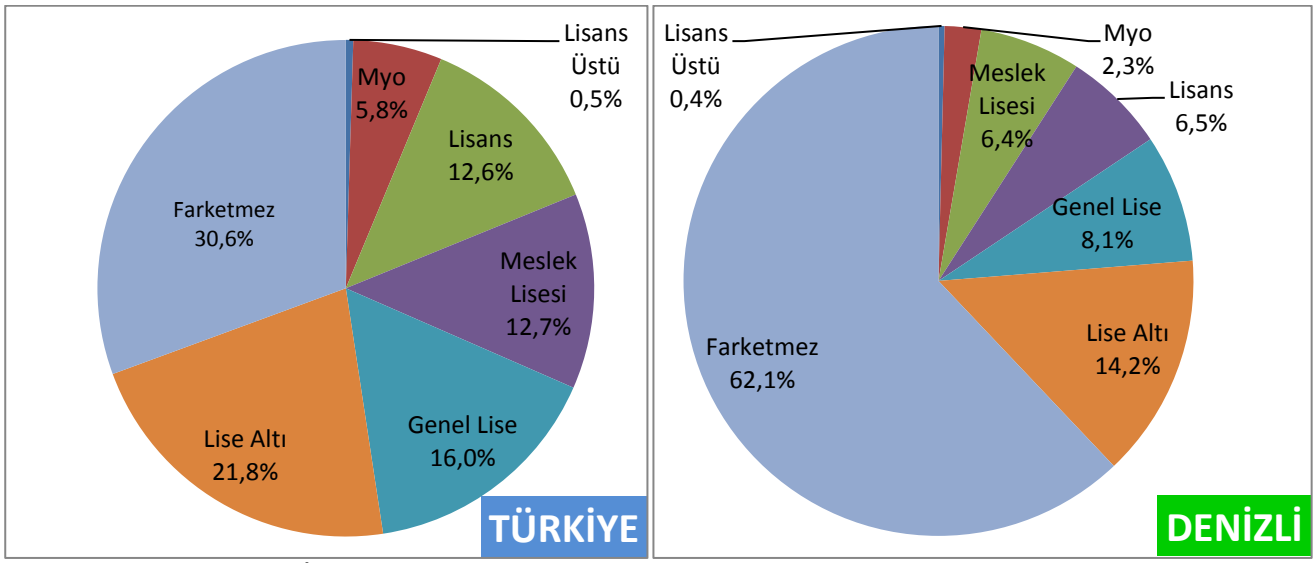

Kaynak: Denizli ve Türkiye, İPTA 2013

Grafikte yer alan verilere göre, Türkiye'de ve Denizli'de en çok talep edilen eğitim düzeyi 'farketmez', en az talep edilen eğitim düzeyi ise lisans üstü'dür. Bu durum işgücü talebi olan işlerin, eğitim durumuna göre yapılabilirliği hakkında bir kalıbı ortaya koymaktadır ki, İPTA 2013 sonuçlarına göre işveren tarafından yapılacak işte, gerek Türkiye'de gerek Denizli'de açık işgücü talepleri genelinde eğitim durumu önemsenen bir faktör değildir. Araştırma kapsamındaki işyerlerinin en

fazla tercih ettiği bir diğer seçenek ise Denizli'de %36,8 ile Türkiye de %27,5 ile lise altı seçeneğidir. En fazla açık iş verilen meslekler incelendiğinde eğitim düzeyi tercihinin gerekçesi anlaşılmaktadır. En fazla açık iş verilen meslekler incelendiğinde hem Türkiye hem de Denizli'de; makineci(dikiş), mermer işçisi, madenci, ve dokumacı gibi meslekler spesifik bir eğitim düzeyini gerektirmediklerinden açık işlerde çoğunlukla fark etmez veya lise altı eğitim düzeyini tercih edilmesi son derece doğaldır.

Grafik 33. Ana Mesleklerde İhtiyaç Duyulan Beceri Düzeyleri, Türkiye ve Denizli, 2012

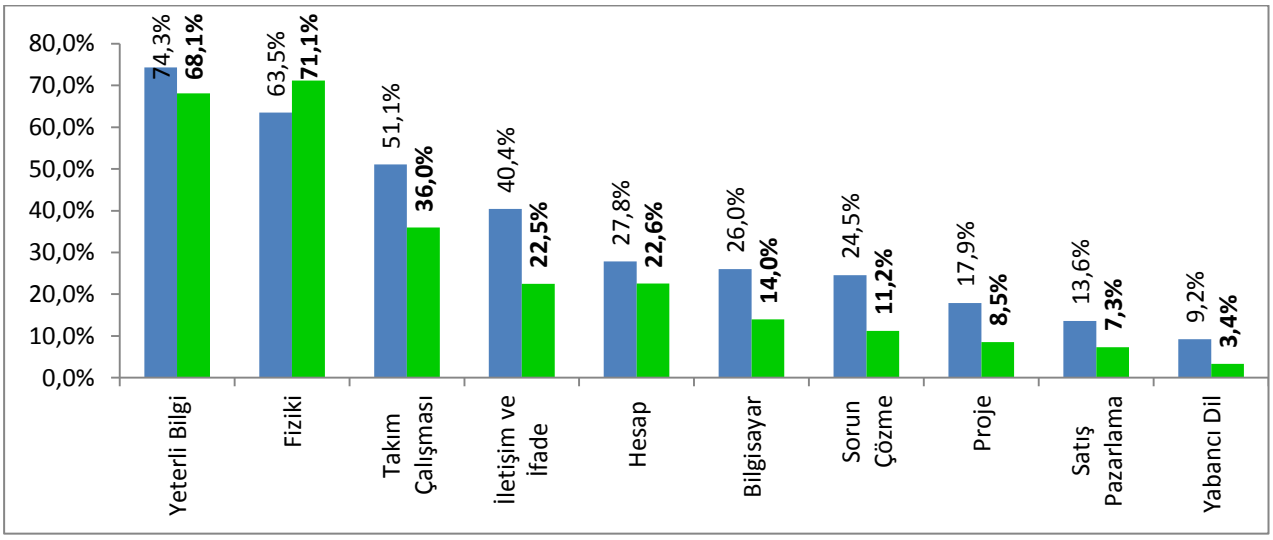

Kaynak: Denizli ve Türkiye, İPTA 2013

İşverenlerin Türkiye'de en çok talep ettikleri beceri düzeyi, açık iş verilen mesleğe ilişkin yeterli bilgiye sahip olmaktır. Bu beceriyi fiziki güç ve takım çalışmasına uygunluk takip etmektedir. Denizli'de ise acık işlerde en çok talep edilen beceri fiziki ve bedensel yeterlilik, ikinci sırada mesleğe ilişkin yeterli bilgi ve üçüncü sırada ise takım çalışması yer almaktadır. Grafik 33'de istenilen beceri düzeylerine bakıldığında açık iş bulunan meslekler için birden fazla beceri düzeyi talep edilebildiğinden yüzdesel beceri düzeylerinin toplamı yüzde yüzün üzerindedir.

En çok talep edilen ilk on meslekte istenen becerilerde makineci, dokumacı, kaynakçı, kumaş paketleme işçisi, garson ve kalite kontrolcü-tekstil mesleklerinde; mesleğe ilişkin yeterli bilgi; madenci(genel), mermer işçisi, kumaş paketleme işçisi ve konfeksiyon işçisi gibi mesleklerde ise fiziki ve bedensel yeterlilik aranmaktadır

Grafik 34. İşletmelerin Açık İş Arama Kanalları Dağılımı, Türkiye ve Denizli, 2013

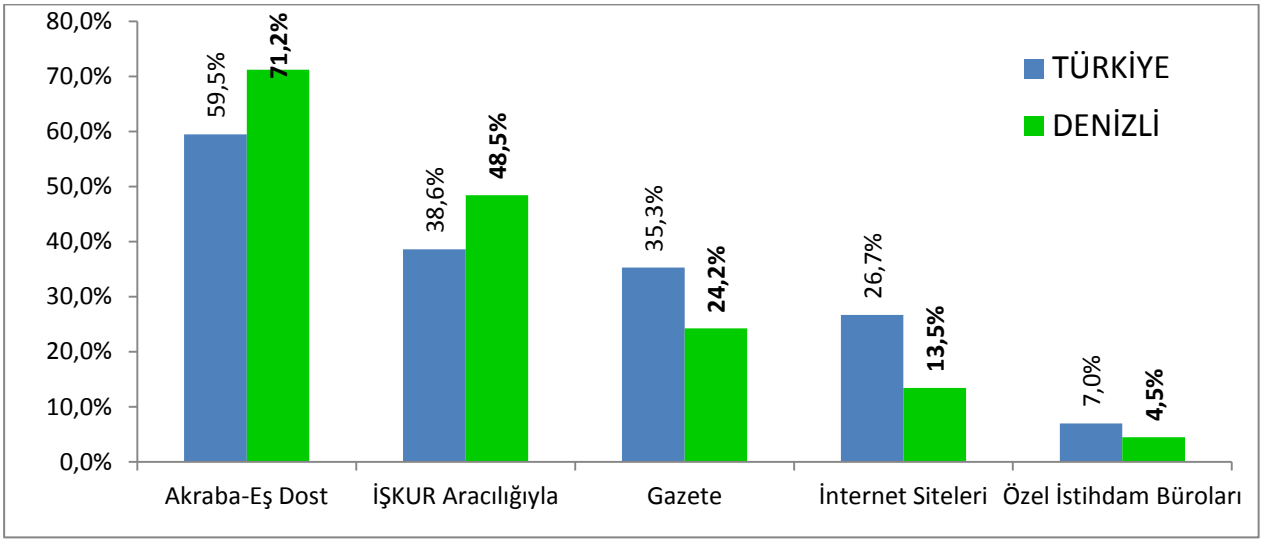

Kaynak: Denizli ve Türkiye, İPTA 2013

Denizli ilindeki işletmelerin açık iş arama kanallarından hangi düzeyde yararlandıklarına bakılacak olursa, yukarıdaki Grafik 34'de görüldüğü gibi %71,2'si akraba-eş-dost , %48,5'i İŞKUR, %24,2'si gazete, %13,5'i internet siteleri ve %4,5'i özel istihdam büroları aracılığıyla açık iş taleplerini karşılamaya çalışmaktadır.

Türkiye genelindeki sonuçlara bakıldığında açık işlerin karşılanma yollarında Denizli'de olduğu gibi ilk sırada %59,5 ile Akraba-Eş-Dost aracılığıyla eleman temin etme yöntemi tercih edilmektedir. Bu sonuç açık işlerin karşılanmasında geleneksel yöntemlerin devam ettiğinin göstergesidir. Türkiye genelinde de işletmeler tarafından tercih edilen ikinci arama kanlı %38,6 ile İŞKUR olmaktadır. Denizli'de işletmelerin Türkiye'deki işletmelere kıyasla İŞKUR'dan daha fazla yararlandıkları görülmektedir. Denizli'de geleneksel yöntemlerin kullanım yaygınlığı da Türkiye'den oldukça fazladır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Türkiye genelinde araştırmanın yapıldığı iş yerlerinden % 44,1'i, Denizli'de ise 61,9'u eleman temininde güçlük çektiğini belirtmiştir. Sektörler kendi içerisinde değerlendirildiğinde ise Türkiye'de insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüne ait işyerlerinden %65,4'ü eleman temininde güçlük çektiğini belirtmiş ve bu oranlamada ilk sırayı almıştır. Bu sektörü, %56,8 ile imalat, %53,2 ile de konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü takip etmiştir.

Tablo 28. Sektörlere göre Temininde Güçlük Çekilen Meslek Bildiren İşyeri sayısı ve oranı, Denizli ve Türkiye,2013

SEKTÖR	TÜRKİYE			DENİZLİ		
	Teminde Güçlük Bildiren İşyeri Sayısı	Toplam İşyeri Sayısı	Oran	Teminde Güçlük Bildiren İşyeri Sayısı	Toplam İşyeri Sayısı	Oran
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	610	1.590	38,4%	28	42	66,7%
İmalat	26897	47.378	56,8%	686	923	74,4%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	143	590	24,2%	3	13	25,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	113	389	29,0%	-	-	-
İnşaat	9533	29.776	32,0%	123	278	44,2%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	19772	45.281	43,7%	304	553	54,9%
Ulaştırma ve Depolama	3562	10.977	32,4%	49	113	43,6%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	6084	11.428	53,2%	70	100	70,7%
Bilgi ve İletişim	816	2.325	35,1%	4	8	50,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	800	3.382	23,7%	28	42	66,7%
Gayrimenkul Faaliyetleri	455	1.487	30,6%	5	13	40,0%
Mesleki, Bilimsel veTeknik faaliyetler	3142	8.034	39,1%	36	70	52,1%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	2239	6.690	33,5%	38	72	53,2%
Eğitim	2325	5.319	43,7%	58	94	62,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	2689	4.111	65,4%	35	45	78,1%
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	226	766	29,5%	-	-	-
Diğer hizmet faaliyetleri	1614	4.142	39,0%	26	51	52,0%
Genel Toplam:	**81020**	**183.667**	**44,1%**	**1495**	**2415**	**61,9%**

Kaynak: Denizli ve Türkiye, İPTA 2013

Denizli ilinde ise Türkiye geneli ile benzerlik göstererek, %78,1 oranında insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, %74,4 ile imalat ve %70,7 ile konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü yüksek oranda eleman temininde güçlük çektiğini bildiren sektörlerdir.

Tablo 29. Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi sayısı ve Oranı, Türkiye ve Denizli, 2013

SEKTÖR	TÜRKİYE		DENİZLİ	
	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	ORAN	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	ORAN
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	2814	0,8%	109	1,7%
İmalat	134403	39,4%	3701	56,3%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	510	0,1%	16	0,2%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	559	0,2%	-	-
İnşaat	45631	13,4%	619	9,4%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	61834	18,1%	917	14,0%
Ulaştırma ve Depolama	13091	3,8%	158	2,4%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	22200	6,5%	182	2,8%
Bilgi ve İletişim	2764	0,8%	17	0,3%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	2340	0,7%	168	2,6%
Gayrimenkul Faaliyetleri	1891	0,6%	13	0,2%
Mesleki, Bilimsel veTeknik faaliyetler	10595	3,1%	159	2,4%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	19887	5,8%	220	3,3%
Eğitim	5693	1,7%	99	1,5%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	9896	2,9%	109	1,7%
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	852	0,2%	-	-
Diğer hizmet faaliyetleri	5988	1,8%	83	1,3%
Genel Toplam:	**340950**	**100%**	**6571**	**100%**

Kaynak: Denizli ve Türkiye, İPTA 2013

Temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde Türkiye genelinde %39,4 ile Denizli'de %56,3 ile imalat sektörü başı çekmektedir. İkinci sıradaki sektör ise Türkiye'de %18,1'lik, Denizli'de %13,9'luk oranla toptan ve perakende ticaret sektörüdür. Sıralamada üçüncü sektör Türkiye'de % 13,4 ile Denizli'de %9,4'lük oranla inşaat sektörüdür. Denizli ilinde ilk üç sırada yer alan sektörlerdeki işgücü ihtiyacı, toplam işgücü ihtiyacının % 79,7'sini oluşturmaktadır.

Grafik 35. Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı, Türkiye ve Denizli, 2013

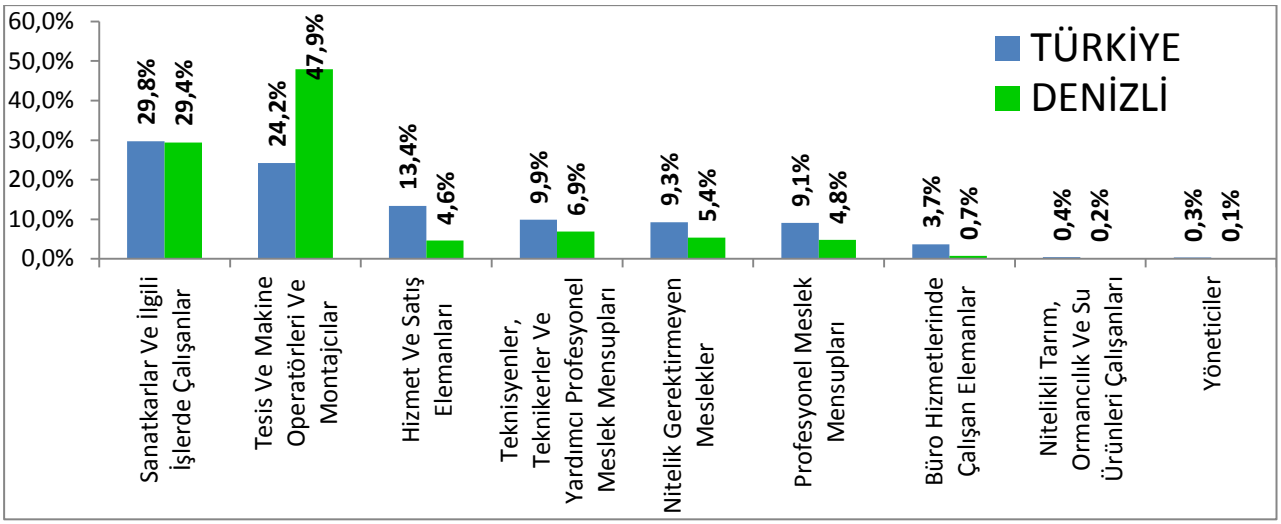

Kaynak: Denizli ve Türkiye, İPTA 2013

Denizli ilinde temininde güçlük çekilen mesleklerin yer aldığı meslek grupları sırasıyla; Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Sanatkar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Profesyonel Meslek Mensupları şeklinde sıralanmaktadır. Türkiye genelinde ise sıralama; Sanatkar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar, Hizmet Ve Satış Elemanları, Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları ve Nitelik Gerektirmeyen Meslekler şeklindedir.

Tablo 30. Temininde Güçlük Çekilen İlk 20 Meslek, Türkiye ve Denizli 2013

DENİZLİ		TÜRKİYE	
Makineci (Dikiş)	21,7%	Makineci (Dikiş)	6,9%
Dokuma Makineleri Operatörü / Dokumacı	7,6%	Güvenlik Görevlisi	2,8%
Mermer İşçisi	3,9%	Garson (Servis Elemanı)	2,3%
Kaynakçı (Gaz Altı-Oksijen)	2,9%	Beden İşçisi (Genel)	1,9%
Makine Montajcısı	2,1%	Gaz Altı Kaynakçısı	1,7%
Makine Nakışçısı	2,1%	Satış Danışmanı	1,4%
Meydancı	1,8%	Ortacı	1,4%
Kalite Kontrolcü-Tekstil	1,8%	Temizlik Görevlisi	1,3%
Soğuk Demirci	1,7%	Pazarlamacı	1,3%
Mermer Ebatlandırma İşçisi	1,5%	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	1,2%
İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)	1,1%	Aşçı	1,1%
Pazarlamacı	1,1%	Çağrı Merkezi Görevlisi	1,0%
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	1,1%	Şoför-Yük Taşıma	1,0%
Mermer Blok Kesme Makinesi Operatörü	0,9%	Sıvacı	0,9%
Mermer Silim İşçisi	0,9%	CNC Torna Tezgahı Operatörü	0,9%
Ütücü	0,9%	Beden İşçisi (İnşaat)	0,9%
Cam Balkon Sistemleri Montajcısı	0,9%	Ütücü	0,9%
Şoför-Yük Taşıma	0,9%	Hemşire	0,8%
Elektrikçi (Genel)	0,8%	Muhasebeci	0,8%
Garson (Servis Elemanı)	0,8%	Komi (Garson Yardımcısı)	0,8%
TOPLAM	**56,8%**	**TOPLAM**	**31,4%**

Kaynak: Denizli ve Türkiye, İPTA 2013

Temininde güçlük çekilen mesleklerin oransal dağılımı ile açık işlerin mesleklere göre oransal dağılımı benzerlik göstermektedir. En fazla temininde güçlük çekilen meslek gruplarında açık iş oranları da yüksektir. Açık iş oranı yüksek mesleklerin temininde de güçlük yaşanmaktadır.

Türkiye genelinde temininde güçlük çekilen ilk yirmi meslekte ilk sıralarda, makineci (dikiş), güvenlik görevlisi, garson(servis elemanı) ve beden işçisi (genel) gelmektedir.

Denizli ilinde temininde güçlük çekilen meslekler; makineci, dokuma makineleri operatörü (kompleci-dokumacı), mermer işçisi, kaynakçı, makine montajcısı, makine nakışçısı, meydancı, kalite kontrolcü-tekstil, soğuk demirci şeklinde sıralanmaktadır. Denizli'de temininde güçlük çekilen ilk yirmi meslekten 5 tanesi tekstil sektöründe yer alan mesleklerdir.

Temininde güçlük çekilen ilk yirmi mesleği incelediğimizde Denizli'de ara eleman bulma konusundan büyük sıkıntı yaşandığı görülmektedir. Bu mesleklerde temininde neden güçlük çekildiği aşağıdaki grafikte yer almaktadır.

Grafik 36. Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri, Türkiye ve Denizli, 2013

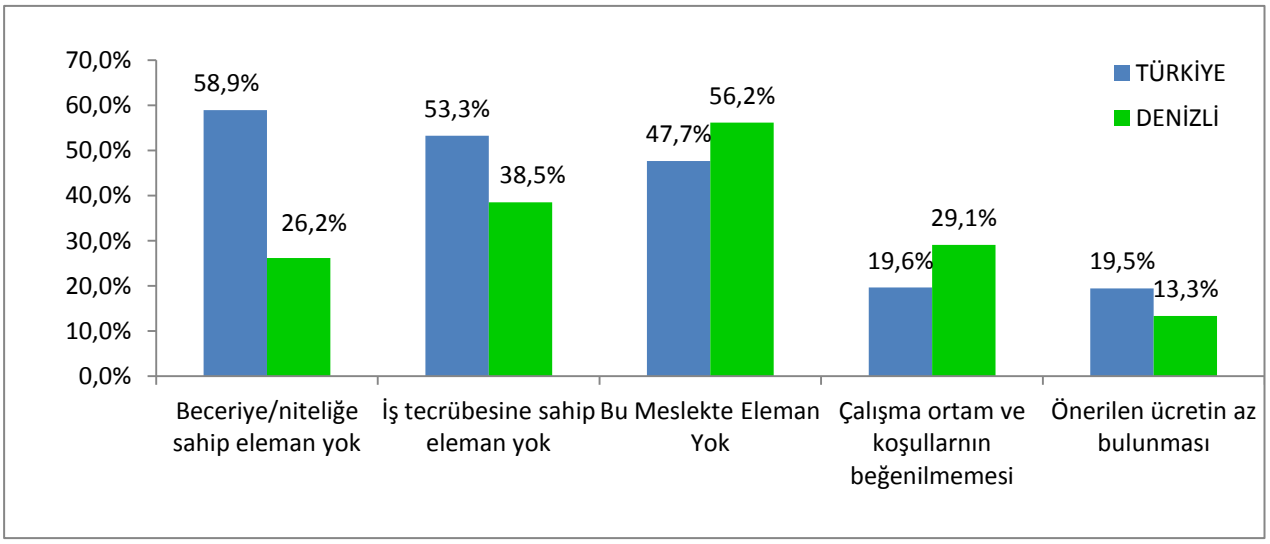

Kaynak: Denizli ve Türkiye, İPTA 2013

Türkiye genelinde eleman temininde güçlük çekilme nedenlerinde ilk sırada %58,9 ile gerekli beceriye/niteliğe sahip eleman olmaması gelmektedir. İkinci sırayı % 53,3 ile yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, üçüncü sırayı ise %47,7 ile ilgili meslekte eleman bulunamaması almaktadır.

Denizli'de ise temas sağlanan iş yerlerinin %56,2'sinde neden olarak kesinlikle "eleman bulamıyorum" cevabı alınmıştır. İkinci sırada ise %38,5 ile yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Denizli'de çalıştırdıkları iş pozisyonları ile ilgili olarak temininde güçlük çekilme durumu bildiren işverenlerin %29,1'i çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi sebebiyle aradıkları elemanları bulamadıklarını belirtmişlerdir.

Söz konusu teminde güçlük çıkaran nedenlerle, İŞKUR tarafından sunulan iş arama ve işe yönlendirme faaliyetleri marifetiyle mücadele edilmesi ve işgücü piyasasında işgücü talebine yönelik arzın sağlanabilmesi mümkün görünmektedir. Özellikle işgücü ihtiyacının mevcut olduğu temininde güçlük çekilen mesleklerde, 'eleman bulunamaması', 'beceri ve niteliğe sahip eleman bulunamaması' ve 'iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması' gibi temininde güçlük çekilme nedeni mevcut işyerlerine, İŞKUR'a kayıtlı ve mesleki yeterlilikleri uygun işsizlerin yönlendirilmesi anılan temin güçlüklerini azaltabilecektir. Alınacak bu tedbire rağmen hala söz konusu mesleklerde işgücü ihtiyacının olması durumunda ise, mezkûr sıkıntının giderilmesi için, mevzuata göre İŞKUR tarafından işgücü uyum hizmeti sunumu mümkün olan mesleklerde, eleman bulunmama durumunda 'işgücü yetiştirme kursları'; beceri ve niteliğe sahip eleman bulunamaması UMEM Beceri'10 Projesi Kursları tartışılan soruna çözüm getirir niteliktedir. Bununla birlikte, İEP sayesinde özellikle de piyasanın 'iş tecrübesine sahip eleman bulamama' nedenli işgücü temin güçlüğü ile de mücadele edilmiş olacaktır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Türkiye genelinde yürütülen araştırma kapsamında işverenlerin gelecek dönemler için eleman sayısındaki artış ya da azalışları hakkında görüşleri alınarak bir takım sayısal verilere dönüştürülmüştür. Gelecek istihdam beklentisi iki dönem (31 Aralık 2013 ve 30 Haziran 2014) itibariyle ölçülmek istenmiştir.

Tablo 31. Sektörlere Göre Aralık 2013 ve Haziran 2014 İtibariyle NİDO; Türkiye ve Denizli, 2013

Sektör	TÜRKİYE		DENİZLİ	
	31 Aralık 2013 NİDO	30 Haziran 2014 NİDO	31 Aralık 2013 NİDO	30 Haziran 2014 NİDO
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	1,9%	2,9%	8,7%	10,6%
İmalat	5,1%	4,0%	6,5%	5,7%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	1,4%	1,4%	10,7%	8,3%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0,8%	1,8%	-	-
İnşaat	5,7%	5,4%	13,5%	6,9%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	5,3%	5,1%	7,3%	5,4%
Ulaştırma ve Depolama	2,3%	3,5%	6,3%	9,7%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	0,6%	5,5%	6,1%	9,5%
Bilgi ve İletişim	6,0%	5,4%	7,7%	23,1%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	3,8%	4,0%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul Faaliyetleri	6,3%	8,2%	7,6%	2,5%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	4,8%	7,8%	11,7%	3,2%
Eğitim	2,4%	1,7%	3,7%	1,8%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	3,1%	3,0%	3,0%	2,8%
Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor	-0,1%	2,8%	-	-
Diğer Hizmet Faaliyetleri	4,5%	9,2%	13,9%	6,2%
Genel Toplam:	**4,7%**	**4,8%**	**7,3%**	**6,0%**

Kaynak: Denizli ve Türkiye, İPTA 2013

Net İstihdam Değişim Oranı (NİDO) beklentisi, istihdam artış miktarı beklentisiyle istihdam azalış miktarı beklentisinin mevcut çalışan sayısına oranını ifade etmektedir. Denizli İli İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarına göre Aralık 2013 itibarıyla net istihdam artışı beklentisi % 7,3 iken, bu beklenti Haziran 2014 itibarıyla % 6'ya düşmektedir. 2013 yılı sonu itibari ile en yüksek net istihdam artışı beklentisi sektörel oranlara göre %13,9 ile madencilik ve taş ocakçılığı, %13,5 ile imalat ve % 12,8 ile elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerindedir. 2014 yılında bilgi iletişim, ulaştırma ve depolama, konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, madencilik ve taş ocakçılığı sektörlerinde 2013 yılı sonuna göre daha yüksek oranda artış beklentisi bulunmaktadır. 2014 yılında en yüksek net istihdam artışı beklentisinde ilk sırada %23,1 ile bilgi ve iletişim sektörü bulunurken, %10,6'lık net istihdam oranıyla madencilik ve taş ocakçılığı sektörü ikinci sırada gelmektedir.

Türkiye genelinde elde edilen sonuçlara göre Aralık 2013 itibarıyla net istihdam artışı beklentisi % 4,7 iken, bu beklenti Haziran 2014 itibarıyla % 4,8'e yükselmektedir.

Türkiye 2013 yılı sonu NİDO rakamları incelendiğinde ise en fazla net istihdam artışı %7 ile idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe beklenirken ikinci sırada %6,3 ile gayrimenkul

faaliyetleri sektör gelmektedir. Üçüncü sırayı da %6 ile bilgi ve iletişim sektörü almaktadır. 2014 yılı Haziran ayında net istihdam artışına dair beklentiler incelendiğinde ise sırasıyla en fazla artış % 9,2 ile diğer hizmet faaliyetleri, %8,2 ile gayrimenkul faaliyetleri ve %7,8 ile mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe beklenmektedir.

Tablo 32. Meslek Gruplarına Göre Aralık 2013 ve Haziran 2014 İtibariyle NİDO; Türkiye ve Denizli,2013

MESLEK GRUPLARI	TÜRKİYE		DENİZLİ	
	31 Aralık 2013 NİDO	30 Haziran 2014 NİDO	31 Aralık 2013 NİDO	30 Haziran 2014 NİDO
Yöneticiler	0,3%	0,5%	0,3%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	3,5%	3,2%	3,9%	1,5%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	4,1%	4,3%	10,6%	5,1%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	2,0%	2,6%	1,1%	1,1%
Hizmet Ve Satış Elemanları	5,3%	7,3%	9,0%	9,3%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	-4,1%	5,0%	25,8%	25,8%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	7,1%	6,2%	6,9%	5,8%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	6,2%	4,8%	8,4%	6,9%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	3,5%	4,6%	7,5%	7,6%
Genel Toplam:	4,7%	4,8%	7,3%	6,0%

Kaynak: Denizli ve Türkiye, İPTA 2013

31 Aralık 2013 tarihine kadar beklenen istihdam değişiminde en fazla artış olacağı tahmin edilen meslek grupları incelendiğinde; ilk sırada %7,1 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar ilk sırada, %6,2 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcıları ikinci sırada,%5,3 ile hizmet ve satış elemanları da üçüncü sırada yer almaktadır. Denizli ilinde ise bu sıralama; %25,8 ile nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları,%10,6 ile teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları %8,4 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar şeklindedir.

Türkiye genelinde 31 Aralık 2013 tarihi itibari ile azalış beklentisi; nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubunda, Denizli ilinde ise herhangi bir meslek grubunda azalış beklenmemektedir.

Meslek gruplarına göre artış beklentisi 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle incelendiğinde Türkiye genelinde ilk sırayı %7,3 ile hizmet ve satış elemanları, ikinci sırayı %6,2 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar, üçüncü sırayı %5,0 ile nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubu almaktadır. Denizli'de ise sıralama; %25,8 nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri, %9,3 hizmet ve satış elemanları, %7,6 nitelik gerektirmeyen meslek grupları şeklindedir.

Tablo 33. İstihdam Artışı Beklenen Meslekler, Türkiye ve Denizli

31 ARALIK 2013 İTİBARİYLE İSTİHDAM ARTIŞI BEKLENEN İLK 15 MESLEK		30 HAZİRAN 2014 İTİBARİYLE İSTİHDAM ARTIŞI BEKLENEN İLK 15 MESLEK	
TÜRKİYE	**DENİZLİ**	**TÜRKİYE**	**DENİZLİ**
Makineci (Dikiş)	Makineci (Dikiş)	Güvenlik Görevlisi	Makineci (Dikiş)
Güvenlik Görevlisi	Dokuma Makineleri Operatörü	Temizlik Görevlisi	Dokuma Makineleri Operatörü
Temizlik Görevlisi	Kumaş Paketleme İşçisi	Makineci (Dikiş)	Mermer İşçisi
Beden İşçisi (Genel)	Mermer İşçisi	Beden İşçisi (Genel)	Kumaş Paketleme İşçisi
Satış Danışmanı	Beden İşçisi (İnşaat)	Beden İşçisi (İnşaat)	Güvenlik Görevlisi
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	Nezaretçi Ve Ustabaşı (İnşaat İşleri)	Pazarlamacı	Beden İşçisi (İnşaat)
Gaz Altı Kaynakçısı	Güvenlik Görevlisi	Garson (Servis Elemanı)	Kumaş Boyacısı
Beden İşçisi (İnşaat)	Temizlik Görevlisi	Satış Danışmanı	Garson (Servis Elemanı)
Pazarlamacı	Boya Teknikeri	Çağrı Merkezi Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Elektrikçi (Genel)	Gaz Altı Kaynakçısı	Sıvacı	Mermer Ebatlandırma İşçisi
Alçı Dekorasyoncu (Kartonpiyer)	Garson (Servis Elemanı)	Gaz Altı Kaynakçısı	Kalite Kontrolcü-Tekstil
İnşaat Demiri Bağlama Ustası	Kalite Kontrolcü	Şoför-Yük Taşıma	Meydancı
Çağrı Merkezi Görevlisi	Pazarlamacı	Komi (Garson Yardımcısı)	Gaz Altı Kaynakçısı
Metal Mamuller Montaj İşçisi	Kalite Kontrolcü-Tekstil	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Pazarlamacı
Garson (Servis Elemanı)	Meydancı	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	Hamal

Kaynak: Denizli ve Türkiye, İPTA 2013

31 Aralık 2013 tarihine kadar işletmelerde beklenen istihdam artışı sıralamasında Türkiye genelinde öne çıkan ilk beş meslek; makineci(dikiş), güvenlik görevlisi, temizlik görevlisi, beden işçisi (genel) ve satış danışmanıdır. Denizli'de ise bu sıralama; makineci(dikiş), dokumacı(dokuma makinesi operatörü) kumaş paketleme işçisi, mermer işçisi ve beden işçisi(inşaat)'dir.

30 Haziran 2014 tarihi itibariyle Türkiye genelindeki istihdamında artış beklenen ilk beş meslek sırasıyla güvenlik görevlisi, temizlik görevlisi, makineci, beden işçisi(genel)ve beden işçisi(inşaat)iken; Denizli'de; makineci(dikiş), dokuma makineleri operatörü (dokumacı),mermer işçisi, kumaş paketleme işçisi ve güvenlik görevlisidir.

Tablo 34.İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler, Türkiye ve Denizli, 2013

31 ARALIK 2013 İTİBARİYLE İSTİHDAM AZALIŞI BEKLENEN İLK 15 MESLEK		30 HAZİRAN 2014 İTİBARİYLE İSTİHDAM AZALIŞI BEKLENEN İLK 15 MESLEK	
TÜRKİYE	**DENİZLİ**	**TÜRKİYE**	**DENİZLİ**
Tuğla İmal İşçisi	Kalıpçı-Pres	Sebze Toplama İşçisi	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)
Oda Görevlisi-Turizm	Şoför (Yolcu Taşıma)	Kuruyemiş Paketleme İşçisi	İnşaat Mühendisi
Endüstriyel Boru Montajcısı	Unlu Mamüller Paketleme İşçisi	Diğer Kağıt İmalat İşçileri	Parke Döşeyicisi
Bahçıvan	Traşçı (Tekstil)	Meyve Sebze Ayıklama İşçisi	Beton Ve Betonarme Kalıpçısı
Diğer Fidanlık İşçileri Ve Bahçıvanlar	Muhabir	Gümrük Memuru	Sıcak Haddeci-Çelik
Çiçek Düzenleyicisi	Sıcak Haddeci-Çelik	Tünel Kalıpçı-İnşaat	Depo Hamalı
Eğlence Hizmetleri (Animatör)	Isı Yalıtımcısı	İşletmeci (Genel)	Yağlayıcı Ve Gresleyici (Gemi Makineleri Hariç)
Dikim İşçisi (Bahçecilik)	Ahşap Mobilya İmalatçısı (Nezaretçi Ustabaşı)	Seyahat Servis Elemanı (Host/hostes/otobüs-Tren)	Kanal Ve Izgara İşçisi
Sebze Yetiştirme İşçisi	Yağlayıcı Ve Gresleyici (Gemi Makineleri Hariç)	Tarım İşçisi-Karma Çiftçilik (Bitkisel Üretim Ve Hayvan Yetiştiriciliği)	Alçı Sıva Uygulayıcısı
Beton Ve Betonarme Kalıpçısı	Direksiyon Eğitmeni	Çırçır Makinesi Operatörü	Alçı Dekorasyoncu (Kartonpiyer)
Elektrik Tesis İşletme Bakım İşçisi	Kanal Ve Izgara İşçisi	Destek Personeli (yardımcı Hizmetler)	İnşaat Mühendisi-Bina
Direksiyon Eğitmeni	Topoğraf	Karton Ve Mukavva Kutu Kesme Ve Katlama Presi Operatörü	Diğer İnşaat Boyacıları
Diğer Ağaç İşlem İşçileri	Otomotiv Kaporta Ustası	Çorap Örme Makinesi Operatörü	Topoğraf
Boru Kaynakçısı	Kumaş Katlama Makinesi Operatörü	Çiftlik İşçisi (Pamuk)	Harita Teknikeri
Gümrük Memuru	Anketör	Diğer Deri İşçileri	Diğer Çatı İşçileri

Kaynak: Denizli ve Türkiye, İPTA 2013

31 Aralık itibariyle meslekler bazında istihdam azalışına ilişkin meslekler değerlendirmesi yaptığımızda Türkiye genelinde ilk beş meslekte tuğla imal işçisi, oda görevlisi-turizm, endüstriyel boru montajcısı, bahçıvan ve fidanlık işçileri gelmektedir. Yıl sonunda Denizli için azalış beklenen ilk beş mesleğe bakacak olursak kalıpçı-pres, şoför (yolcu taşıma), unlu mamuller paketleme işçisi, traşçı(tekstil) ve muhabir yer almaktadır.

Türkiye genelinde; 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle meslekler bazında en fazla azalış beklenen ilk beş meslek; sebze toplama işçisi, kuruyemiş paketleme işçisi, diğer kâğıt imalat işçileri, meyve sebze ayıklama işçisi, gümrük memurudur. Denizli'de ise; inşaat elemanları kalıpçısı (elle)inşaat mühendisi, parke döşeyici, beton ve betonarme kalıpçısı, sıcak haddeci-çelik meslekleridir.

SONUÇ

Denizli ili İşgücü Piyasası Analizi, işgücü piyasasında meydana gelen değişme ve gelişmeleri izlemek, bu değişme ve gelişmelerin işgücü ihtiyacı üzerindeki etkisini ortaya çıkartmak, buna bağlı olarak işgücü piyasasında ihtiyaç duyulan meslekleri belirlemek ve bu mesleklerde istenilen becerileri tespit ve önümüzdeki dönemlerde istihdam artış ve azalışı beklenen meslekleri tahmin etmek amaçlı 15 Mayıs-30 Haziran 2013 tarihleri arasında yapılmıştır.

Aynı zamanda işsizliğin azaltılması ve istihdamın arttırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine de yardımcı olacaktır. Bunu yapabilmek için işgücü arz ve talep yapılarının birlikte ele alınarak değerlendirilmesi gerekmektedir. İlin işgücü piyasası arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler eldeki mevcut veriler kullanılarak analiz edilmiştir. Talep Araştırması, Denizli ilinde istihdam ve işsizlik sorunlarının çözümüne yönelik işgücü yapısı ve sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik veri ve bilgi derlenmesini kolaylaştırıcı bir çalışma olmuştur. Özellikle il bazında işgücü piyasasına ilişkin verilerin az olması, Talep Araştırması'nın katkılarını daha kıymetli hale getirmektedir. Araştırma verilerinin elde edilmesi aşamasında çeşitli kısıtlılıklar ile karşılaşılmıştır.

İlin işgücü piyasası arz yapısı, işgücü piyasası arz verileri kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma verilerinin elde edilmesi aşamasında çeşitli kısıtlılıklar ile karşılaşılmıştır. İlin arz verileri TÜİK, Kalkınma Bakanlığı, TOBB, ADNKS, MEB, İŞKUR gibi çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından üretilmektedir. Kurumlar tarafından istatistiki verilerin büyük bir bölümü il bazında değil, illerin ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi yönlerden benzer, belirli bir nüfus büyüklüğü dikkate alınarak gruplanması ile oluşturulmuş istatistiki bölge birimlerine göre üretilmiştir. Denizli ili için kullanılan arz verilerinin birçoğu da TR32 (Denizli, Aydın ve Muğla illerini kapsayan bölge) bölgesine ait verilerden oluşmaktadır.

Veri anlamında ikinci bir kısıtlılık ise işgücü talebi araştırmasının sadece 10 ve fazla çalışanı olan işyerlerine odaklanmasıdır. Bu anlamda iki tespit yapılabilir. Birincisi 1-9 kişi büyüklüğüne işyerlerinin ve bu işyerlerindeki istihdamın azımsanamayacak kadar çok olmasıdır. Dolayısıyla Talep Araştırması sonucunda yapılan analiz ve veri gruplamaları, 1-9 kişi çalıştıran işyerlerini kapsamamıştır. Sadece önceden 10 ve üzeri çalışan işletmelerde 1-9 aralığına düşmüş işletmeler vardır. İkinci tespit ise araştırma çerçevesinde Denizli'de 10 ve üzeri kişi çalıştıran işyerlerinin örneklem seçimiyle 1286 işyeriyle görüşülmüş olmasıdır. Yine de bu raporun sonuçlarına bu kısıtlılıklar göz önünde tutularak bakıldığında mevcut veriler ışığında birtakım değerlendirmeler ve öneriler yapmak mümkündür.

Denizli'de çalışma yaşı kapsamındaki nüfus Türkiye genelinden daha düşük eğitimlidir. Buna ek olarak Denizli ilinde çalışma yaşı kapsamındaki kadın nüfus, erkek nüfustan daha az eğitimlidir. TR32 bölgesinde özellikle kadınlar işgücü piyasası dışındadır.(%58,6). Bu oran erkekler için %27,3, toplamda da %43,5 oranındadır. Ayrıca işsizlik oranlarına bakıldığında, TR32 bölgesinde işsizliğin %7,7 oranıyla Türkiye ortalamasının altında olduğu görülse de, işsizliğin en yüksek olduğu yaş grubunun hem kadınlar, hem erkekler için %17,8 ile 20-24 yaş grubu olduğu gözlenmektedir. TR32 bölgesinde eğitim yükseldikçe işgücüne katılım da yükselmektedir. Bu veriler kadınların ve gençlerin işgücüne katılım oranının ve istihdam olanaklarının artması, işsizlik oranlarının ise azalması için kadınlara ve gençlere önem verilmesi gerektiğine işaret etmektedir. Dolayısıyla düzenlenecek olan işgücü yetiştirme faaliyetlerinin öncelikli hedef kitlesi kadınlar ve gençler başta olmak üzere işsizler, diğer bir hedef kitlesi ise işgücü dışında kalan nüfus olmalıdır.

İşgücü arzının eğitim durumu açısından bir diğer önemli tespit, son yıllar için bakıldığında ilköğretimden mezun olan öğrenci sayısı ile izleyen dönemde genel ortaöğretim ile mesleki ve teknik ortaöğretime kayıt olan öğrenci sayısı arasında 968 öğrencilik bir fark olduğudur. İlköğretim mezunlarının %6,5'ine tekabül eden bu kesimin kısmi oranlarda örgün öğretime devam etmediği, açık öğretim kapsamına geçtiği ya da göç yoluyla ilden ayrıldığı düşünülebilir. Bu durumda ilköğretimden sonra öğrenim hayatına son veren kesimin de işgücüne katılabilmesi ve istihdam olanaklarından yararlanabilmesi için verilecek işgücü yetiştirme eğitimlerinden faydalanması gerekmektedir. İşgücünün eğitim durumu anlamında bir diğer nokta ise Denizli ilinde yeni öğrenci kayıtlarının meslek ve teknik ortaöğretim lehine artışta olduğudur. Bu durum arz açısından daha fazla nitelikli ara eleman yetişmesi anlamına gelmektedir.

Yine arz ve talep eşleştirmeleri anlamında, yapılan eşleştirmeler sonucunda gönderilen kişilerin işveren tarafından kabul edilmemesi durumunda kabul edilmeme sebeplerinin neler olduğu bilinememektedir. İleride daha iyi işe yerleştirmeler yapılabilmesini sağlamak açısından işverenlerin gönderilen kişileri kabul etmeme sebeplerinin araştırılmasında yarar vardır. İşgücü talebi açısından bakıldığında Denizli ili özelinde imalat, toptan ve perakende ticaret sektörlerinin hem işyeri sayısı, hem çalışan dağılımı, hem açık iş, hem işe giriş-çıkışlar, hem de gelecekte istihdam artışı anlamında ağırlıklı bir yere sahip olduğu açıkça görülmektedir. Dolayısıyla düzenlenecek olan işgücü yetiştirme faaliyetlerinin kısa vadede bu sektörlerin ihtiyaçlarına yönelmesi olumlu sonuçlar yaratabilir.

İşgücü piyasası analizlerinde temel göstergelerden birisi olan açık iş oranı toplam açık iş sayısının yanı sıra sektörlerin istihdam büyüklüklerini de dikkate almaktadır. Açık iş oranı yüksek olan sektörlerin ağırlıklı sektörlere ek olarak büyüme potansiyeli taşıdığını söylemek yanlış olmayacaktır. Bu anlamda Denizli ilinde bu potansiyeli yansıtan sektörler Bilgi ve İletişim, İmalat ve Mesleki Bilimsel faaliyetler olarak belirmektedir. Ayrıca bu sektörler dışında kısa ve orta vadede net istihdam artış oranı beklentisi en yüksek olan sektörlerde mesleki bilimsel ve teknik faaliyetler, inşaat ve madencilik ve taş ocakçılığı olarak ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla düzenlenecek olan işgücü yetiştirme programlarının özellikle de orta vadede (1 yıl) bu sektörlerin ihtiyaçlarına yönelik olması işgücü arzı ve talebi eşleştirmeleri açısından olumlu sonuçlar verebilir.

Meslek olarak açık işlere bakıldığındaysa Denizli ilinde işgücü talebinin tesis ve makine operatörleri ve montajcılar (%46,1); sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar (%26,7) meslek gruplarında yoğunlaştığı görülmektedir. Ayrıca temininde güçlük çekilen mesleklerde makineci(dikiş), dokumacı(dokuma makineleri operatörü), mermer işçisi, kaynakçı(gazaltı-argon-oksijen), kategorileri gibi zor çalışma koşullarıyla bilinen meslekler öne çıkmaktadır. Bu durumda Denizli ilinde işgücü talebi açısından, vasıflı işgücü aradığının göstergesidir. Dolayısıyla düzenlenecek işgücü yetiştirme faaliyetlerinin bu mesleklere hitap etmesi gerektiği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

TÜİK, Hane halkı İşgücü Anketleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Konut İstatistikleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

DPT, Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

MEB, Milli Eğitim Bakanlığı İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği İstatistikleri

EKLER

Ek 1: İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

İŞKUR

..... İLİ İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI

İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan İşgücü piyasası araştırması ile İlimizde istihdam ve İşsizlik sorununun çözümü için İşgücü yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçları belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi verme ve gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, **yalnızca İstatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır.** Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, İstatistik amacı dışında kullanılamaz.
2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunun 21'inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim İşyerlerinden İş ve İşgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur.
3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanununun 136. maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

Bu araştırma, İlinizdeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden tüm İşyerlerini kapsamaktadır. İşyeri Bilgi Formunun, İşyeri sahibi veya ortakları, müdür bulunan İşyerlerinde İnsan kaynakları, personel, İşletme veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. **Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.**

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No	:	
İşyerinin Yasal Ünvanı	:	
İşyerinin Tabela Ünvanı	:	

Sayfa 1

ADRES BİLGİLERİ

İL	:	.....
İLÇE	:	
KÖY	:	
MAHALLE	:	
CADDE/SOKAK	:	
DIŞ KAPI NO	:	
İÇ KAPI NO	:	
TELEFON/FAKS/e-posta	:	...../...../ .....

Formu Doldurulan İşyeri Yetkilisinin

Adı ve Soyadı	:	Ünvanı	:
Tarih	:	Telefonu	:
E-posta	:	İmza/Kaşesi	:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

Bu İşyeri bilgi formu ziyaretçi vekoordinatör ile kontrol gerçekleştirildikten sonra uygulamaya verildiği ziyaretçi ile kontrolüne uygun yapılmıştır. Aksi halde...

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı ve Soyadı			
Tarih ve İmza			

BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI

İL MÜDÜRLÜĞÜ	ADRES	TELEFON	FAX	E-POSTA
..... Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü	.....	.....	.....	.....

Bölüm I - İŞYERİ FAALİYETİ

S1. İşyerinin ana iktisadi faaliyetini aşağıdaki listeden işaretleyiniz?
(Sadece bir faaliyet kolu işaretlenecektir.)

01		Madencilik ve Taş ocakçılığı
02		İmalat
03		Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
04		Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
05		İnşaat
06		Toptan ve parekende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motorsikletlerin onarımı
07		Ulaştırma ve depolama
08		Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
09		Bilgi ve iletişim
10		Finans ve sigorta faaliyetleri
11		Gayrimenkul faaliyetleri
12		Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
13		İdari ve destek hizmet faaliyetleri
14		Eğitim
15		İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
16		Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
17		Diğer hizmet faaliyetleri

S2. İşyerinin iktisadi faaliyet kodu işyeri listesindeki ile aynı mı, değişmiş mi?
(Bu soru ziyaret edilen işyerinde değil, İŞKUR'un Bürosunda Koordinatör veya görevlendireceği bir kişi tarafından doldurulacaktır.)

Aynı	Değişmiş

Sonraki Sayfaya Geçiniz

Bölüm II - MEVCUT İSTİHDAM

S3: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

01	02	03	04
Yapılan İş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Erkek Çalışan Sayısı	Kadın Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

Bölüm III -AÇIK İŞLER

S6: İşyerinizde şu an eleman ihtiyacı duyduğunuz meslekleri ve her meslekte ihtiyaç duyulan eleman sayısını belirtiniz?

S6.1: Eleman ihtiyacı duymuyoruz. ☐ ⟹ Soru 6'ya geçiniz.

01	02	03	04	05	06
Eleman İhtiyacı Duyulan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Genel lise 3. Meslek lisesi 4. Meslek yüksekokulu 5.Lisans 6. Lisans üstü 7. Farketmez	Beceri İhtiyacı (*) 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve Bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (sayısallık becerisi) 4. Mesleğe ilişkin yeterli bilgi 5. Proje tabanlı çalışma 6.Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 8. Takım çalışması 9-Yabancı dil 10. İletişim ve ifade yeteneği	İhtiyaç duyduğunuz elemanı şu anda herhangi bir yolla arıyor musunuz? 1-EVET 2- HAYIR	Açık işlerinizi genellikle hangi yolla arıyorsunuz (*) 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete-İlan, vb. 3. Akraba-Eş Dost 4. İnternet-Sosyal Medya 5. Özel İstihdam Büroları
		☐	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	☐	1 2 3 4 5

BÖLÜM IV. 31 ARALIK 2013 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER		
01	02	03
6.6: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evetse →	6.3'e geçiniz
	Hayırsa →	6.1 veya 6.2 geçiniz
6.6.1: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam artışı olacağını beklemiyorum.	→	7.sonuçlar geçiniz
6.6.2: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam artışı olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır.		
6.6.3: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış	

6.7: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evetse →	7.3'e geçiniz
	Hayırsa →	7.1 veya 7.2 geçiniz
6.7.1: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olacağını beklemiyorum.	→	8.sonuçlar geçiniz
6.7.2: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır.		
6.7.3: 31 Aralık 2013 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış	

BÖLÜM V. 30 HAZİRAN 2014 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİĞİ OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER		
01	02	03
8.8: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evetse →	8.3'e geçiniz
	Hayırsa →	8.1 veya 8.2 geçiniz
8.8.1: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam artışı olacağını beklemiyorum.	→	9.sonuçlar geçiniz
8.8.2: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam artışı olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır.		
8.8.3: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal Artış	

8.9: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evetse →	9.3'e geçiniz
	Hayırsa →	9.1 veya 9.2 geçiniz
8.9.1: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olacağını düşünmüyorum.	→	10.sonuçlar geçiniz
8.9.2: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte net istihdam azalışı olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır.		
8.9.3: 30 Haziran 2014 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal Azalış	

BÖLÜM VI. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

10: 2013 yılı içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

10.1: Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. → Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.

01	02	03	04				
Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde güçlük çekilen eleman sayısı	Temininde Güçlük çektiğiniz meslekli ile an karşılaştınız mı? 1-EVET 2- HAYIR 3-KISMEN	Temininde Güçlük Çeklme Nedeni (*) 1. Bu meslekte eleman bulunamaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması				
			1	2	3	4	5

Ek 2-A: İl İşgücü Piyasası Talep Araştırmasında tam sayım yapılan iller dışında tabakalı rassal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. İşgücü Piyasası Araştırmasında amaç, kapsam dâhilindeki sektör bazında İl ve Türkiye tahmini vermektir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak ve % 25 cevapsızlık oranı ilave edilerek 74 ilde tamsayım 7 ilde örnekleme şeklinde belirlenmiştir.

Örnek hacminin dağıtımı, sektör düzeyinde uzlaşık dağıtım yöntemi ile yapılmıştır.

nh = ñ [K2 + (1- K2) Mh 2] ½

ñ = Göze düşen ortalama örnek hacmi

Mh =Nh / (N / h) = h.Wh

K = Göreceli önem

h = Tabaka sayısı

nmin = K.ñ en küçük göze düşen örnek hacmi

Bu yöntem birim sayısı çok küçük dahi olsa her tabakada belirli sayıda örnek hacmini garanti etmektir. Dolayısıyla girişim sayısının çok az sayıda olduğu tabakalar yapısal olarak sistem içerisinde belirlenerek tamsayımla ele alınmıştır. Tüm sektörlerde maliyet ve işgücü dikkate alınarak nmin=125 olacak şekilde tabakalara düşen örnek hacmi belirlenmiştir.

Örneklerin seçimi ardışık basit rassal örneklem (ABRÖ) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemde, birimlere (0,1] aralığında uniform dağılan sürekli rassal sayılar (permanent random number-PRN) atanır. Atanan bu rassal sayılara göre birimler küçükten büyüğe doğru dizilir, tabaka bazında belirlenen $d_h \in [0,1]$ şeklindeki sabit bir başlangıç noktasından sonraki ilk birimden başlamak üzere, tabaka bazında belirlenen örnek hacmi kadar birim örneğe seçilir.

Ek 2 - B: Tahmin ve Notasyonlar

Her sektörde girişimler bulundukları tabaka esas olmak üzere ABRÖ yöntemi ile örneğe seçilmişlerdir. Her tabakadan örneğe seçilen toplam n_h tane birimin π_h olarak tanımlanan bir seçim olasılığı vardır. Herhangi bir tabakadaki örnek birimin seçim olasılığı aşağıdaki gibi yazılır:

$$\pi_h = \frac{n_h}{N_h}$$

h = ele alınan ekonomik faaliyet ve büyüklük grubundaki tabaka indisi

n_h = h. tabakadaki örnek birim sayısı

N_h = h. tabakadaki toplam birim sayısı

Herhangi bir karakteristiğin (y) toplam tahmini ($\hat{Y}$), seçilen birimlerin seçim olasılıklarının tersi ile çarpımının toplamından elde edilir.

$$\hat{Y}_h = \sum_i \left(y_i / \pi_h \right) = \sum_i \frac{N_h}{n_h} y_i$$

($\hat{Y}$) toplam tahminine ilişkin h. tabakadaki varyans formulu aşağıda verilmiştir:

$$v\left(\hat{Y}_h\right) = N_h{}^2 v\left(\bar{y}_h\right) = N_h{}^2 \left[\sum \left(y_i - \bar{y}_h\right)^2 / \left(n_h - 1\right)\right]$$ dır.

Tabaka bazında gerçekleştirilen bu tahminlerden Türkiye toplamına tabakalı örneklemin genel kuralları kullanılarak ulaşılır. Herhangi bir karakteristiğin genel toplam tahmini

$$\hat{Y} = \sum_h \hat{Y}_h$$ şeklinde bulunur.

Toplam tahmine ilişkin varyans ise

$$v\left(\hat{Y}\right) = \sum_h v\left(\hat{Y}_h\right)$$ olarak elde edilir.

Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltmesi yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir. Cevapsızlık düzeltmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

R®= cevapsızlık düzeltmesi
R®=seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır.

Ek 2- C : Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2012)

Tamsayım Yapılan İllerin Adı	10+ İşyeri Sayısı	Örnekleme Yapılan İllerin Adı	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
Balıkesir	1.585	Adana	1.677
Manisa	1.582	Ankara	1.982
Tekirdağ	1.545	Antalya	1.745
Hatay	1.416	Bursa	1.838
Aydın	1.370	Denizli	1.507
Şanlıurfa	1.342	Diyarbakır	1.422
Kahramanmaraş	1.327	Gaziantep	1.472
Eskişehir	1.282	İstanbul	2.132
Sakarya	1.250	İzmir	1.881
Malatya	1.070	Kayseri	1.440
Afyonkarahisar	995	Kocaeli	1.737
Elazığ	974	Konya	1.658
Ordu	962	Mersin	1.572
Kütahya	890	Muğla	1.478
Erzurum	856	Trabzon	1.393
Van	850	**ÖrneklemToplam**	**24.934**
Zonguldak	832		
Sivas	804	Tokat (Pilot İl)	704
Çorum	802	Samsun (Pilot İl)	1387
Çanakkale	753		
Düzce	736	**Araştırmada Seçilen Toplam İşyeri**	**65.723**
Uşak	691		
Giresun	687		
Mardin	677		
Osmaniye	671		
Adıyaman	644		
Batman	641		
Rize	607		
Aksaray	602		
Nevşehir	559		
Edirne	517		
Isparta	505		
Kırklareli	485		
Kastamonu	481		
Yozgat	475		
Amasya	445		
Niğde	423		
Bolu	406		
Karaman	393		
Yalova	386		
Burdur	364		
Şırnak	345		
Bartın	303		
Karabük	299		
Bilecik	291		
Bingöl	281		
Sinop	280		
Erzincan	278		
Kırşehir	260		
Artvin	244		
Kırıkkale	240		
Siirt	233		
Bitlis	216		
Ağrı	213		
Çankırı	212		
Muş	192		
Kars	177		
Iğdır	162		
Gümüşhane	127		
Kilis	119		
Hakkari	117		
Tunceli	93		
Bayburt	77		
Ardahan	57		
Tamsayım toplamı	**38.698**		

Ek 2- D : Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2013)

TAM SAYIM YAPILAN İLLER	İŞYERİ SAYISI	CEVAP VEREN İŞYERİ SAYISI	TAM SAYIM YAPILAN İLLER	İŞYERİ SAYISI	CEVAP VEREN İŞYERİ SAYISI	ÖRNEKLEM YAPAN İLLER	İŞYERİ SAYISI	CEVAP VEREN İŞYERİ SAYISI
Adana	3.803	3.326	Kars	296	261	Antalya	1686	1397
Adıyaman	855	733	Kastamonu	713	561	Bursa	1.802	1.555
A.Karahisar	1.327	1.131	Kayseri	2.897	2.710	Denizli	1.286	1.149
Ağrı	445	382	Kırıkkale	308	275	İstanbul	5.985	5.104
Aksaray	813	722	Kırklareli	601	506	İzmir	3020	2526
Amasya	625	578	Kırşehir	364	311	Kocaeli	1.783	1.521
Ardahan	77	74	Kilis	157	136	Ankara	4.026	3.086
Artvin	318	286	Konya	3.921	3.533	**Örneklem Toplam**	**19.588**	**16.338**
Aydın	1.786	1.414	Kütahya	1.111	924	GENEL TOPLAM	100.857	87.719
Balıkesir	2.050	1.802	Malatya	1.527	1.368			
Bartın	361	328	Manisa	2.104	1.881			
Batman	1.158	932	Mardin	1.399	1.194			
Bayburt	98	80	Mersin	3.144	2.713			
Bilecik	370	309	Muğla	2.326	2.049			
Bingöl	524	461	Muş	407	352			
Bitlis	375	347	Nevşehir	759	670			
Bolu	533	477	Niğde	581	471			
Burdur	461	394	Ordu	1.297	1.189			
Çanakkale	937	845	Osmaniye	948	847			
Çankırı	253	219	Rize	795	724			
Çorum	1.017	920	Sakarya	1.760	1.607			
Diyarbakır	2.749	2.468	Samsun	2.007	1.593			
Düzce	970	867	Siirt	366	347			
Edirne	639	560	Sinop	343	305			
Elazığ	1.314	1.095	Sivas	1.109	987			
Erzincan	380	347	Şanlıurfa	2.463	2.163			
Erzurum	1.197	1.046	Şırnak	660	576			
Eskişehir	1.735	1.579	Tekirdağ	2.141	1.849			
Gaziantep	2.935	2.662	Tokat	920	846			
Giresun	889	798	Trabzon	2.324	1.990			
Gümüşhane	178	152	Tunceli	163	151			
Hakkari	200	187	Uşak	910	828			
Hatay	2.024	1.788	Van	1.203	1.061			
Iğdır	277	246	Yalova	520	469			
Isparta	615	556	Yozgat	634	548			
K.Maraş	1.892	1.626	Zonguldak	983	842			
Karabük	413	365	Tamsayım Toplam	81.264	71.381			
Karaman	510	442						

Ek 3 –A: Tanım ve Kavramlar Sözlüğü*İşgücü Piyasası:* Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

***İşgücü Piyasası Analizi*: Belirli** bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır**.**

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 15 Mayıs-30 Haziran 2013 tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

***İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi*:** Maliye Bakanlığı kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan **"**Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2012 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için **"**işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, hastahane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\textbf{İKO} = \frac{\text{İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz)}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = $\frac{Toplam\ istihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus}$ x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek

sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = $\frac{Kayıtdışı\ istihdam}{Toplam\ istihdam}$ x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer İşinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine ençok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = $\frac{İşsiz}{İşgücü\ arzı\ (istihdam+işiz)}$ x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı: Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

- 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.
- İçinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı

- Yetişkin işsizlik oranı içinde genç işsizlik oranının yüzdesi
- Genç işsizlik indeksi olarak tanımlan toplam işsizlik içinde gençlerin oranı
- Genç nüfus içinde genç işsizlerin oranı

Uzun süreli işsizlik: Kısa süreli işsizlik; işsizlik ödenekleri, daha önce yapılan tasarruflar veya aile üyelerinin desteği ile yönetilebilir. İşsizliği süresi uzadıkça ekonomik yıkıma yol açar. Bir yıldan fazla süreli işsizlik olarak tanımlanan uzun süreli işsizliğin değerlendirilmesinde iki ölçüt önemlidir.

- Toplam işgücü içinde uzun süreli işsizlerin oranı
- Uzun dönemli işsizlik indeksi olarak tanımlanan bir yıldan fazla süredir işsiz olanların toplam işsizlik içindeki oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler, çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. *Eğitim/Öğretime devam ediyor:* Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

Nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = $\frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus-(İstihdam+İşsiz)}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus}$ x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yükseköğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 2 yıl sure ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. *Beceri*, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı: 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = $\frac{(0-14 \text{ yaş nüfus} + 65 \text{ yaş nüfus})}{15-64 \text{ yaş nüfus}}$ x 100

Bölgesel Gayri Safi Katma Değer (GSKD): Bir bölgede yerleşik ekonomik birimlerin belli bir dönemde bu bölgedeki ekonomik faaliyetleri sonucunda ürettikleri mal ve hizmetlerin (çıktı) değerinden, bu üretimde bulunabilmek için kullandıkları mal ve hizmetler (ara tüketim) değerinin çıkarılması sonucu elde edilen değerdir.

Kişi Başı Bölgesel Gayri Safi Katma Değer: Cari fiyatlarla bölgesel gayri safi katma değerin yıl ortası bölge nüfus tahminine bölünmesi ile TL cinsinden kişi başı bölgesel gayri safi katma değer elde edilir. Hesaplanan bu değerin ithalat ağırlıklı ortalama dolar kuruna bölünmesi ile, dolar değeriyle kişi başı bölgesel gayri safi katma değere ulaşılmaktadır.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için

belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Ek 3 –B: Nüfus ve Konut Araştırmasına Göre İl Düzeyinde İşgücü Piyasası Göstergeleri

1- Temel İşgücü Göstergeleri

İl	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Toplam	**55 639**	**26 420**	**24 320**	**2 100**	**29 219**	**47,5**	**43,7**	**7,9**
Adana	1 536	671	595	77	864	43,7	38,7	11,4
Adıyaman	408	211	187	23	197	51,7	46,0	11,1
Afyonkarahisar	530	250	237	13	281	47,1	44,7	5,1
Ağrı	333	163	151	12	170	49,0	45,5	7,2
Amasya	255	124	116	7	131	48,5	45,6	6,0
Ankara	3 794	1 691	1 570	121	2 103	44,6	41,4	7,1
Antalya	1 559	835	790	45	723	53,6	50,7	5,4
Artvin	134	78	73	5	56	58,3	54,7	6,0
Aydın	794	391	359	33	403	49,2	45,1	8,3
Balıkesir	942	459	426	33	483	48,7	45,2	7,2
Bilecik	163	76	72	4	87	46,7	44,2	5,3
Bingöl	182	86	78	8	95	47,5	43,1	9,3
Bitlis	208	103	91	11	106	49,2	43,7	11,1
Bolu	223	105	99	6	118	47,1	44,4	5,7
Burdur	201	103	97	6	98	51,3	48,2	5,9
Bursa	2 045	985	916	69	1 060	48,2	44,8	7,0
Çanakkale	408	204	195	8	204	49,9	47,8	4,2
Çankırı	140	69	65	3	71	49,0	46,6	5,0
Çorum	415	193	183	10	221	46,6	44,1	5,3
Denizli	733	384	360	23	350	52,3	49,1	6,1
Diyarbakır	995	402	347	55	592	40,4	34,9	13,8
Edirne	335	188	177	11	147	56,2	52,9	5,9
Elazığ	418	178	159	19	241	42,5	38,0	10,6
Erzincan	167	79	74	5	88	47,4	44,4	6,4
Erzurum	549	259	242	17	290	47,2	44,1	6,6
Eskişehir	634	265	247	18	369	41,8	39,0	6,6
Gaziantep	1 134	497	460	38	637	43,9	40,5	7,6
Giresun	336	166	153	14	169	49,6	45,4	8,3
Gümüşhane	100	45	41	4	55	45,0	41,2	8,5
Hakkari	174	72	62	9	102	41,2	35,8	13,0
Hatay	1 035	474	423	51	560	45,8	40,9	10,8
Isparta	327	163	152	12	164	50,0	46,4	7,1
Mersin	1 241	570	517	54	671	46,0	41,6	9,4
İstanbul	10 368	4 983	4 565	418	5 384	48,1	44,0	8,4
İzmir	3 173	1 477	1 330	147	1 696	46,6	41,9	9,9
Kars	211	108	102	6	102	51,4	48,3	6,0
Kastamonu	292	161	156	6	131	55,2	53,3	3,5
Kayseri	917	396	368	28	522	43,1	40,1	7,0
Kırklareli	284	153	140	13	131	54,0	49,4	8,4
Kırşehir	173	80	75	6	93	46,5	43,1	7,3
Kocaeli	1 208	555	502	53	653	45,9	41,5	9,5
Konya	1 493	683	649	33	811	45,7	43,5	4,9
Kütahya	453	207	195	12	246	45,6	43,0	5,9

Malatya	556	251	230	21	305	45,2	41,4	8,4
Manisa	1 048	546	520	26	502	52,1	49,6	4,8
Kahramanmaraş	726	335	307	28	391	46,1	42,2	8,4
Mardin	471	198	177	20	274	41,9	37,6	10,3
Muğla	669	365	343	22	303	54,6	51,3	6,1
Muş	248	125	115	10	123	50,3	46,3	8,1
Nevşehir	215	115	110	5	100	53,4	51,1	4,3
Niğde	244	129	122	7	115	52,9	49,8	5,8
Ordu	551	299	282	16	252	54,2	51,3	5,4
Rize	253	120	108	13	132	47,6	42,6	10,5
Sakarya	678	309	281	27	370	45,5	41,5	8,8
Samsun	960	472	434	38	488	49,2	45,2	8,0
Siirt	185	79	73	7	106	42,9	39,2	8,6
Sinop	164	81	77	4	83	49,6	47,1	4,9
Sivas	474	209	194	15	265	44,1	40,9	7,4
Tekirdağ	647	341	317	24	306	52,7	49,0	6,9
Tokat	453	218	207	11	235	48,1	45,6	5,2
Trabzon	592	305	281	24	288	51,4	47,4	7,8
Tunceli	72	40	35	5	32	55,1	48,2	12,5
Şanlıurfa	988	447	400	46	542	45,2	40,5	10,4
Uşak	269	144	132	12	125	53,6	49,1	8,4
Van	638	276	249	27	362	43,2	39,0	9,8
Yozgat	347	171	159	12	176	49,4	45,9	7,0
Zonguldak	488	238	220	17	251	48,7	45,1	7,3
Aksaray	273	147	139	8	126	53,8	51,0	5,3
Bayburt	58	33	32	2	25	57,4	54,5	4,9
Karaman	176	88	81	6	88	49,9	46,4	7,1
Kırıkkale	216	84	75	9	132	38,8	34,8	10,3
Batman	314	128	112	16	186	40,8	35,7	12,6
Şırnak	260	109	93	17	150	42,1	35,7	15,3
Bartın	150	74	69	5	77	49,0	45,7	6,9
Ardahan	80	50	47	3	31	61,7	58,2	5,7
Iğdır	125	71	66	5	54	56,8	52,6	7,3
Yalova	163	76	69	8	87	46,8	42,0	10,2
Karabük	178	73	67	6	105	40,9	37,4	8,6
Kilis	85	43	41	2	42	50,7	47,9	5,5
Osmaniye	343	148	132	16	194	43,3	38,6	10,9
Düzce	262	141	130	11	121	53,6	49,4	7,8

Kaynak: TÜİK, Nüfus ve Konut Araştırması, 2 Ekim 2011

2- İstihdamın Sektörel Dağılımı

İl	İstihdam (000)	Tarım (000)	Sanayi (000)	Hizmet (000)	Tarım (%)	Sanayi (%)	Hizmet (%)
Toplam	**24 320**	**5 531**	**6 605**	**12 184**	**22,7**	**27,2**	**50,1**
Adana	595	113	170	312	19,0	28,6	52,4
Adıyaman	187	95	34	58	50,8	18,4	30,8
Afyonkarahisar	237	96	53	88	40,4	22,5	37,1
Ağrı	151	54	42	55	35,8	28,0	36,1
Amasya	116	54	17	45	46,3	14,9	38,8
Ankara	1 570	75	349	1 146	4,8	22,2	73,0
Antalya	790	214	108	468	27,1	13,6	59,3
Artvin	73	29	11	33	40,1	14,7	45,2
Aydın	359	118	77	164	32,8	21,4	45,8
Balıkesir	426	169	81	176	39,7	19,0	41,3
Bilecik	72	15	27	30	21,3	37,1	41,7
Bingöl	78	27	16	35	35,0	20,7	44,3
Bitlis	91	40	13	39	43,6	13,7	42,7
Bolu	99	30	22	47	29,8	22,7	47,5
Burdur	97	45	17	35	46,3	17,8	35,8
Bursa	916	132	390	394	14,4	42,6	43,0
Çanakkale	195	76	34	85	38,8	17,5	43,8
Çankırı	65	29	11	25	45,1	16,3	38,5
Çorum	183	69	49	65	37,4	27,0	35,6
Denizli	360	106	116	138	29,3	32,3	38,4
Diyarbakır	347	82	87	178	23,6	25,2	51,3
Edirne	177	63	28	86	35,6	16,0	48,4
Elazığ	159	45	32	82	28,5	20,1	51,4
Erzincan	74	29	9	36	38,6	12,5	48,8
Erzurum	242	110	32	100	45,3	13,3	41,4
Eskişehir	247	38	80	129	15,5	32,4	52,1
Gaziantep	460	75	172	213	16,3	37,5	46,2
Giresun	153	70	26	56	46,1	17,0	37,0
Gümüşhane	41	16	7	18	38,2	17,5	44,3
Hakkari	62	12	6	44	19,5	9,7	70,8
Hatay	423	107	103	213	25,3	24,3	50,3
Isparta	152	62	22	68	40,8	14,7	44,5
Mersin	517	166	101	250	32,0	19,6	48,4
İstanbul	4 565	31	1 677	2 857	0,7	36,7	62,6
İzmir	1 330	156	404	770	11,8	30,3	57,9
Kars	102	49	16	37	48,3	15,4	36,3
Kastamonu	156	82	20	54	52,8	12,7	34,5
Kayseri	368	54	135	179	14,6	36,7	48,7
Kırklareli	140	35	43	62	25,0	31,0	44,0
Kırşehir	75	29	15	31	38,6	19,9	41,5
Kocaeli	502	22	221	258	4,4	44,1	51,5
Konya	649	205	155	289	31,6	23,8	44,5
Kütahya	195	76	50	69	39,0	25,7	35,3
Malatya	230	78	47	105	34,0	20,2	45,7
Manisa	520	212	131	178	40,7	25,1	34,2

Kahramanmaraş	307	97	97	112	31,8	31,7	36,5
Mardin	177	58	31	88	32,8	17,4	49,8
Muğla	343	107	50	186	31,1	14,7	54,2
Muş	115	65	17	34	56,2	14,4	29,4
Nevşehir	110	47	16	47	42,6	14,2	43,2
Niğde	122	58	22	42	47,5	18,4	34,1
Ordu	282	138	57	88	48,8	20,1	31,1
Rize	108	39	26	43	36,3	23,8	39,9
Sakarya	281	71	89	121	25,2	31,7	43,2
Samsun	434	169	90	175	38,9	20,8	40,3
Siirt	73	23	12	38	31,7	16,3	52,0
Sinop	77	27	20	30	35,2	26,0	38,8
Sivas	194	73	42	78	37,8	21,8	40,3
Tekirdağ	317	49	148	121	15,4	46,6	38,1
Tokat	207	102	34	71	49,1	16,3	34,6
Trabzon	281	103	55	123	36,7	19,5	43,8
Tunceli	35	8	3	25	21,6	7,8	70,6
Şanlıurfa	400	191	58	151	47,6	14,5	37,8
Uşak	132	52	35	45	39,5	26,4	34,1
Van	249	65	83	101	26,1	33,4	40,5
Yozgat	159	78	29	52	48,8	18,4	32,9
Zonguldak	220	58	67	96	26,2	30,4	43,5
Aksaray	139	59	31	50	42,2	22,0	35,8
Bayburt	32	16	5	11	50,0	14,4	35,6
Karaman	81	32	20	29	39,7	25,1	35,2
Kırıkkale	75	16	16	43	21,2	21,5	57,3
Batman	112	30	26	56	26,5	23,5	50,0
Şırnak	93	15	13	65	15,7	14,5	69,8
Bartın	69	25	18	26	36,3	26,5	37,2
Ardahan	47	31	2	14	66,2	3,8	30,0
Iğdır	66	32	8	25	49,0	12,3	38,7
Yalova	69	8	20	41	11,7	29,0	59,2
Karabük	67	10	18	39	15,0	26,8	58,2
Kilis	41	18	7	17	42,9	16,5	40,6
Osmaniye	132	34	39	59	25,8	29,6	44,5
Düzce	130	42	43	45	32,1	33,3	34,6

Kaynak: TÜİK, Nüfus ve Konut Araştırması, 2 Ekim 2011

Ek 4- Diğer Tablolar

Ek 4-A: Türkiye Geneli İPTA Alan Uygulama Sonuçları

Sektörlere Göre İPTA Sonuçları-2013/1. Dönem									
Sektörler	**İşyeri Sayısı**	**Çalışan Sayısı**	**Açık İş Sayısı**	**Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı**	**31 Aralık 2013 İçin Belirtilen Net İstihdam Değişimi**	**30 Aralık 2014 İçin Belirtilen Net İstihdam Değişimi**	**Açık İş Oranı**	**Net İstihdam Değişim Oranı 31 Aralık**	**Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran**
Madencilik ve taş ocakçılığı	1.590	78.462	2.398	2.814	1.492	2.248	3,0	1,9	2,9
İmalat	47.378	1.991.454	113.084	134.403	101.196	79.726	5,4	5,1	4,0
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	590	37.568	494	510	534	538	1,3	1,4	1,4
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	389	28.801	532	559	219	524	1,8	0,8	1,8
İnşaat	29.776	653.825	22.728	45.631	36.993	35.600	3,4	5,7	5,4
Toptan ve perakende ticaret	45.281	925.382	44.837	61.834	48.878	46.739	4,6	5,3	5,1
Ulaştırma ve depolama	10.977	289.106	8.628	13.091	6.680	10.241	2,9	2,3	3,5
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	11.428	282.720	16.875	22.200	1.700	15.535	5,6	0,6	5,5
Bilgi ve iletişim	2.325	71.742	2.814	2.764	4.272	3.881	3,8	6,0	5,4
Finans ve sigorta faaliyetleri	3.382	97.973	2.064	2.340	3.754	3.874	2,1	3,8	4,0
Gayrimenkul faaliyetleri	1.487	32.464	1.370	1.891	2.058	2.669	4,1	6,3	8,2
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	8.034	182.122	7.261	10.595	8.681	14.246	3,8	4,8	7,8
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	6.690	490.060	17.891	19.887	34.422	35.670	3,5	7,0	7,3
Kamu yönetimi ve savunma zorunlu sosyal güvenlik	2	27	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
Eğitim	5.319	153.509	3.861	5.693	3.671	2.659	2,5	2,4	1,7
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4.111	165.943	7.017	9.896	5.126	4.929	4,1	3,1	3,0
Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor	766	19.251	623	852	-12	546	3,1	-0,1	2,8
Diğer hizmet faaliyetleri	4.142	94.944	5.606	5.988	4.243	8.707	5,6	4,5	9,2
GENEL TOPLAM	183.667	5.595.354	258.082	340.950	263.906	268.334	4,4	4,7	4,8

Ek 4-B:Denizli Geneli İPTA Alan Uygulama Sonuçları

Sektörlere Göre İPTA Sonuçları-2013/1. Dönem									
Sektörler	**İşyeri Sayısı**	**Çalışan Sayısı**	**Açık İş Sayısı**	**Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı**	**31 Aralık 2013 İçin Belirtilen Net İstihdam Değişimi**	**30 Aralık 2014 İçin Belirtilen Net İstihdam Değişimi**	**Açık İş Oranı**	**Net İstihdam Değişim Oranı 31 Aralık**	**Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran**
Madencilik ve taş ocakçılığı	42	1115	42	109	97	118	3,6	8,7	10,6
İmalat	923	43901	3245	3701	2875	2505	6,9	6,6	5,7
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	13	273	0	16	29	23	0,0	10,7	8,3
İnşaat	278	3584	198	619	484	246	5,2	13,5	6,9
Toptan ve perakende ticaret	553	10750	700	917	787	583	6,1	7,3	5,4
Ulaştırma ve depolama	113	1847	92	158	117	179	4,8	6,3	9,7
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	100	2112	146	182	129	201	6,5	6,1	9,5
Bilgi ve iletişim	8	109	8	17	8	25	7,1	7,7	23,1
Finans ve sigorta faaliyetleri	42	434	0	168	0	0	0,0	0,0	0,0
Gayrimenkul faaliyetleri	13	309	5	13	23	8	1,7	7,6	2,5
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	70	1192	86	159	140	38	6,7	11,7	3,2
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	72	3360	237	220	429	354	6,6	12,8	10,6
Eğitim	94	1571	60	99	58	28	3,7	3,7	1,8
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	45	1576	62	109	48	45	3,8	3,0	2,8
Diğer hizmet faaliyetleri	51	980	55	83	136	61	5,3	13,9	6,2
GENEL TOPLAM	2415	73114	4936	6571	5362	4414	6,3	7,3	6,0

Ek 4-C: İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (SEGE-2011)

YATIRIM TEŞVİK	İL KODU	İLLER	SEGE 2011 Sırası	YATIRIM TEŞVİK	İL KODU	İLLER	SEGE 2011 Sırası
1.BÖLGE	TR100	İstanbul	1	4.BÖLGE	TRB11	Malatya	42
	TR510	Ankara	2		TR332	Afyon	43
	TR310	İzmir	3		TR905	Artvin	44
	TR421	Kocaeli	4		TRA12	Erzincan	45
	TR611	Antalya	5		TR631	Hatay	46
	TR411	Bursa	6		TR821	Kastamonu	47
	TR412	Eskişehir	7		TR813	Bartın	48
	TR323	Muğla	8		TR722	Sivas	49
2.BÖLGE	TR211	Tekirdağ	9		TR833	Çorum	50
	TR322	**Denizli**	**10**	5.BÖLGE	TR823	Sinop	51
	TR424	Bolu	11		TR903	Giresun	52
	TR212	Edirne	12		TR633	Osmaniye	53
	TR425	Yalova	13		TR822	Çankırı	54
	TR222	Çanakkale	14		TR712	Aksaray	55
	TR213	Kırklareli	15		TR713	Niğde	56
	TR621	Adana	16		TR832	Tokat	57
	TR721	Kayseri	17		TRB14	Tunceli	58
	TR422	Sakarya	18		TRA11	Erzurum	59
	TR321	Aydın	19		TR632	Kahramanmaraş	60
	TR521	Konya	20		TR902	Ordu	61
	TR612	Isparta	21		TR906	Gümüşhane	62
3.BÖLGE	TR221	Balıkesir	22		TRC13	Kilis	63
	TR331	Manisa	23		TRA13	Bayburt	64
	TR622	Mersin	24		TR723	Yozgat	65
	TR334	Uşak	25		TRC12	Adıyaman	66
	TR613	Burdur	26	6.BÖLGE	TRC22	Diyarbakır	67
	TR413	Bilecik	27		TRA22	Kars	68
	TR812	Karabük	28		TRA23	Iğdır	69
	TR811	Zonguldak	29		TRC32	Batman	70
	TRC11	Gaziantep	30		TRA24	Ardahan	71
	TR901	Trabzon	31		TRB13	Bingöl	72
	TR522	Karaman	32		TRC21	Şanlıurfa	73
	TR831	Samsun	33		TRC31	Mardin	74
4.BÖLGE	TR904	Rize	34		TRB21	Van	75
	TR423	Düzce	35		TRB23	Bitlis	76
	TR714	Nevşehir	36		TRC34	Siirt	77
	TR834	Amasya	37		TRC33	Şırnak	78
	TR333	Kütahya	38		TRA21	Ağrı	79
	TRB12	Elazığ	39		TRB24	Hakkari	80
	TR715	Kırşehir	40		TRB22	Muş	81
	TR711	Kırıkkale	41				

TÜRKİYE İŞ KURUMU
DENİZLİ ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ
Adres: Yunus Emre Mah. 6444 Sokak No:3-DENİZLİ
Tel: 0258 268 00 37 Fax: 0258 268 15 83
www.iskur.gov.tr